

Алматы облысы Ұйғыр ауданының 2025-2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасын бекіту туралы

Алматы облысы Ұйғыр аудандық мәслихатының 2025 жылғы 2 шілдедегі № 8-44-210 шешімі

Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 365-бабының 3-тармағының 1) тармақшасына сәйкес Ұйғыр аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. Алматы облысы Ұйғыр ауданының 2025-2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасы қосымшаға сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Ұйғыр аудандық мәслихатының төрағасы

Н.Есжан

Ұйғыр аудандық мәслихатының 2025
жылғы 02 шілдедегі № 8-44-210
шешіміне қосымша

Алматы облысы Ұйғыр ауданының 2025-2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі БАҒДАРЛАМАСЫ

МАЗМҰНЫ

БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ПАСПОРТ 5

1 КІРІСПЕ 8

1.1 Аудан туралы жалпы мәліметтер 8

1.2 Табиғи-климаттық жағдайлар 9

1.3 Ауданның/өңірдің басым міндеттерінде қалдықтарды басқару 9

2 ЗАҢ ШЫҒАРУ НЕГІЗІ 16

2.1 Қолданылатын ережелер 16

2.2 Қалдықтардың классификациясы 16

2.3 Бағдарламамен қамтылған қалдықтар 17

2.4 Полигондар 17

2.5 Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеуді ұйымдастырудағы жергілікті атқарушы органдардың рөлі 18

3 КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ 18

3.1 Жалпы ақпарат 19

3.2 ҚҚҚ өңдеу/ кәдеге жарату инфрақұрылымы 20

3.3 ТҚҚ жинауды және шығаруды ұйымдастыру 21

3.4 ҚҚҚ кәдеге жарату қондырғылары 21

24	3.5Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және жою тарифі
	3.6ТЖҚ қалыптастыру және жинақтау нормалары 24
	3.7Сандық және сапалық көрсеткіштер 26
26	3.8Қалдық материалдармен жұмыс істеудің негізгі мәселелері және қорытындылар
	3.9Бөлінген қаражатты сипаттау және талдау 27
	3.10Ынталандыру шаралары 27
	4МАҚСАТТАР, МІНДЕТТЕР ЖӘНЕ МАҚСАТТАР 30
	4.1Бағдарлама мақсаттары 30
	4.2Бағдарлама мақсаттары 31
	4.3Ұйғыр ауданы аймағына арналған мақсаттар 32
	5НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, МАҚСАТҚА ЖЕТУДІҢ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР 32
	5.1Техникалық және технологиялық шешімдер 33
	5.2Негізгі ақпарат 33
	5.3ТҚҚ басқару жүйесінің ағымдағы жағдайын талдау 34
	5.4ҚҚҚ жинау және тасымалдау жүйесін жетілдіру 35
	5.5Қалдықтарды жинау мен шығарудың логистикалық схемаларын әзірлеу 38
	5.6Салыстырмалы талдау және қалдықтарды басқару жүйесін дамытудың
	5.7Әлеуметтік-экономикалық қолайлы нұсқасын таңдау 39
	5.8Ұйғыр ауданы аймақтың ТҚҚ басқару жүйесінің бөлігі ретінде 44
есепі	5.9Материалдық-техникалық база және қаржылық шығындар көрсеткіштерінің
	5.1047
	5.11Материалдық-техникалық базаны қалыптастыру бойынша негізгі іс-шаралар 55
	5.12Институционалдық бөлім 58
	5.13Қалдықтарды басқарудың аймақтық жүйесінің ұйымдық моделі 58
	5.14Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген жауапкершілігі қағидатын іске асыру 71
	5.15Қалдықтарды басқару моделін енгізу құралдары 71
	6ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР 72
72	7БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖОСПАРЫ ЖӘНЕ БАСЫМДЫҚ ӘРЕКЕТТЕР
	БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ПАСПОРТ

Бағдарлама атауы	Алматы облысы Ұйғыр ауданының 2025-2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасы
	-Қазақстан Республикасының Экология кодексі (365-бап) 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ.

Даму негізі	- "Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу тұжырымдамасы туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы № 577 Жарлығы. - Әрекет ету тәртібі "Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығы. - "Жергілікті атқарушы органдарға коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-ө бұйрығы. - Қалдықтарды басқару саласындағы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Экологиялық кодексін іске асыру мақсатында бекітілген өзге де қолданыстағы нормативтік құқықтық актілер.	
Дамытуға жауапты	Алматы облысының әкімдігі	
Орындауға жауапты	1) Алматы облысы Ұйғыр ауданының әкімдігі; 2) "Алатау коммуналдық шаруашылығы" ЖШС; 3) Алматы облысы Ұйғыр ауданының әкімшілік- аумақтық бірліктерінің коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі мамандандырылған ұйымдары.	
Бағдарлама мақсаттары	- тұтыну қалдықтарының қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына кері әсерін азайту; - Ұйғыр ауданының елді мекендерінде коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесінің моделін құру және оны іске асыру арқылы коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін кезең-кезеңмен азайтуға, сондай-ақ коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және полигондарды рекултивациялау үлесін арттыруға бағытталған белгіленген көрсеткіштерге қол жеткізу.	
Тапсырмалар	1) Ұйғыр ауданының коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесінің үлгісін қалыптастыру, оның ішінде Қазақстан Республикасы заңнамасының нормативтік	
		талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды қалыптастыру, жинау, тасымалдау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және көму процестерін қамту. Аймақтың ерекшеліктерін ескере отырып (климат, география, халық санының өсу динамикасы, аумақты дамыту жоспарлары және т.б.); 2) Бағдарламаны іске асыру үшін қажетті ресурстарды тарту; 3) ұсынылған негізделген ұсыныстар негізінде коммуналдық қалдықтарды басқару саласында инфрақұрылым құру; 4) коммуналдық қалдықтарды орналастыру орындарының санын

	азайту және рұқсат етілмеген қалдықтарды орналастыру орындарын жою бойынша ұсыныстар беру.
Іске асыру мерзімдері	2025-2028 жж
Максатты индикаторлар	2028 жылы Бағдарламаның аяқталуына қарай: - Ұйғыр ауданы тұрғындарының 79,1% қалдықтарды жинау ұйымдарында тұрақты қызмет көрсетеді; -қайта өңделетін материалдар мен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинаудың стационарлық пункті-1 (бір). -қайта өңделетін материалдар мен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинайтын жылжымалы пункт-1 (бір).
Қаржыландыру көздері мен көлемі	2025-2028 жылдарға арналған Бағдарламаны іске асыруға жергілікті бюджет қаражаты және өзге де (бюджеттік емес) қаржыландыру көздері (1-сурет). Бағдарламаны іске асыруға жұмсалатын жалпы шығындар 1 177,782 млн теңгені құрайды. РОП Операторының ("Жасыл Даму" АҚ) құзыреті бойынша технологиялық қолдау және бірлесіп қаржыландыру мүмкін.

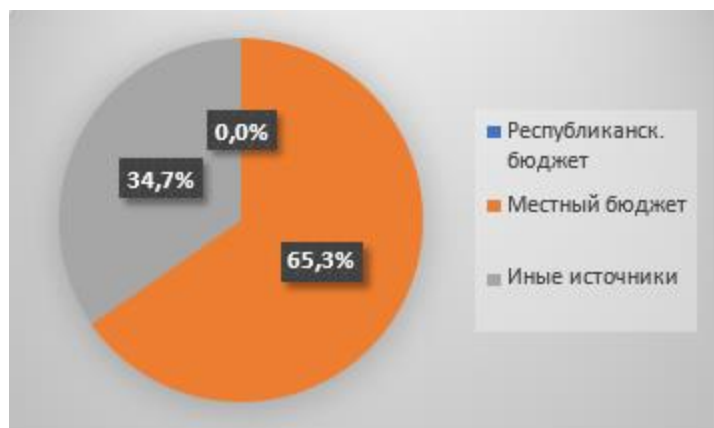
мың теңге

Жылдар бойынша	Барлығы	Р.Б	ЖБ	Басқа қаржыландыру көздері
2025	388 580	-	192 654	195 926
2026	344 040	-	222 284	121 755
2027	225 500	-	134 680	90 820
2028	97 550	-	97 550	-
Барлығы:	1 177 782	-	769 281	408 501

Ұйғыр ауданында 2025-2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасын қаржыландыру көлемі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджет бекітілген кезде және облыстың кіріс мүмкіндіктерін ескере отырып нақтыланатын болады (жергілікті бюджет).

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің (388-бап) ережелеріне сәйкес ЭТҚ операторы жинау, тасымалдау, қайта пайдалануға дайындау, қайта өңдеу, сұрыптау, кәдеге жарату және қайта өңдеу технологияларын енгізу арқылы қатты

қалдықтарды басқарудың өңірлік жүйесін дамыта алады, (немесе) қалдықтарды кәдеге жарату, қайта пайдалануға дайындауға, өңдеуге, кәдеге жаратуға арналған зауыттар (өндірістер) салу, қалдықтарды сұрыптау және (немесе) кәдеге жарату, қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта пайдалануға дайындау, сұрыптау, қайта өңдеу, қайта өңдеу және (немесе) кәдеге жарату, қалдықтарды энергетикалық қайта өңдеуді ұйымдастырумен айналысатын ұйымдардың материалдық-техникалық базасын жақсарту.

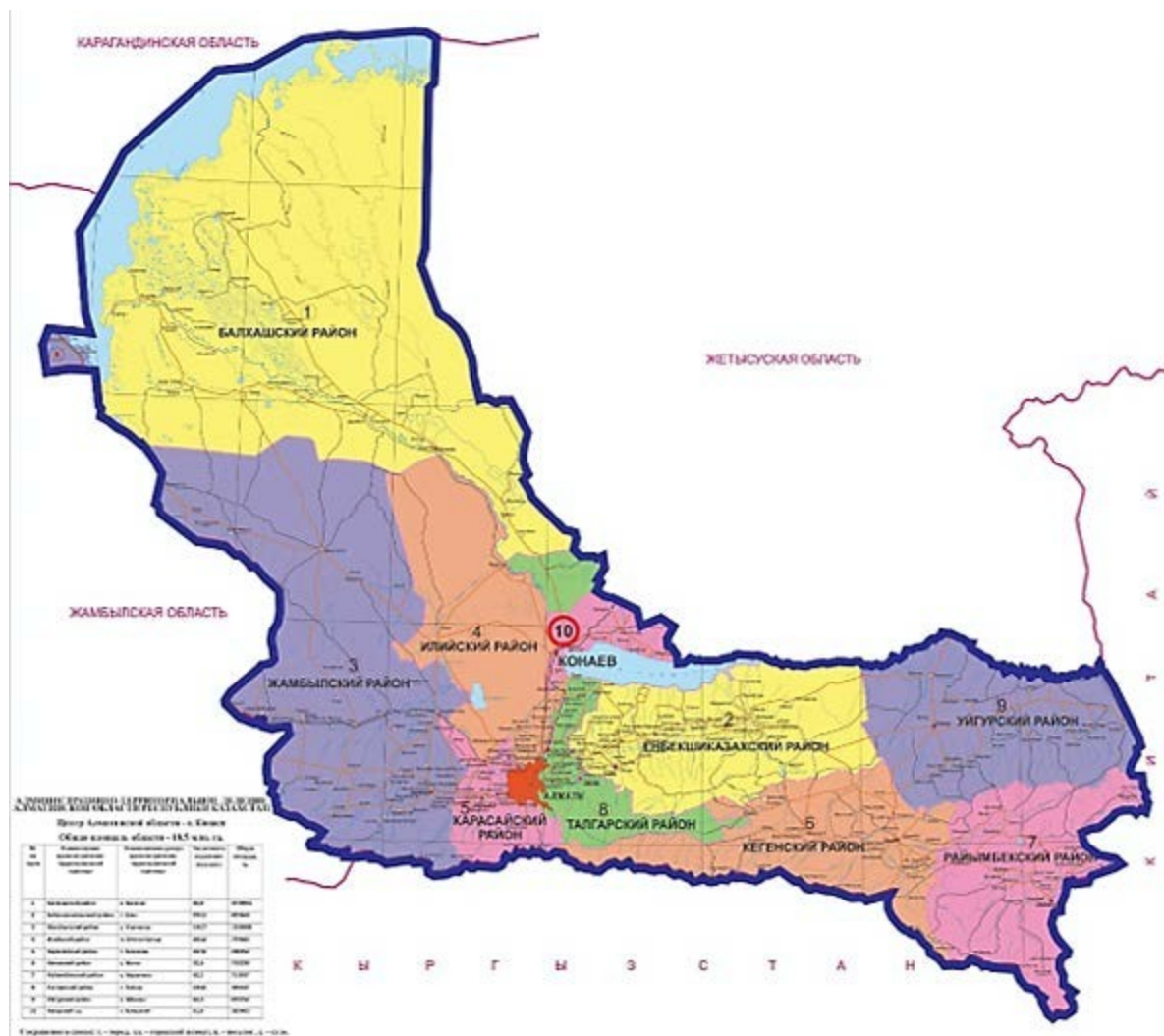

Сурет 1– Бағдарламаны қаржыландыру көздері

1 КІРІСПЕ

1.1 АУДАН ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР

Ұйғыр ауданы — Қазақстан Республикасы Алматы облысының оңтүстік-шығысындағы әкімшілік бірлік (2-сурет). Әкімшілік орталығы — Шонжы ауылы. Округ құрамына 14 ауылдық округ кіреді, оның ішінде 25 ауылдық елді мекен.

Сурет 2- Алматы облысының әкімшілік-аумақтық бөлінісі

Аудан аумағы 8,7 мың км², бұл Алматы облысы аумағының 8,3% құрайды. Халық тығыздығы – 7,15 адам. км² үшін. Мемлекеттік статистикаға сәйкес, 2024 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша халық саны 62 773 адамды құрады. Аудан халқы түгелдей ауылдықтар. Әкімшілік орталығы — Шонжа ауылы. Облыс құрамына 14 ауылдық округ, 25 ауылдық елді мекен кіреді.

Ауданның әкімшілік бөлінісі:

Р/с	Ауылдық округ	Елді мекендердің саны	Елді мекендердің атауы
1	Ават ауылдық округі	1	Ават ауылы
2	Ақтам ауылдық округі	1	Ақтам ауылы
3	Бахар ауылдық округі	2	Бахар ауылы Шырын ауылы
4	Дардамты ауылдық округі	4	Дардамты ауылы Сұңқар ауылы Ардолайты ауылы Добын ауылы

5	Кетпен ауылдық округі	2	Кетпен ауылы Кепебұлақ ауылы
6	Кіші Дихан ауылдық округі	2	Кіші Дихан ауылы Үлкен Дихан ауылы
7	Қалжат ауылдық округі	1	Қалжат ауылы
8	Қырғызсай ауылдық округі	2	Қырғызсай ауылы Рахат ауылы
9	Үлкен Ақсу ауылдық округі	3	Үлкен Ақсу ауылы Кіші Ақсу ауылы Долайты ауылы
10	Сүмбе ауылдық округі	2	Сүмбе ауылы Шошанай ауылы
11	Тасқарасу ауылдық округі	1	Тасқарасу ауылы
12	Тиірмен ауылдық округі	2	Тиірмен ауылы Ұзынтам ауылы
13	Шарын ауылдық округі	1	Шарын ауылы
14	Шонжы ауылдық округі	1	Шонжы ауылы

1.2 ТАБИҒИ-КЛИМАТТЫҚ ЖАҒДАЙЛАР

Ұйғыр ауданы Алматы облысының оңтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан Талдықорған қаласынан 365 шақырым, Алматы қаласынан 243 шақырым. Шығысында Қытай Халық Республикасымен, оңтүстігінде Райымбек ауданымен, солтүстігінде Жетісу ауданымен, оңтүстік-батысында Кеген ауданымен, батысында Еңбекшіқазақ ауданымен шектеседі.

Облыс аумағы Іле Алатауының бөктерінде, Кетмен жотасы мен Іле ойпатының жазығы арасында орналасқан. Облыста жартылай шөлейт, дала, тау етегі және таулы климаттық аймақтар бар.

Климаты күрт континенттік, қысы қысқа және жұмсақ. Қысы жұмсақ, жазы жылы, ал ойпатта ыстық және құрғақ. Қаңтардың орташа температурасы -7... -8 °С, шілдеде +22...+24 °С. Ауданда жауын-шашын мөлшері біркелкі емес, таулы бөлігінде жылына 850-900 мм-ге дейін түсуі мүмкін, қалған аймақтарда жауын-шашын мөлшері әлдеқайда аз.

Аудан аумағында туристік орындар бар, соның ішінде Шарын ұлттық табиғи паркі, Арасан ыстық жерасты минералды бұлақтары.

1.3 АУДАННЫҢ/ӨҢІРДІҢ БАСЫМ МІНДЕТТЕРІНДЕ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ

SDGs

Қазақстан қабылдаған БҰҰ Тұрақты даму мақсаттарының (ТДМ) ішінде қалдықтардың қоршаған ортаға және планета тұрғындарының денсаулығына кері әсерін азайтуға байланысты бірқатар мақсаттар мен міндеттер бар. IN1-кесте., осындай мақсаттар мен сәйкес міндеттер атап көрсетілген.

Кесте1– Қалдықтарды азайту мәселелеріне қатысты SDG.

SDGs	Тапсырма
11.6 2030 жылға қарай жан басына шаққанда қалалардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайту, оның ішінде ауаның сапасына, қалалық және басқа да қалдықтарды басқаруға назар аудару арқылы.	11.6.1 Тұрақты түрде жиналатын және тиісті түрде жойылатын қатты тұрмыстық қалдықтардың жалпы коммуналдық қалдықтардағы үлесі.
12.3 2030 жылға қарай бөлшек және тұтынушылық деңгейде жан басына шаққандағы жаһандық азық-түлік қалдықтарын екі есе қысқарту және егін жинаудан кейінгі ысыраптарды қоса алғанда, құн тізбегіндегі азық-түлік шығындарын азайту.	12.3.1 Азық-түлік шығынының жаһандық индексі
SDGs	Тапсырма
12.5 2030 жылға қарай қалдықтардың пайда болуына жол бермеу, азайту, қайта өңдеу және қайта пайдалану бойынша шаралар қабылдау арқылы олардың көлемін айтарлықтай азайту.	12.5.1 Ұлттық қайта өңдеу нормасы, қайта өңделген материалдардың массасы
12.6 Компанияларды, әсіресе ірі және трансұлттық компанияларды тұрақты өндірістік тәжірибелерді қабылдауға және өз есептерінде тұрақтылық туралы есеп беруге ынталандыру.	12.6.1 Тұрақты даму туралы есептерді жариялайтын компаниялардың саны
12.7 Ұлттық стратегиялар мен басымдықтарға сәйкес мемлекеттік сатып алудың жасыл тәжірибесін ілгерілету	12.7.1 Мемлекеттік сатып алуларды жасылдандыру стратегиялары мен іс-қимыл жоспарларын іске асыратын елдер саны

Елді одан әрі дамытудың негізгі "тенденциясын" айқындайтын Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу тұжырымдамасы (Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы № 577 Жарлығымен бекітілген) экология және ресурстарды тұтыну саласында елде өндірістік және коммуналдық қалдықтарды қамтитын қалдықтарды басқарудың кешенді жүйесін қайта құру қажет екенін көрсетеді.

Тұжырымдамада сәйкес жүйені құру үшін келесі тәсілдерге сүйену керектігі айтылған:

- қызметтердің толық кешенін көрсете отырып және ландшафттарды кешенді қорғау арқылы қалдықтарды орналастырудың келісілген жүйесін құру;

- қайта өңдеу мен кәдеге жаратуды, сондай-ақ пайдалы заттар мен материалдарды өндіруді, қалдықтарды кәдеге жарату арқылы отын алуды кеңінен қолдануға көшумен полигондардың санын азайту;

-қосылған құн тізбегінің ішінде де, одан тысқары да өнімдерді қайта өңдеумен айналымы экономиканы дамыту;

-экологиялық жағдайды жақсарту және қоршаған ортаға техногендік әсерді азайту.

Сондай-ақ құжатта қалдықтарды басқару саласындағы көрсеткіштерді қамтитын "жасыл экономиканың" ұзақ мерзімді стратегиялық мақсаттары мен нысаналы индикаторлары (кесте 2).

Кесте2- Қазақстан Республикасы үшін қалдықтарды басқару саласындағы "жасыл экономиканың" мақсаттары мен нысаналы индикаторлары

сектор	Мақсаттың сипаттамасы	2030	2050
Қайта өңдеу	Тұрғындарды қатты тұрмыстық қалдықтарды шығарумен қамту	100%	
	Санитарлық қалдықтарды сақтау	95%	
	Қайта өңделген қалдықтардың үлесі	40%	50%

Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу жөніндегі 2021 - 2030 жылдарға арналған тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 шілдедегі № 479 қаулысымен бекітілген).

1 Бұл тармақ қалдықтарды қайта өңдеуден кейін алынған өнімдерді "жасыл" сатып алуды қолдауға және дамытуға мүмкіндік береді, мысалы, жаңартылатын энергия көздерінен алынған электр және жылу, компост, қайта өңделген материалдардан жасалған өнімдер, қалдықтардан отын брикеттері және т.б.

Жоспар қалдықтарды, оның ішінде қатты тұрмыстық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық саясатты іске асыру жөніндегі шаралармен келесі бөлімдерді қамтиды:

Жоқ.	Оқиға атауы	Толтыру формасы	Орындауға жауапты мемлекеттік қызметшілер	Орындау уақыты	Қажетті қаржыландыру көлемі (млн. теңге)
6. Қалдықтарды жинау, шығару, кәдеге жарату, өңдеу және кәдеге жарату					
6.1. Тұрғындарды қатты тұрмыстық қалдықтарды шығарумен қамту					
38	Қазақстан Республикасындағы қалдықтарды басқару жөніндегі мемлекеттік бағдарлама жобасының	Мемлекеттік бағдарлама жобасының тұжырымдамасы	МЭГПР (жиынтық), ЭМ, ДСМ, Ауыл шаруашылығы министрлігі, ИДМ, облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және	2021	қажет емес * (ескертуді)

	Тұжырымдамасын әзірлеу		Шымкент қалаларының әкімдіктері		қараңыз)
39	Елді мекендерде қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру	ақпарат MEGPR	Облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері	жыл сайын	қажет емес * (ескертуді қараңыз)
40	Энергия қалдықтарын кәдеге жарату объектілерінің құрылысын дамыту және қолдау	ақпарат MEGPR	Облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері	2021 – 2025 жж	қажет емес * (ескертуді қараңыз)

6.1. Қатты қалдықтарды орналастыру орындары

41	Экологиялық талаптарға, санитарлық ережелерге және құрылыс нормаларына сәйкес қатты тұрмыстық қалдықтарды кәдеге жаратуды қамтамасыз ету	орындалған жұмыс туралы есеп беру	Облыстардың, Нұр-Сұлтан және Шымкент қалаларының әкімдіктері, Денсаулық сақтау министрлігі	жыл сайын	қажет емес * (ескертуді қараңыз)
42	Заң талаптары мен ережелеріне сәйкес келетін жаңа қатты тұрмыстық қалдықтар полигондарын салу	орындалған жұмыс туралы есеп беру	Облыстардың, Нұр-Сұлтан және Шымкент қалаларының әкімдіктері	2021 – 2030 жылдар	қажет емес * (ескертуді қараңыз)
43	Қалдықтарды	орындалған	Облыстардың,	жыл сайын	қажет емес *

Жоқ.	Оқиға атауы	Толтыру формасы	Орындауға жауапты мемлекеттік қызметшілер	Орындау уақыты	Қажетті қаржыландыру көлемі (млн. теңге)
	кейіннен сұрыптау және өңдеу пункттеріне апара отырып, заңсыз үйінділерді жою	жұмыс туралы есеп беру	Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері		(ескертуді қараңыз)

6.2. Қайта өңделген қалдықтардың үлесін арттыру

	Қалдықтарды өңдеу өнеркәсібін,				
--	--------------------------------	--	--	--	--

44	оның ішінде қайта өңдеуді дамытуды қолдаудың арнайы шараларын әзірлеу	орындалған жұмыстар туралы есеп беру	Облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері	2021 – 2030 жылдар	қажет емес * (ескертуді қараңыз)
45	Биогаз алу үшін органикалық қалдықтарды өңдеуді дамыту	орындалған жұмыстар туралы есеп беру	облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері	2021 – 2030 жылдар	қажет емес * (ескертуді қараңыз)

Алматы облысының 2021-2025 жылдарға арналған даму жоспары (облыстық мәслихаттың 2022 жылғы 29 қарашадағы No 30-139 шешімімен бекітілген).

Жоспар іс-шаралар мен мақсатты индикаторларды қамтиды. Іс-шаралардың бір бөлігі аймақтағы қалдықтармен жұмыс істеу жағдайларын жақсарту мәселелеріне қатысты және 2-мақсатта көрсетілген. "Іле-Балқаш аумағында экологиялық жағдайды жақсарту, жабайы жануарлардың сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлерінің санын қалпына келтіру. Мемлекеттік табиғи қорық және су объектілері мен балық ресурстарының экожүйесін сақтау".

Кесте 3— Алматы облысының 2021-2025 жылдарға арналған даму жоспарының 2-мақсаты

оқ.	Максат ты индикаторлар	Бірлі к өзгер ту	Ақпара т көзі	Есепті	Ағымда ғ ы жылға жоспар (нақты)	Жоспарланған көрсеткіштер					Жауапт ы орында ушылар
				жыл	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
	Макрок өрсеткі штер										
	Қаржы лық шығын дармен өзара байлан ысты мақсатт ы көрсетк іштер										
	Эколог иялық ақпарат ты қ науқан	%		-	-	-	15	20	40	50	ОЖБП, УВП, ауданда р мен Қонаев

1.	мен қамтылған азаматтардың саны (қаржыландыру қажет емес)	Адам	деректер ҚР МИОР	-	-	-	172845	230460	460920	576150	қаласы әкімдіктері Облыс әкімінің орынбасары – Рақымбеков Р.Т.
2.	Қайта өңдеу және кәдеге жарату үлесі										
1	Қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу және орналастыру үлесі (түзу көлемін ең)	%	деректер ҚР ЭМГР УЕЖХ USH UZ	24.1	17.0	17.6	22.0	25.0	28.4	32.5	УЕЖХ Х, аудандар мен Қонаев қаласы әкімдіктері Облыс әкімінің орынбасары – Құдайбергенов Н.Қ.
3	қауіпті медициналық қалдықтар (жиналған көлемін е қарай)			-	-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	УЗ, УЕЖХ, аудан және Қонаев қаласы әкімдіктері

Даму жоспарына жету жолдары:

а. дәстүрлі және жаңа бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау, жергілікті деңгейде іс-шаралар мен акцияларды өткізу арқылы экологиялық ағарту және ақпараттандырудың медиа-жоспарын жүзеге асыру;

б. экологиялық құндылықтарды нығайту мақсатында "Birge-taza Qazaqstan" экологиялық акциясын жүйелі негізде өткізу;

с. облыста қалдықтарды басқарудың облыстық жүйесінің 7 объектісінің құрылысы (оның ішінде Еңбекшіқазақ ауданында 1 заманауи қатты тұрмыстық қалдықтар

полигоны, Кеген, Райымбек, Ұйғыр ауданында 4 сұрыптау желісі, Талғар ауданында және қалада 2 қалдықтарды тасымалдау желісі) Қон), (2023 ж.- 3, 2024 ж. - 2, 2025 ж. - 2);

d. Іле ауданында қоқыс өңдеу зауытының құрылысы, қуаттылығы жылына 120 мың тонна болатын "Waste Energy Kazakhstan" ЖШС қазақстандық-испандық компаниясымен бірлесіп "Мериолиз" технологиясын қолданатын толық циклді зауыт құрылысы, оның құрылысы өндіріс көлемін арттыруға мүмкіндік береді. Қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу және қайта өңдеу үлесі 26,4%-дан 30%-ға дейін (2023-2024 ж.)2;

e. барлық ауылдарға қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлер орнату (2023-600, 2024-500, 2025-500).

f. 131 сақтау орнының 70-ін қысқарту және оларды экологиялық талаптар мен санитарлық ережелерге сәйкес келтіру (жыл сайын – 2023 жылы – 20, 2024 жылы – 20, 2025 жылы – 30);

g. барлық рұқсат етілмеген полигондарды жою (жыл сайын кемінде 100 рұқсат етілмеген полигондар).

Алматы облысы бойынша қоршаған орта сапасының мақсатты көрсеткіштері-қоршаған ортаның жекелеген құрамдас бөліктері жай-күйінің сандық және сапалық сипаттамаларының және қоршаған ортаны қорғау және қалдықтарды тиімді басқару жөніндегі іс-шаралармен қамтамасыз ету деңгейін сипаттайтын басқа да көрсеткіштердің жиынтығы, оларға белгілі бір уақыт кезеңінде қол жеткізуге тиіс (ҚР ҚК 37-бап). Қазақстан Республикасының Кодексі).

Көрсеткіштер қоршаған орта сапасының нысаналы индикаторлары белгіленетін көрсеткіштердің ең төменгі тізбесін қоса алғанда, қоршаған орта сапасының нысаналы индикаторларын әзірлеу қағидаларының (Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің міндетін атқарушының бұйрығымен бекітілген) негізінде әзірленеді. Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 19 шілдедегі № 257) .

Алматы облысының аумағына Бағдарламаны дайындау барысында қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері әзірленбеген және бекітілген жоқ.

Алматы облысының бюджетінен қаржыландырылатын 2023-2025 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау іс-шаралар жоспарында Алматы облысы бойынша 2023-2027 жылдарға арналған қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін әзірлеу көзделген.

2<https://ecoportal.kz/Public/PubHearings/PublicHearingDetail?hearingId=11453> ("Қалдықтарды қайта өңдеу зауытының құрылысы)

23АҢНАМАЛЫҚ БАЗА

2.1ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЕРЕЖЕЛЕР

Бағдарламаны әзірлеуге негіз болып табылады:

1. "Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі" Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI Кодексі (27-тарау);

2. Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы "Қазақстан-2050" Стратегиясы;

3. "Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу тұжырымдамасы туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы №577 Жарлығы;

4. "Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" 2016 жылғы 28 сәуірдегі No 506-V Қазақстан Республикасының Заңы ;

5. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 27 қаңтардағы кеңейтілген отырысының хаттамасы;

6. Әрекет ету тәртібі "Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығы;

7. Жаңартылған 3 Мемлекеттік инвестициялық жобаның инвестициялық ұсынысын әзірлеу немесе түзету, қажетті сараптамалар жүргізу, сондай-ақ жоспарлау қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2014 жылғы 5 желтоқсандағы №129 бұйрығы. Бюджеттік инвестициялардың іске асырылуын қарау, іріктеу, мониторингілеу және бағалау және бюджеттік кредиттеудің орындылығын айқындау (2022 жылғы 13 сәуірдегі өзгерістер мен толықтырулармен);

8. Жаңартылған 3 Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасын әзірлеу бойынша жергілікті атқарушы органдарға Әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154б бұйрығы;

9. Қалдықтарды басқару саласындағы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Экологиялық кодексін іске асыру мақсатында бекітілген өзге де қолданыстағы нормативтік құқықтық актілер.

2.2ҚАЛДЫҚТАРДЫҢ КЛАССИФИКАЦИЯСЫ

Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 338-бабына сәйкес қалдықтар қауіпті және қауіпті емес болып бөлінеді. Қалдықтардың түрлері қалдықтар классификаторы негізінде айқындалады (Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің міндетін атқарушының 2021 жылғы 6 тамыздағы № 314 бұйрығымен бекітілген). Қалдықтардың классификаторындағы қалдықтардың жекелеген түрлері олардың құрамындағы қауіпті заттардың концентрация деңгейіне немесе қалдықтардың әсер ету дәрежесіне байланысты әртүрлі кодтар ("айна" қалдықтар)

тағайындау арқылы бір мезгілде қауіпті және қауіпті емес деп анықталуы мүмкін. Қалдықтар түрінің адамдардың өміріне және (немесе) денсаулығына және қоршаған ортаға қауіпті сипаттамалары.

2.3 БАҒДАРЛАМАМЕН ҚАМТЫЛҒАН ҚАЛДЫҚТАР

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес коммуналдық қалдықтарға келесі тұтыну қалдықтары жатады:

1. Қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш, тоқыма бұйымдары, қаптамалар, электр және электронды жабдықтардың, батареялар мен аккумуляторлардың қалдықтарын қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей, аралас қалдықтар және бөлек жиналған тұрмыстық қалдықтар.

2. Аралас қалдықтар және басқа көздерден бөлек жиналған қалдықтар, егер мұндай қалдықтар табиғаты мен құрамы бойынша тұрмыстық қалдықтарға ұқсас болса.

3. Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері (электрондық және электр жабдықтары, құрамында сынап бар қалдықтар, аккумуляторлар, аккумуляторлар және басқа да қауіпті компоненттер) бөлек жиналып, қайта қалпына келтіру үшін мамандандырылған кәсіпорындарға берілуі керек.

Коммуналдық қалдықтарға жатпайды өндірістік, ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы, балық аулау, септиктер мен кәріз желілерінің қалдықтары, сондай-ақ ағынды суларды тазарту қондырғыларының қалдықтары, соның ішінде ағынды сулардың шламы, пайдалану мерзімі біткен көліктер немесе құрылыс қалдықтары.

Тұтыну қалдықтарына адамның әрекеті нәтижесінде пайда болған қалдықтар, тұтынушылық қасиеттерін толық немесе ішінара жоғалтқан өнімдер және (немесе) өнімдер, олардың қаптамалары және басқа заттар немесе сақтау немесе пайдалану мерзіміне қарамастан олардың қалдықтары жатады. Физикалық жай-күйі, сондай-ақ меншік иесінің өзі физикалық түрде кәдеге жарату немесе тұтыну қалдықтары санатына көшіру құжатталған.

2.4 ПОЛИГОНДАР

Бағдарлама шеңберінде қалдықтарды орналастыру полигоны (бұдан әрі – полигон) деп экологиялық, құрылыс және санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға (Экологиялық кодекс) сәйкес қалдықтарды шығару мақсатынсыз тұрақты орналастыруға арналған арнайы жабдықталған орын түсініледі (Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 348-бабы).

Тұрмыстық қатты қалдықтарға арналған полигондар – қатты тұрмыстық қалдықтарды оқшаулауға және залалсыздандыруға арналған арнайы құрылымдар (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № 331/2020 бұйрығы. өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинау, пайдалану, қолдану, залалсыздандыру, тасымалдау, сақтау және кәдеге жарату).

№ 3.01.016.97 ҚТҚ полигондарын салу және күтіп ұстаудың санитарлық ережелеріне сәйкес (Қазақстан Республикасының Бас мемлекеттік санитарлық

дәрігерімен 1997 жылғы 29 сәуірде бекітілген) полигондар әдеттегі жетілдірілгенмен салыстырғанда техникалық жағынан заманауи полигондар.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 350-бабына сәйкес, қалдықтар полигонының жобасында полигон жабылғаннан кейін оны жабу, жерді рекультивациялау, қоршаған ортаға әсер ету мониторингі мен ластануды бақылау үшін жою қорын құру көзделуі тиіс. Жою қоры жоқ қалдықтар полигонын пайдалануға тыйым салынады.

2.5 КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУДІ ҰЙЫМДАСТЫРУДАҒЫ ЖЕРГІЛІКТІ АТҚАРУШЫ ОРГАНДАРДЫҢ РӨЛІ

Қалдықтарды басқаруға қатысты заңнамалық талаптар әдетте қалдықтарды жинау, тасымалдау, өңдеу/көшіру және кәдеге жарату процестеріне тікелей қатысатын мамандандырылған ұйымдарға бағытталған. Оларға қойылатын талаптар әртүрлі деңгейдегі құжаттарда ұсынылған және жалпы мәселелерді де, жоғары мамандандырылған мәселелерді де қамтиды.

Сондай-ақ қалдықтарды өңдеу объектілеріне (контейнерлер, көліктер, полигондар, жабдықтар және т.б.) және қызмет көрсету жүйесіне (тарифтер, нормативтер) қойылатын талаптар бар.

Дегенмен, жергілікті басқару процестерінің негізгі ұйымдастырушысы рөлін жергілікті атқарушы органдар атқарады. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес, коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеуді ұйымдастыру мәселелері бойынша жергілікті атқарушы органдар:

- облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары қоршаған орта сапасының бекітілген нысаналы индикаторларын ескере отырып, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жергілікті деңгейде мемлекеттік экологиялық саясатты іске асыру үшін жауапты болады (28);

- жергілікті атқарушы органдар қалдықтардың түзілуінің көлемін қысқартуды, түзілетін қалдықтарды қалпына келтіру үлесін ұлғайтуды, олардың қауіптілік деңгейін төмендетуді ынталандыру жөніндегі шараларды, кәсіпкерлік субъектілерінің шаруашылық қызметін, қалдықтардың көлемін қысқартуға бағытталған технологияларды енгізуді айқындайды және жүзеге асырады. қалдықтардың түзілуін, өндіріс процесінде (жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету) пайда болған қалдықтарды қалпына келтіру жоспарын құру, осындай қалдықтарды жинау және дайындау, тиісті кәсіпорындар мен цехтарды салу, сондай-ақ қалдықтарды қайта өңдеуге арналған жабдықтар шығаруды ұйымдастыру, қалдықтардың түзілуінің көлемін қысқарту және түзілетін қалдықтарды қалпына келтіру үлесін ұлғайту жөніндегі іс-шараларды қаржыландыру (341-бап);

- жергілікті атқарушы органдар биогазды және (немесе) энергияны өндіру бойынша, оның ішінде биогазды және (немесе) энергияны өндіру жөніндегі іс-шараларды қоса алғанда, биологиялық ыдырайтын қалдықтарды орналастыруды қысқартуды

ынталандыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастырады, оның ішінде оларды қайта өңдеу, оның ішінде компосттау және кәдеге жарату жолымен (351-бап);

-аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары (сондай-ақ ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің жергілікті атқарушы органдары) коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырады. (365-бап).

3. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

3.1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Бұл бөлімде қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі және қалдықтарды одан әрі басқару үшін қажетті инфрақұрылым бағаланады.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 367-бабына сәйкес қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі (бұдан әрі – орталықтандырылған жүйе) – бұл жеке және заңды тұлғаларды қамтамасыз ету шеңберінде жергілікті атқарушы органдар ұйымдастыратын жүйе. Меншік нысанына және қызмет түріне қарамастан, тұрғын үйлерде немесе жекелеген ғимараттарда (құрылыстарда) және меншік құқығы жоқ контейнерлік алаңдар мен контейнерлерде тұратын (орналасқан) және (немесе) өз қызметін жүзеге асыратын, сондай-ақ контейнерлер меншік құқығындағы жалпы пайдаланымдағы жерлерде орналасқан учаскелер мен контейнерлер, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және тасымалдау бойынша қызметтер. Контейнер алаңдары – қатты тұрмыстық қалдықтарды тасымалдайтын мамандандырылған көліктерге кіреберіс жолдары бар, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер орналастырылған, қалдықтарды жинақтауға арналған арнайы алаңдар.

Аудандағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын бағалау

Ұйғыр ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін бағалау негізінен қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік экологиялық саясаттың қағидаттарын қолдануға негізделген:

- 1) иерархия;
- 2) көзге жақындығы;
- 3) қалдықтарды өндірушінің жауапкершілігі;
- 4) өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері.

Қалдықтарды басқару жүйесі ел тұрғындарының мүдделері мен экономикалық тиімділік басымдылығына қарай құрылуы керек.

Қазақстанда қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шаралардың басымдықтары Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 329-бабында көрсетілген және қоршаған ортаны қорғау мен орнықты даму мүддесінде олардың артықшылығының кему ретімен реттелген иерархия болып табылады. Иерархия ресурстарды ұтымды

басқару, шығарындыларды азайту, айналмалы экономика принциптерін қолдану мүмкіндігі тұрғысынан шаралардың экологиялық тазалығын анықтайды.

Қайнар көзге жақындық қалдықтарды өңдеу, кәдеге жарату немесе жою сияқты қалдықтарды одан әрі басқару үшін орынды таңдаудағы басымдылықты анықтайды. Басқа шарттар тең деп есептесек (өндірістік құрал-жабдық, персонал біліктілігі, баға саясаты және т.б.), мұнда тасымалдау кезінде тәуекелді азайту қажеттілігі маңызды рөл атқарады.

Ағымдағы жүйені бағалау кезінде сұрыпталған, өңделген/кәдеге жаратылатын немесе одан әрі пайдалану үшін сатылатын ҚҚҚ құрамдас бөліктерінің түрлері мен көлемін қамту кеңдігі де маңызды.

Сурет салу 3- қалдықтарды басқару шараларының иерархиясы

3.2.ҚҚҚ ӨНДЕУ/ КӘДЕГЕ ЖАРАТУ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ

РОП операторы қызметін жүзеге асыратын "Жасыл Даму" АҚ ақпаратына сәйкес, Алматы облысының Ұйғыр ауданында 2021 жылы қайталама шикізатты өңдеу және кәдеге жарату бойынша маманданған кәсіпорындар жоқ.3(макулатура, куллет, пластмасса).

Ұйғыр ауданында қайталама шикізатты қабылдауға маманданған кәсіпорындар жоқ.

Медициналық қалдықтар

Әкімдік сайтында (2022 жылы жарияланған) мәліметке сәйкес, ауданда 18 денсаулық сақтау нысаны болса, оның 2-і стационар, 3-і фельдшерлік-акушерлік пункт, 4-і фельдшерлік пункт, 11-і ауылдық дәрігерлік амбулатория болып табылады. Оларда 247 орта буын және 101 кіші медицина қызметкері жұмыс істейді.

Ауданда медициналық қалдықтарды шығаратын техника жоқ.

Қалдықтардың бұл түрлерін полигондарға көмуге тыйым салынады (Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, 351-бап).

3<https://recycle.kz/ru/svedeniya>

Ауданда қабылдау, өңдеу/ кәдеге жарату кәсіпорындары жоқ:

- құрамында сынап бар қалдықтар,
- медициналық қалдықтар,
- қалдық электр және электрондық жабдықтар (WEEE),
- шыны қалдықтары,
- тамақ қалдықтары,
- макулатура мен картон,
- құрылыс қалдықтары,
- тоқыма қалдықтары.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 351-бабына сәйкес аталған қалдықтарды (тоқыма қалдықтарынан басқа) көму үшін полигондарға қабылдауға тыйым салынады.

3.3.ТҚҚ ЖИНАУДЫ ЖӘНЕ ШЫҒАРУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Ұйғыр ауданы тұрғындарының қалдықтарды шығару қызметтерін алатын статистикасы жоқ (15-кесте). ТҚҚ орталықтандырылған шығару ұйымдастырылмаған.

Әкімдікпен ТҚҚ жинау және шығару көлемі туралы деректер жоқ. Мемлекеттік статистика деректері бойынша жиналған ТҚҚ көлемі төмендегі кестеде көрсетілген (4-кесте):

Кесте 4— Жиналған ҚТҚ динамикасы

Аты	2020	2021	2022
MSW, жылына мың тонна	9 495	11 124	8.05

Деректер көзі: Статистика бюросы.

Қалдықтарды жинайтын ұйымдардың паркі туралы деректер жоқ. Контейнер сайттарында ешқандай ақпарат жоқ.

Әкімдіктің мәліметінше, Шонжы ауылында 12 металл контейнер орнатылған. Ауданда ТҚҚ пайда болу көздері туралы мәлімет жоқ.

Қорытындылар: Ауданда ТҚҚ түзілу мен жинақталуына есеп пен бақылау жүргізілмейді. ТҚҚ орталықтандырылған жинау, шығару, сұрыптау және кәдеге жарату жоқ.

3.4.ҚҚҚ КӘДЕГЕ ЖАРАТУ ҚОНДЫРҒЫЛАРЫ

Ұйғыр ауданының аумағында қатты тұрмыстық қалдықтарды орналастыру орындары жоқ;

ТҚҚ полигоны Алматы облысы Ұйғыр ауданы Шонжа ауылының солтүстік бөлігімен шектеседі (5-сурет). Полигонды анықтау үшін кадастрлық нөмірі 03-052-026-165, жалпы ауданы 6 га жер телімі тұрақты жер пайдалануға берілді. Учаскеге белгіленген сервитут ауыртпалығы салынбаған, ол бөлінетін, теңгерім ұстаушы "Шонжы ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ.

Сурет 4- Шонжа ауылындағы полигон алаңының макети

Полигонға орналастырылған қалдықтар әртүрлі типтегі полигон массасы болып табылады. Полигонда қағаз, ағаш, полимерлер, шыны, металл бар қатты қалдықтар бар, бірақ сонымен бірге биологиялық қалдықтардың болуына байланысты олардың қалдық материал ретіндегі құндылығы жоғалады.

Полигонда есепке алу-бақылау, қоқыс тасымалдайтын көліктерді дезинфекциялау, торлы қоршаулар жоқ. Периметрі бойынша жартылай қираған темірбетон конструкцияларынан қоршау орнатылған. Қызмет көрсететін персоналға арналған ғимараттар немесе қандай да бір құрал-жабдықтар жоқ. Учаске шекарасындағы полигон өз салмағы мен метеорологиялық құбылыстардың әсерінен өздігінен нығыздалған қоқыспен толтырылған.

Көзбен шолу учаскеде қоқыс түзілудің айтарлықтай ұзақ кезеңін көрсетеді, сонымен қатар полигон пайда болғаннан бері өздігінен және күтімсіз болған.

Сонымен қатар, полигон алаңының айналасында (6 га) жол бойында және бос аумақтарда қалдықтарды ретсіз орналастыру орын алған. Қалдықпен толтырылған нақты аумақ шамамен 53 гектарды құрады (6-сурет). Жиналған қалдықтардың көлемі шамамен. 26 мың м³.

Сурет 5- полигонның денесі және қалдықтар сақталатын аумақтың шекаралары

Қазіргі уақытта қолданыстағы рұқсат етілген полигонның жай-күйінен мынадай қорытынды жасауға болады:

1)объект ауқымды аумақты алып жатыр - мемлекеттік акт бойынша объектіге бөлінген аумақтан 10 есеге жуық үлкен;

2)полигон тарихи ластану орны болып табылады, рұқсат етілгендей бүгінгі күнге дейін жұмыс істейді;

3)объект елді мекенге жақын орналасқан және санитарлық-эпидемиологиялық қауіп төндіретін;

4)мүліктің шығысында жер үсті су айдыны (ағын) бар;

5)мүліктің батыс бөлігінен асфальт жол өтеді;

6)оңтүстік жағында объектіге жақын орналасқан тұрғын үй аймағы бар;

7) солтүстік бөлігінде бұл нысан жергілікті ағынды суларды тазарту қондырғыларының сүзу алаңдарымен тығыз шектеседі.

2023 жылдың желтоқсан айында "Ауылдағы қатты тұрмыстық қалдықтарды орналастыру үшін полигонды/үйіндіні рекультивациялау" ТЭН әзірленді. Алматы облысы Ұйғыр ауданы Шонжы ауылы бойынша полигонды рекультивациялауға жұмсалған шығын 208,6 млн.теңге деп анықталды.

3.5. ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЖИНАУ, ТАСЫМАЛДАУ, СҰРЫПТАУ ЖӘНЕ ЖОЮ ТАРИФІ

Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму бойынша халыққа тарифті есептеу Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 14 қыркүйектегі бұйрығымен бекітілген әдістемеге сәйкес жүзеге асырылады. 2021 жылғы № 377.

Тарифті есептеу кезінде калькуляция баптары бойынша топтастырылған ҚҚҚ жинау, тасымалдау, сұрыптау және кәдеге жарату бойынша нарық субъектілерінің нақты және/немесе нормативті шығындарының құны есепке алынады. Сонымен, тариф 3 бөліктен тұрады: 1) жинау және тасымалдау, 2) сұрыптау, 3) кәдеге жарату.

Қолданыстағы тарифтік әдістеме қалдықтарды өңдеу кезеңіне байланысты шығындарды есепке алуға мүмкіндік береді. Шығындарды сұрыпталған қайталама шикізатты сату және/немесе қызметтердің бір бөлігін ҚҚҚ жинаудың орталықтандырылған жүйесіне кірмейтін үшінші тарап ұйымдарына беру арқылы онтайландыруға болады. Бұл ретте тиісті инфрақұрылымды құру және/немесе дамыту, арнайы жабдықталған көлік құралдарын және қаржыландыру көздерін міндетті түрде пайдалану қажеттілігін ескеру қажет.

Бастапқы мәліметтерді, соның ішінде статистикалық есептілік мәліметтерін талдау ауданда қалдықтарды басқару бойынша коммерциялық есепке алу және бақылау жүргізілмейтінін көрсетті. Демек, ауданның елді мекендерінде ТҚҚ жинау, әкету және кәдеге жарату бойынша жинақтау нормативтері мен "әділ" тарифтерінің негізділігі мәселесі өте өткір болып табылады және оны қалыптастыру және өңдеу үшін автоматтандырылған коммерциялық есепке алуды енгізу бойынша шаралар қабылдау қажет. ТҚҚ қозғалысын бақылау.

ТҚҚ жинауға, әкетуге және кәдеге жаратуға "әділ" тарифті анықтау үшін келесі шаралар қолданылуы мүмкін:

1. ТҚҚ генерациясының және қозғалысының көлемінің автоматтандырылған коммерциялық есебін енгізу.

Осы тармақ Қазақстан Республикасының "жасыл экономикаға" көшу тұжырымдамасының ережелерін іске асыру жөніндегі қажетті шаралардың бір бөлігі болып табылады, келесі мәселеде – "ТҚҚ проблемаларын шешу үшін келесі іс-шараларды жүзеге асыру қажет :

5) қатты тұрмыстық қалдықтарды басқару саласындағы нысаналы индикаторларға қол жеткізуді бақылау үшін статистикалық ақпаратты жинауды, өңдеуді және ұсынуды жетілдіру"

2. Бәсекелестік нарықты дамыту үшін ТҚҚ жинаудың орталықтандырылған жүйесінің объектілерін конкурстық бөлу.

3. Өндіріс үшін қайталама шикізат ретінде одан әрі сатумен сұрыпталған қалдықтардың үлесін арттыруға ұмтылу.

4. ҚҚҚ мен сұрыпталған қайталама шикізатты басқару процесінде шығындарды азайтуға ұмтылу, оның ішінде ең жақсы қолжетімді техникаларды (технологияларды) енгізу, қалдықтарды логистиканы оңтайландыру.

5. Триаждау процесіне тартылған халықтың үлесін арттыру.

3.6.ТЖҚ ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖӘНЕ ЖИНАҚТАУ НОРМАЛАРЫ

Коммуналдық қалдықтардың пайда болуы мен жинақталуының нормалары үлгілік қағидалар негізінде есептеледі (Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 1 қыркүйектегі No 347

бұйрығымен бекітілген) және тұрғын үй объектілері мен тұрғын емес үй-жайлардың келесі түрлерін қамтуы тиіс. : (5-кесте).

Кесте 5- тұрғын үйлер мен тұрғын емес үй-жайлардың коммуналдық қалдықтарын қалыптастыру және жинақтау нормалары⁴

Жоқ.	Коммуналдық қалдықтарды жинайтын мекеме	Есеп бірлігі	Есептелген нормалар жинақтау, м3/жыл
1	Жақсы жабдықталған және жабдықталмаған үй шаруашылықтары	1 тұрғын	
2	Жатақхана, мектеп-интернат, балалар үйі, қарттар үйі, т.б.	1 орын	
3	Қонақ үйлер, санаторийлер, демалыс үйлері	1 орын	
4	Балабақшалар	1 орын	
5	Мекемелер, ұйымдар, кеңселер, жинақ кассалары, пошта бөлімшелері	1 қызметкер	
6	Клиникалар	1 келу	
7	Ауруханалар, санаторийлер, басқа емдеу мекемелері	1 төсек	
8	Мектептер және басқа оқу орындары	1 оқушы	

9	Мейрамханалар, кафелер, қоғамдық тамақтану орындары	1 орын	
10	Театрлар, кинотеатрлар, концерт залдары, түнгі клубтар, казинолар, ойын автоматтары залдары	1 орын	
11	Мұражайлар, көрмелер	Жалпы ауданы 1 м2	
12	Стадиондар, спорт алаңдары	Жоба бойынша 1 орын	
13	Спорт, би және ойын залдары	Жалпы ауданы 1 м2	
14	Азық-түлік дүкендері	1 м2 сауда алаңы	
15	Машиналардан сауда жасау	1 м2 сауда алаңы	
16	Әмбебап дүкендер, супермаркеттер	1 м2 сауда алаңы	
17	Базарлар, сауда павильондары, дүңгіршектер, науалар	1 м2 сауда алаңы	
18	Көтерме сауда орталықтары, азық-түлік қоймалары	Жалпы ауданы 1 м2	
19	Көтерме сауда базалары, өнеркәсіптік тауарлар қоймалары	Жалпы ауданы 1 м2	
20	Тұрмыстық қызметтер: мемлекеттік қызметтер	Жалпы ауданы 1 м2	
21	Теміржол вокзалдары, автовокзалдар, әуежайлар	Жалпы ауданы 1 м2	
22	Жағажайлар	Жалпы ауданы 1 м2	
23	Дәріханалар	1 м2 сауда алаңы	
24	Автотұрақтар, көлік жуу орындары, жанармай құю станциялары, гараждар	1 тұрақ орны	
25	Автокөлік жөндеу шеберханалары	1 қызметкер	
26	Гараждық кооперативтер	1 гараж үшін	
27	Шаштараздар, сұлулық салондары	1 жұмыс орны	

4 Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеудің үлгілік қағидаларына 1-қосымша. 01.01.2021 Жаңартылған 3 Коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуына нормативтерді есептеудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 1 қыркүйектегі No 347 бұйрығы.

p/c.	Коммуналдық қалдықтарды жинайтын мекеме	Есеп бірлігі	Есептелген нормалар жинақтау, м3/жыл
28	Кір жуу, химиялық тазалау, тұрмыстық техника жөндеу, тігін ательелері	Жалпы ауданы 1 м2	
29	Зергерлік бұйымдар, аяқ киім және сағат жөндеу шеберханалары	Жалпы ауданы 1 м2	
30	Шағын жөндеу және қызмет көрсету (кілттерді кесу және т.б.)	1 жұмыс орны	
31	Ванналар, сауналар	Жалпы ауданы 1 м2	
32	Облыс аумағында бұқаралық іс-шараларды ұйымдастырушы заңды тұлғалар	1000 қатысушы	
33	Бау-бақша кооперативтері	1 учаске	

Қағидалардың 2014 жылдан бері (1-шығарылым) болғанына қарамастан, облыстың елді мекендерінде ТҚҚ қалыптастыру және жинақтау нормаларын есептеу әлі жүргізілмеген.

Жоғарыда аталған стандарттар бекітілген Ережелерге сәйкес маусымдық өлшеулерден кейін анықталады. Яғни, есептеу үшін 11-12 айдан астам жұмысты орындау қажет. Олардың пайда болу көздерінде түзілетін қалдықтар көлемінің толық коммерциялық есебі жүргізілмеген жағдайда бекітілген нормативтердің болмауы ТҚҚ жинауға, әкетуге, сұрыптауға және кәдеге жаратуға әділ тарифті есептеуге мүмкіндік бермейді.

Ұсынылатын әрекеттер: Ауданда ТҚҚ басқару жүйесін құру, оның ішінде автоматтандырылған коммерциялық есепке алуды енгізу Ұйғыр ауданы аумағының ішкі жүйесін қамтитын ұсынылып отырған "Қалдық" ААЖ-да ТҚҚ қалыптасуы мен қозғалысы туралы, бұл олардың қалыптасу көздерінде ТҚҚ-ның қалыптасу және жинақталуының ағымдағы жылдамдығын анықтауға мүмкіндік береді және ТҚО жинау, шығару, сұрыптау және кәдеге жарату бойынша "әділ" тарифті анықтауға әсер етеді.

3.7. САНДЫҚ ЖӘНЕ САПАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Статистика бюросының мәліметі бойынша, Ұйғыр ауданы аймағындағы қалдықтарды өңдеу объектілеріне (полигондар, өңдеу орындары) жеткізілді және қалдықтарды кәдеге жарату/көшіру төмендегі кестеде көрсетілген көлемде жүзеге асырылды (6-кесте).

Кесте 6. 2020-2022 жылдарға халықтан түскен ТҚҚ көлемінің динамикасы

Көрсеткіштің атауы	2020	2021	2022

Қабылданған қалдықтардың көлемі, тонна	0	200,0	270,0
Қайта өңделген және көмілген (қондырылған) қалдықтардың көлемі, тонна	0	200,0	X

Дереккөз - ҚР АПР Ұлттық статистика бюросы

3.8.ҚАЛДЫҚ МАТЕРИАЛДАРМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ҚОРЫТЫНДЫЛАР

Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, келесі қорытындыларды жасауға болады:

1. Ауданда ТҚҚ басқару және өңдеу жүйесі жасалмаған.

2. Аудан әкімдігінің қарауындағы аумақтарда ТҚҚ жұмыс істеу тәртібін айқындайтын жергілікті маңызы бар нормативтік құқықтық актілер әзірленбеген.

3. ТҚҚ орталықтандырылған жинау, әкету, сұрыптау және кәдеге жарату болмаған жағдайда ТҚҚ қалыптастыру және жинақтау нормативтерін айқындау, ТҚҚ жинау, тасымалдау, сұрыптау және кәдеге жарату бойынша негізделген тарифті есептеу жүргізілмейді. Экология министрлігінің 2021 жылғы 1 қыркүйектегі No 347 және 2021 жылғы 14 қыркүйектегі No 377 бұйрықтары орындалмай отыр.

3.9.БӨЛІНГЕН ҚАРАЖАТТЫ СИПАТТАУ ЖӘНЕ ТАЛДАУ

Алматы облысының бюджетінен қаржыландырылатын 2023-2025 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау іс-шараларының жоспары5қалдықтарды басқару жөніндегі іс- шараларды және тиісті бюджеттерді қамтиды (10-кесте).

Жоспарда Ұйғыр ауданы аймағындағы ТҚҚ басқару инфрақұрылымын дамытуды қаржыландыру қарастырылмаған.

Кесте7- Алматы облысының қоршаған ортаны қорғау жоспарының қалдықтарын басқару бойынша іс-шаралар (2023-2025 жж.)

Оқиға атауы	Орындауға жауапты	Орындау уақыты	Болжалды шығындар (мың теңге)			Қаржылан дыру көздері
			2023	2024	2025	
Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер сатып алу	Алматы облысының энергетика және тұрғын үй - коммуналдық шаруашылық басқармасы	2023-2025 жж	37000000	20000000	20000000	Жергілікті бюджет
Алматы облысы, Еңбекшіқазақ ауданы, Ақбастау ауылында	Алматы облысының энергетика және тұрғын үй - коммуналдық	2024-2025 жж	0,000	35463000	1000000000	Жергілікті бюджет

қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының құрылысы	шаруашылық басқармасы					
Еңбекшіқазақ ауданы Шелек ауылындағы стихиялық қоқыс аландарын рекультивациялау	Еңбекшіқазақ ауданының әкімдігі	2024-2025 жж	0	80 000	80 000	Жергілікті бюджет

3.10.ЫНТАЛАНДЫРУ ШАРАЛАРЫ Экономиканың басым секторын субсидиялау

Жеке кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау шаралары (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 31 желтоқсандағы № 1060 қаулысымен бекітілген) кәсіпкерлікті дамытудың

5<https://www.gov.kz/memleket/entities/almobl-tabigat/press/news/details/681777?lang=ru> ұлттық жобасы шеңберінде сыйақы мөлшерлемесінің бір бөлігін субсидиялауды көздейді.

2021 - 2025 жж. экономиканың басым секторларында, олар мыналарды қамтиды:

-қалдықтарды жинау, өңдеу және кәдеге жарату; материалдарды қайта өңдеу (қалпына келтіру);

-тазалау және басқа да қалдықтарды жою қызметтері.

Бұл мемлекеттік қолдау шаралары өңдеу өнеркәсібі мен қызмет көрсету саласындағы жобалар аясында несиелерді субсидиялауды көздейді:

-Қауіпті емес тұрмыстық және өндірістік қатты қалдықтарды (яғни қоқыстарды) жинақтау орындарынан, қоқыс жәшіктерінен, жылжымалы қоқыс контейнерлерінен, жәшіктерден, контейнерлерден және т.б. және аралас қайта өңдеуге болатын материалдардан жинау. Қайта өңдеуге болатын материалдарды жинау.

-Қоғамдық орындардағы қоқыс жәшіктерінен қалдықтарды жинау.

-Құрылыс және ыдырау қалдықтарын жинау. Қылшықтар және басқа құрылыс қоқыстары сияқты құрылыс қалдықтарын жинау және шығару. Тоқыма өнімдерінің өндірісінің қалдықтарын жинау. Қауіпті емес қалдықтарды қайта өңдеу орындарына қалдықтарды шығару бойынша іс-шаралар. ТҚҚ басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік (МЖӘ).

ТҚҚ басқару шараларын іске асырудың бұл нысаны Қазақстан Республикасының мемлекеттік-жекешелік әріптестік саласындағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылуы мүмкін (Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 366-бабы).

Іс-шаралар бастапқы кезеңдерді де қамтуы мүмкін - қалдықтарды және қайталама шикізатты басқару объектілерін жобалау, салу және тікелей іске асыру және пайдалану, сондай-ақ өздігінен пайда болатын полигондарды жою.

Жобалардың бастамашылары жергілікті атқарушы органдар болып табылады, олар сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісім бойынша конкурстық құжаттаманы әзірлейді және бекітеді.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару жөніндегі мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалары шеңберінде жеке әріптесті қаржыландыру халыққа қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру тарифі, сондай-ақ басқа да көздер есебінен жүзеге асырылады. Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған қаржыландыру.

Жаңартылатын энергия көздерінен энергияны сатып алу

Қазақстан Республикасының жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау саласындағы заңнамасына сәйкес энергия қалдықтарын кәдеге жарату объектілері өндіретін электр энергиясының жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығының кепілдік берілген сатып алуы (Қазақстан Республикасының Заңы) Қазақстан Республикасының 21.01.21 № 401-VI "Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы").

Қалдықтарды энергетикалық қайта өңдеу – қалдықтарды қайталама және (немесе) энергия ретінде пайдалануды қоса алғанда, олардың көлемін азайту және энергияны ("қалдықтардан энергияға" технологиясы – қалдықтарды энергияға айналдыру) өндіру мақсатында оларды термиялық өңдеу процесі. органикалық қалдықтардан биогаз және басқа да отын алуды қоспағанда, ресурстар (Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, 324-бап).

Әлемдік деңгейде бұл технология жаңартылмайды. Қазақстанда 2020 жылы қалдықтарды "термиялық қайта өңдеу" терминін қамтитын "Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы" Заң қабылданды. Мұндай қайта өңдеудің негізгі мақсаты – полигондардағы/полигондардағы қалдықтардың көлемін азайту және энергияны қалпына келтіру.

Жасыл таксономия ("жасыл" жобалардың классификациясы)

Қазақстанда Жасыл таксономия әзірленді және бекітілді ("Жасыл облигациялар және жасыл несиелер арқылы қаржыландыруға жататын жасыл жобалардың сыныптамасын (таксономиясын) бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 желтоқсандағы № 996 қаулысы.).

Жасыл облигациялар мен жасыл несиелер арқылы қаржыландырылатын жасыл жобалардың жіктелуі (таксономиясы) суды және қалдықтарды тұрақты пайдалану санатын (тұрақты суды пайдалану және суды үнемдеу, ағынды және сарқынды суларды , ресурстарды сақтау және қалпына келтіру) қамтиды.

Құрылыс материалдарын, металл сынықтарын, пластмассаларды, шыныларды, қағазды, электрониканы (қауіпті компоненттерді қоспағанда), шиналардың қалдықтарын өңдеуге арналған жабдықты қоса алғанда, қайталама шикізатты (жануды қоспағанда), қайталама шикізатты қалпына келтіруге және қайталама шикізатты қайта өңдеуге арналған жабдықтар.

Шекті индикатор - кем дегенде 80% жиналған қайталама шикізатты өңдеу.

ROP операторы ("Жасыл Даму" АҚ)

2022 жылдың қаңтар айынан бастап "Жасыл Даму" АҚ ЭПР Операторының құзыреті шегінде қалдықтарды және қайталама шикізатты басқару инфрақұрылымын дамытумен айналысады.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің (388-бап) ережелеріне сәйкес ЭҚҚ операторы ТҚҚ басқарудың өңірлік жүйесін Қазақстан Республикасында қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта пайдалануға дайындау, қайта өңдеу, сұрыптау, қайта өңдеу және (немесе) кәдеге жарату технологияларын енгізу, қайта пайдалануға, қайта өңдеуге, сұрыптауға және (немесе) дайындауға арналған зауыттар (өндірістер) салу қалдықтарды кәдеге жарату, қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, қайта пайдалануға дайындауды, сұрыптауды, қайта өңдеуді, қайта өңдеуді және (немесе) кәдеге жаратуды, қалдықтарды энергияны қалпына келтіруді ұйымдастыруды жүзеге асыратын ұйымдардың материалдық-техникалық базасын жақсарту. Бағдарламаны әзірлеу бойынша жұмыстардың басталу күніне ЭПР Операторының Қазақстандағы қалдықтарды/қайта өңделетін заттарды басқару процесіне субсидиялауы ЭҮҚ операторының құқықтық мәртебесінің өзгеруіне және қажетті құжаттарды әзірлеуге байланысты тоқтатылды. . Қаржылық қолдаудың жоғалуы салаға кері әсерін тигізді және қайта өңделетін материалдарды жинауға және өңдеуге/сатуға маманданған кейбір компаниялар қалдықтарды сұрыптау және тасымалдау бойынша қызметін тоқтатты немесе толығымен аяқтады.

Экономикалық емес ынталандырулар

2021 жылы Қазақстан Республикасының жаңа Экологиялық кодексінің қолданысқа енгізілуімен қалдықтарды міндетті түрде бөлек жинау шараларын келесі фракцияларға бөлу көзделді:

- 1)"күрғақ" (қағаз, картон, металл, пластик және шыны);
- 2)"дымқыл" (тағам қалдықтары, органикалық заттар және т.б.).

Бөлек жинау қайталама шикізат көлемін ұлғайтады және нәтижесінде ТҚҚ шығару көлемін азайтады. Бұл қайта өңделетін материалдарды өңдеуге маманданған компаниялардың дамуына ықпал етеді.

ТҚҚ басқару жүйесін одан әрі дамыту үшін күшті ынталандыру азық-түлікті, құрылыс қалдықтарын және бірқатар басқа қалдықтарды – қайталама шикізат көздерін (картон, пластмасса, шыны) кәдеге жаратуға тыйым салуды енгізу болып табылады.

Биологиялық ыдырайтын қалдықтарды, оның ішінде азық-түлікті компостқа айналдыру немесе биогаз және баламалы энергия өндіру немесе қалдықтарды кәдеге жаратудан басқа басқа технологияларды пайдалану үшін заманауи технологияларды қолдану жоспарлануда.

Компостты химиялық тыңайтқыштарды толықтыру және кейіннен ығыстыру үшін пайдалануға болады. Топырақты байыту және жақсарту арқылы компост органикалық ауыл шаруашылығының және айналмалы экономиканың негізі болып табылатын жемшөп пен ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру процесіне қайтарылады.

"Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы" Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңы тамақ қалдықтарын, сондай-ақ биологиялық ыдырайтын қалдықтардың басқа да түрлерін (бақтар, саябақ қалдықтары) өңдеуді ынталандыруға бағытталған. , тамақ дайындау, тамақ өнеркәсібінің қалдықтарымен салыстырылатын, макулатура) биогаз немесе баламалы энергия өндірумен.

Қоғамдық ақпарат

Елді мекендерде қалдықтарды ұтымды басқару, оларды азайтуға және қайталама материалдарды барынша көбейтуге ұмтылу Қазақстанның коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі мемлекеттік саясатының бір бөлігі болып табылады.

Техникалық жарақтандыру, әдістемелік материалды әзірлеу және заңнамалар үшін жағдай жасайды қажетті орталықтандырылған қалдықтарды жинау жүйесінің және кәдеге жаратудан кейін қалдықтарды басқару инфрақұрылымының пайда болуы.

Бұл ретте қайталама шикізат үлесін арттыру және рұқсат етілмеген үйінділерді азайту бойынша ең жоғары тиімділікке қалдықтардың пайда болу көзінде қол жеткізуге болады.

Сондықтан барлық деңгейдегі жергілікті атқарушы және өкілді органдардың халықты қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың, көмудің және қайта өңдеудің, оның ішінде бөлек жинаудың ұтымды жүйесі туралы ақпараттандыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыруы маңызды (ҚР Экологиялық кодексінің 365-бабы).).

4. МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕР

4.1. БАҒДАРЛАМА МАҚСАТТАРЫ:

-тұтыну қалдықтарының қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына кері әсерін азайту;

-Алматы облысының елді мекендерінде коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесінің үлгісін құру арқылы коммуналдық қалдықтардың түзілуінің көлемін кезең-кезеңімен азайтуға, сондай-ақ коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және полигондарды мелиорациялау үлесін арттыруға бағытталған белгіленген көрсеткіштерге қол жеткізу, оның ішінде Ұйғыр ауданы оның есеп бірлігі ретінде, және оны жүзеге асыру.

4.2. БАҒДАРЛАМА МАҚСАТТАРЫ

Бағдарламаның негізгі мақсаттары:

1. нормативтік құқықтық актілерге сәйкес коммуналдық қалдықтарды қалыптастыру, жинау, тасымалдау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және кәдеге жарату процестерін қоса алғанда, Алматы облысының аумағында, оның ішінде Ұйғыр ауданының аумағында коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесінің моделін қалыптастыру. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары және аймақтың ерекшеліктерін ескере отырып (климат, география, халық санының өсу динамикасы, аумақты дамыту жоспарлары және т.б.);
2. бағдарламаны іске асыру үшін қажетті ресурстарды тарту;
3. ұсынылған негізделген ұсыныстар негізінде коммуналдық қалдықтарды басқару саласында инфрақұрылым құру;
4. коммуналдық қалдықтарды орналастыру орындарының санын азайту және рұқсат етілмеген қалдықтарды орналастыру орындарын жою бойынша ұсыныстар беру.

Бағдарлама бес жылға есептелген, іске асыру мерзімі 2025-2028 жж. Бұл әдіснамалық ұсыныстарға сәйкес мұндай Бағдарламалар үшін ең аз қолайлы кезең (Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154п бұйрығымен бекітілген.).

Бағдарлама таратқан Алматы облысының тұрғын үй секторында және кәсіпорындарында тұтыну кезінде пайда болатын қатты тұрмыстық қалдықтарға (ҚҚҚ). Құжатта сондай-ақ орталықтандырылған ҚҚҚ жинау жүйесіне кіретін қалалық полигондар мен полигондар кіретін коммуналдық қалдықтарды өңдеу объектілеріндегі ағымдағы жағдайдың сипаттамасы да қамтылған. Өнеркәсіптік кәсіпорындар мен тазарту құрылыстарының ведомстволық қалдықтарды орналастыру орындары бұл құжатта қарастырылмаған.

Сонымен бірге, коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жай-күйін талдап, облыстағы қалдықтардың қозғалысының логистикалық моделін әзірлей отырып, Бағдарламаны іске асырудан максималды нәтиже алу үшін әзірлеушілер қалашық құрылысын салу туралы шешімді ұсынды. Қалдықтарды басқарудың өңірлік жүйесі (бұдан әрі – Жүйе) жеке аудандар мен қалаларда емес, және аймақтық деңгейде шешім қабылдау принципін қолдана отырып – жалпыдан нақтыға қарай. Әрбір әкімшілік аудан, қала және облыс орталығы дербес бірлік, бірақ жалпы Жүйенің элементтері болып табылады. Бұл кешенді және жүйелі тәсіл 2023 жылдың желтоқсан айында құрылған "Алатау коммуналдық шаруашылығы" ЖШС мамандандырылған мемлекеттік кәсіпорнымен байланысты. Оңтайлы логистикалық модельді әзірлеу критерийі қалдықтарды жинау, шығару, сұрыптау және кәдеге жарату тарифі болды, оның құны заң талаптарына сәйкес болуы керек. Инфрақұрылым объектілерін орналастыру аумақтық мүмкіндіктерге, көліктік қолжетімділікке, жобалау нормаларына, Қазақстан Республикасының санитарлық және экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкестігіне негізделеді. Жобалау нормаларына және

Қазақстан Республикасының санитарлық және экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес келмейтін қолданыстағы қалдықтарды орналастыру объектілері рекультивациялауға жатады. Сондай-ақ, күрделі учаскелердің (полигондар + сұрыптау/ қалдықтарды өңдеу кешендері + құрылыс қалдықтарын орналастыру орындары + биологиялық ыдырайтын қалдықтарды қайта өңдеу алаңдары және т.б.) орналастыру орындарын таңдау кезінде оларды ауданаралық пайдалану туралы шешімдер қабылданғанын атап өткен жөн. Мұнда "көзге жақындық" принципі (ҚР Экологиялық кодексінің 328-бабы), аудандардың әкімшілік шекаралары соншалықты маңызды емес логистиканың экономикалық тиімділігі және инвестициялық тартымдылығы қолданылды. мұндай объектілер айтарлықтай артады, сонымен қатар Бағдарламада белгіленген нысаналы индикаторларға қол жеткізу ықтималдығы артады.

Облыстық коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы екі деңгейдегі іс-шараларды қамтиды: жалпы аймақтық іс-шаралар деңгейі және әрбір аудан мен Қонаев қаласының деңгейі, сондай-ақ облыс бойынша нысаналы индикаторлар. Жалпы өңірлік бағдарламамен қатар әрбір әкімшілік аудан үшін олардың (аудандық) мақсатты көрсеткіштеріне қол жеткізу бойынша ұсыныстар мен іс-шаралар жоспары, сондай-ақ оларды іске асыру үшін қажетті бюджетті қамтитын Бағдарлама дайындалды. Нысаналы индикаторлар аудандағы коммуналдық қалдықтарды басқарудағы ағымдағы жағдайды, сондай-ақ технологиялық жабдықтау және қалдықтарды басқару процестерін ұйымдастыру бойынша таңдалған шешімдердің мүмкіндіктерін ескере отырып әзірленді.

4.3.ҰЙҒЫР АУДАНЫ АЙМАҒЫНА АРНАЛҒАН МАҚСАТТАР

Бағдарламада ұсынылған нысаналы индикаторлар Қазақстан Республикасы үшін қалдықтарды басқару саласындағы "жасыл экономиканың" мақсаттары мен нысаналы индикаторларына қол жеткізуге бағытталған (қараңыз).кесте 2). Негізгі мәндер Бағдарламаны әзірлеу жылының алдындағы үш жылдағы ТҚҚ басқарудағы ағымдағы жағдайды ескереді немесе қажетті деректер болмаған жағдайда базалық көрсеткіш анықталмайды.

Кесте 8– Мақсатты индикаторлар

Аты	Бағдарлама ны іске асыру басындағы базалық көрсеткіш	Жыл бойынша көрсеткіш мәндері				
		2024	2025	2026	2027	2028
№1 көрсеткіш						
Қалдықтарды жинайтын ұйым тұрақты түрде қызмет көрсететін халық.	0,0%	22,6%	45,2%	67,8%	79,1%	79,1%

№2 көрсеткіш						
Қ а т т ы тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау объектілерін салу	-	-	1 дана. (қуаты – 20 000 т/жыл)	-	-	-
№3 көрсеткіш						
З а ң талаптарына сәйкес келетін коммуналдық қалдықтарды орналастыру орындарының саны	-	-	1	-	-	-
№4 көрсеткіш (Алматы облысының барлық аумағына ортақ және облыстық бюджет аясында жүзеге асырылатын болады).						
Тұрғындарды қ а т т ы тұрмыстық қалдықтармен ұтымды өңдеу және басқару шаралары туралы хабардар ету мақсатында ақпараттық-ағ артушылық іс - шараларды ұйымдастыру ға және өткізуге қаражат бөлінді.	-	26172. 0	25 872,0	25 872,0	25 872,0	25872,0

5. НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, МАҚСАТҚА ЖЕТУДІҢ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ТИІСТІ ШАРАЛАР

5.1. ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ШЕШІМДЕР

5.1.1. Негізгі ақпарат

Бағдарламаның осы бөлімінде қалдықтарды басқару саласындағы қалыптасқан жағдайды және қабылданған даму моделін талдауды ескере отырып, алдын ала техникалық және технологиялық шешімдер қабылданды. ТҚҚ басқаруды дамыту моделінің негізгі бағыттарының белгіленген мақсаттары мен міндеттері негізінде техникалық шаралар мен оларды іске асыру құралдары әзірленетін болады.

Өңірдегі өндіріс және тұтыну қалдықтарын басқару жүйесін құрудың қабылданған тұжырымдамалық тәсілдерін және қабылданған даму моделін ескере отырып,

қалдықтарды басқарудың технологиялық схемасын құрудың келесі негізгі қағидаттарын тұжырымдауға болады.

Қалдықтардың ресурстық әлеуетін барынша пайдалану. Бұл принцип қалдықтарды түпкілікті кәдеге жарату алдында бөлек жинауды, механикалық өңдеуді және энергияны қалпына келтіруді енгізу арқылы қайталама шикізаттың максималды мөлшерін алуға бағытталған қалдықтарды басқару жүйесін құруды қамтиды.

Полигонға жіберілетін қалдықтардың көлемін азайту. Қалдықтарды орналастыру орындарының қоршаған ортаға кері әсерін азайтуға екіншілік шикізат түріндегі қалдықтардың фракцияларын таңдау арқылы қол жеткізуге болады деп болжануда.

Қалдықтарды орналастыру объектілерін шоғырландыру және объектілердің жалпы санын қысқарту. Саланы дамытуға бағытталған инвестициялардың экономикалық тиімділігі артып, неғұрлым жетілдірілген нысандарды салу және қалдықтарды кәдеге жарату сатысында жағымсыз әсерлерді барынша азайту болжануда.

Қалдықтарды өңдеудің заманауи технологияларын енгізу. Қомақты инвестиция қажет болады. Әртүрлі деңгейдегі бюджеттерге түсетін жүктемені азайту үшін қалдықтарды басқару жүйесін дамыту қалдықтарды басқару жүйесіне жеке инвесторларды барынша тартуға негізделуі керек.

Белгілі бір технологиялық шешімдерді енгізудің орындылығы жергілікті жағдайлар мен әлеуметтік аспектілерді ескере отырып, ең жақсы экологиялық және экономикалық тиімді технологияларды таңдау негізінде анықталады. Таңдалған технологиялардың аналогтары ретінде қалдықтарды басқарудың қолданыстағы интеграцияланған жүйелерінің жалпы қабылданған әлемдік тәжірибесі қабылданды. Еуропалық және ТМД елдеріндегі қатты тұрмыстық қалдықтарды өңдеу және өңдеу тәжірибесі егжей-тегжейлі зерттелген және қолданылған. Ресейлік және беларусьтік аймақтық операторлардың, әлеуметтік- экономикалық және саяси дамуы ұқсас елдердің тәжірибесін зерделеуге ерекше назар аударылды. Бұл бөлімде тұрмыстық қатты қалдықтарды (ҚҚҚ) жинау, тасымалдау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және кәдеге жарату процестерінің қолданыстағы тәжірибесі қарастырылған.

Әзірлеудің мақсаты – тұрмыстық қатты қалдықтарды (ҚҚҚ) жинау, тасымалдау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және кәдеге жарату процестерін қамтитын аймақ үшін қалдықтарды басқару жүйесін құруға бағытталған шешімдерді саналы түрде таңдау. Қалдықтардың қоршаған ортаға тигізетін әсерін барынша азайту және оларды шаруашылық айналымға барынша тарту мақсатында шешімдер Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес қабылдануы тиіс.

Бөлім шартты түрде екі бөлікке бөлінеді. Бірінші бөлімде қалдықтарды жинау, тасымалдау және қайта өңдеудің ең жақсы таралған технологиялары мен әдістерінің сипаттамасы берілген. Екінші бөлімде қаланың әлеуметтік-экономикалық, жоспарлау және табиғи жағдайларын ескере отырып, қалдықтармен жұмыс істеудің ұсынылған әдістерін

талдау нәтижелері бойынша жүйенің техникалық құралдарының технологиялық негізделген және экономикалық мақсатқа сай жиынтығы әзірленеді. ұсынылған.

5.1.2.ТҚҚ басқару жүйесінің ағымдағы жағдайын талдау

Бар жағдайды талдау

Ұйғыр ауданы Алматы облысының оңтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан және оған 14 ауылдық округ кіреді. Аудан орталығы – Шонжы ауылы. Облыс аумағының үлкендігімен, елді мекендердің аздығымен және халық тығыздығының төмендігімен ерекшеленеді. Сондай-ақ облыс бойынша елді мекендердің шашыраңқы орналасуын, ауылдар арасындағы айтарлықтай қашықтықты көрсетуге болады. Автомобиль көлігі желісінің дамуы мен жағдайы қанағаттанарлық.

3-бөлім және төмендегі кесте (12-кесте) осы Бағдарламаның өңірдегі ТҚҚ басқару жүйесіндегі ағымдағы жағдай бойынша негізгі қорытындылары берілген.

Кесте 9– ТҚҚ басқару саласындағы ағымдағы жағдай туралы әкімдіктің ақпараты

Аты	Статус-кво
Қалдықтарды жинау	Ауданда ТҚҚ жинау орталықтандырылған түрде жүргізілмейді Орнатылған контейнерлер саны – 12 бірлік
Қалдықтарды шығару	Аудан ішінде ТҚҚ шығару орталықтандырылған түрде жүргізілмейді
Қайта өңдеу	Ауылда қоқыс шығаратын рұқсат етілген полигон бар. Шонжы. Операциялық ұйым жоқ. Шонжы ауылындағы рұқсат етілген полигонды рекультивациялаудың техникалық-экономикалық негіздемесі әзірленді.

Әкімдік ұсынған ақпарат рұқсат етілген қоқыс полигонының (Шонжы ауылы) мәртебесін рекультивациялауды қажет ететін рұқсат етілген полигонды орналастыру алаңы ретінде белгілеуге мүмкіндік береді (комплексі учаскенің бір бөлігі ретінде полигон салынғаннан кейін). Шонжы ауылы жобасы әзірленді).

ТҚҚ қалдықтарын басқарудың жай-күйін талдау Алматы облысының Ұйғыр ауданында тұтыну қалдықтарын (ТҚҚ) басқару жүйесі жоқ деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді, бұл әкімдік және мемлекеттік статистика ұсынған бастапқы деректермен расталады.

Қалдықтардың түзілу көлемі

Ұйғыр ауданы аймағындағы ТҚҚ басқару жүйесін құру бойынша Бағдарламаның қажетті іс- шараларын одан әрі негіздеу үшін ТҚҚ қалыптастыру мен жинақтаудың қолданыстағы және жобаланатын стандарттары туралы есептелген деректер пайдаланылды.

Осы Бағдарламаны іске асыру кезеңінде (2028 жылға дейін қоса алғанда) 2000 адамнан астам халқы бар елді мекендерді қалдықтарды орталықтандырылған жинаумен , тасымалдаумен және көмумен қамту жоспарлануда. Одан кейінгі кезеңдерде (2029 жылдан бастап немесе одан бұрын, Бағдарламаның нысаналы индикаторларына қол

жеткізгеннен кейін) облыстың барлық елді мекендерінен ТҚҚ жинау мен әкетуді кезең-кезеңімен енгізу және ұйымдастыру қажет.

Кесте 10- Ұйғыр ауданының ТҚҚ басқару жүйесінің негізгі көрсеткіштері

№	Наименование показателей	ЕИ	2023	2028
1	Численность населения , чел.	чел.	28 816	31 243
2	Количество образующихся отходов	м³/год	34 550	6 910
		т/год	42 596	8 519

5.1.3.ҚҚҚ жинау және тасымалдау жүйесін жетілдіру

ТҚҚ жинау жүйесін ұйымдастыру

куб.мчеловекҰйғыр аймағындағы ТҚҚ генерациясын талдау (9-сурет) халық санының 9%-ға өсуімен облыста түзілетін қалдықтар көлемінің 30%-ға артқанын көрсетті. Ұйғыр ауданының елді мекендерінің біріктірілген учаскесінің қызмет көрсету аймағы төмендегі суретте көрсетілген (10-сурет). Түзілетін қалдықтардың көлемін болжау кезінде қолданыстағы және болжамды туристік объектілер мен заңды тұлғалардан түзілетін ТҚҚ ескерілгенін атап өткен жөн.

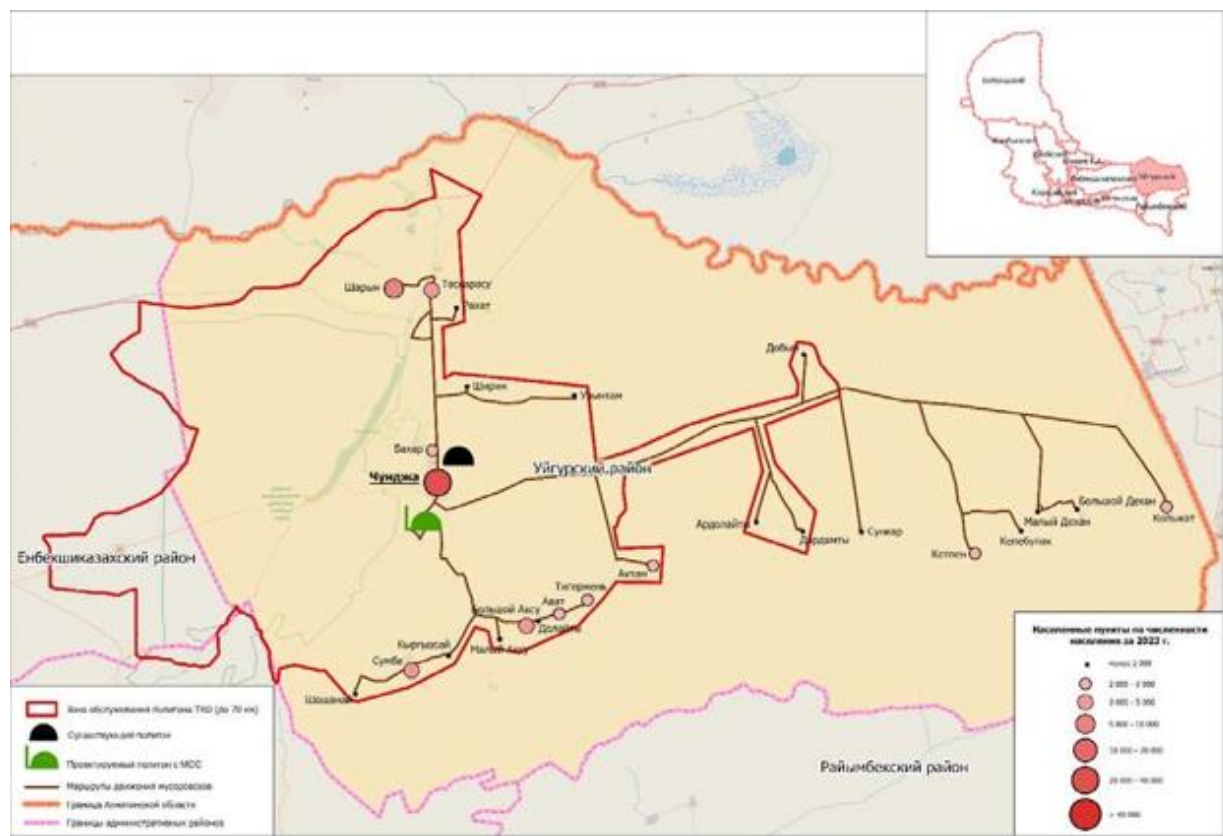

Сурет 6– ҚТҚ генерациясының динамикасы

Бағдарлама пайдаланылатын контейнерлердің екі нұсқасын қарастырады - 0,75 м3 және 1,1 м3. Ең аз жинақтау көлемі бар контейнерлер опциясы сатып алынатын контейнерлер санын көбейтуді және қосымша контейнер алаңдарын салуды білдіреді. Қолданыстағы ескі контейнерлерді алдыңғы және артқы жағындағы қоқыс машиналарының тиеу құрылғылары арқылы босатылатын сыйымдылығы 1,1 м3 заманауи контейнерлерге кезең-кезеңімен ауыстыру жоспарлануда. Контейнерлік парктердің саны Ұйғыр ауданы аймағындағы елді мекендердің ерекшеліктеріне және экономикалық орындылығына негізделген.

Бағдарлама Қазақстан Республикасының заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын ескере отырып, контейнер алаңдарының схемасын әзірлеуді,

оның ішінде қолданыстағы контейнер алаңдарына түгендеуді жүргізуді және жаңаларын салу орындарын анықтауды ұсынады. Схеманы жүзеге асыру үшін алдымен қолданыстағы контейнер алаңдарын міндетті сертификаттау арқылы орналастыру әдістемесі әзірленуі керек.

Сурет 7– Ұйғыр ауданындағы Шонжы кешені учаскесінің қызмет көрсету аймағы

ТҚҚ бөлек жинауды ұйымдастыру үшін барлық жерде қайталама шикізатты және қауіпті қалдықтарды жылжымалы және стационарлық жинау орындарында жинауды ұйымдастырған жөн. Сонымен қатар, Бағдарламада халықтың экологиялық мәдениетінің деңгейін арттыру және қалдықтардың пайда болу көздерінде бөлек жинау қажеттілігін ынталандыру бойынша шаралар қабылдау ұсынылады.

Жаңадан салынған полигонда құрылыс, көлемді және қауіпті тұрмыстық қалдықтарды басқару үшін осындай қалдықтарды уақытша сақтау үшін қажетті жабдықтары бар учаске ұйымдастыру ұсынылады. Ірі құрылыс қалдықтарын өңдеу үшін жылжымалы ұсақтау және іріктеу кешені қолданылады. Қауіпті құрылыс қалдықтары түрлері бойынша бөлек контейнерлерде жиналып, кейіннен қауіпті қалдықтармен жұмыс істеуге тиісті рұқсаты/лицензиясы бар коммерциялық құрылымдарға берілуі керек.

Көлемді қалдықтарды (ҚКҚ) басқарудың заманауи схемасы ұсынылады, ол оларды жинау орындарын жабдықтау және шығаруды ұйымдастырудан тұрады. Ұйғыр ауданы аймағы үшін контейнерлік алаңдарды орналастыру схемасын іске асыру шеңберінде ірі

көлемдегі қалдықтарды кейіннен қайта өңдеумен бірге жинау орындарын негіздеу және орналастыру ұсынылады. Көлік қалдықтары ҚГО-ның бөлшектеу учаскелеріне қабылдануы мүмкін, олар қолмен бөлшектеледі, түрі бойынша сұрыпталады және қажет болған жағдайда ұсақтағыштарда алдын ала ұсақтағаннан кейін өңдеуге жіберіледі.

Тұрмыстық қауіпті қалдықтарды (мысалы, жарамсыз майлар, май сүзгілері, дәрі-дәрмектер, бояулар, лактар мен еріткіштер, аккумуляторлар, сондай-ақ сынапты шамдар мен термометрлер) ұйымдасқан түрде жинау керек. Қауіпті тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу және қауіпті қалдықтарды жинау орындарында жинауды ұйымдастырған жөн.

Құрамында сынап бар қалдықтарды (RSW - пайдаланылған люминесцентті лампалар, құрамында сынап бар құрылғылар) жинау көліктік партияларды жинақтау және кейіннен кәдеге жарату үшін мамандандырылған кәсіпорындарға беру үшін бөгде адамдардың кіруін болдырмайтын орындарда арнайы контейнерлерде жүзеге асырылады. Ол үшін қайта өңделетін материалдар мен қауіпті қалдықтарды стационарлық және жылжымалы жинау орындарында ҚҚ жинауды ұйымдастырған жөн.

ЕО елдерінде тұрғындардан ірі көлемдегі қалдықтарды, соның ішінде жиһаз қалдықтарын, тұрмыстық заттарды (тоңазытқыштар және т.б.), көлік қалдықтарын (резенке, аккумуляторлар), құрылыс қалдықтарын қабылдау үшін елді мекендерде арнайы алаңдарды құру және пайдалану тәжірибесі дамыған. және т.б. , сондай-ақ қауіпті тұрмыстық қалдықтар (улы сұйықтықтар, құрамында сынап бар шамдар, батареялар және т.б.). Осы Бағдарламаны іске асыру шеңберінде мұндай тәжірибені енгізу ұсынылып отыр.

Төмендегі кестелерде Ұйғыр ауданы аймағындағы ТҚҚ жинау жүйесінің негізгі техникалық- экономикалық көрсеткіштері көрсетілген.

Кестел11– Контейнерлердің қажетті саны

Көрсеткіштердің атауы	Саны	Ескерту
Контейнер паркін ауыстыру		
1-нұсқа (0,75 м3)	380	Қара немесе тот баспайтын болаттан жасалған
2-нұсқа (1,1 м3)	304	Қара немесе тот баспайтын болаттан жасалған
Контейнерді басқару сенсорлары	-	саны таңдалған контейнер түріне байланысты
Контейнер алаңдарын салу	65	түрі мен дизайны кейінгі жобалау кезеңдерінде анықталатын болады
Қайта өңдеу пункттері	2	қайталама шикізатты қабылдаудың жылжымалы пункті қарастырылған

Көлемді қалдықтарға арналған аумақ	1	түрі мен дизайны кейінгі жобалау кезеңдерінде анықталатын болады
Құрылыс қалдықтарына арналған алаң	1	жаңадан салынған полигонда учаскені қамтамасыз ету

ТҚҚ шығару жүйесін ұйымдастыру

Бұл бөлімде тек қана қалдықтарды тікелей шығару нұсқасы қарастырылады, бұл ұсыныстың екі сатылы нұсқасы қалдықтарды жинау мен шығарудың қысқа арақашықтықтарына байланысты экономикалық тұрғыдан мүмкін емес; Қоқыс шығаратын көліктерді жинау арқылы қалдықтарды тікелей шығару (шанақ көлемі 12-18 м³) көму орнына дейінгі қашықтық 70 км-ге дейін болса ғана қолданылады, әйтпесе оларды пайдалану экономикалық тұрғыдан тиімсіз болады.

Қоқыс контейнерлерінен қоқыс жинайтын көліктермен шығарылады.

"Евроконтейнерлер" немесе GMT типті контейнерлер (60-240 л) арқылы жоғарыда сипатталған қатты қалдықтарды жинауға арналған контейнерлік паркке қызмет көрсету үшін артқы тиейтін қоқыс машиналарын пайдалану оңтайлы.

Қоқыс таситын көліктердің бір түрі – кузов түрі бойынша шешім қабылданды. Кузов қоқыс шығаратын көліктер – КО 427 сериясының жаңа буын машиналары қабылданды. Осылайша, легирленген болаттың 10 маркасы HSND екі корпустың қабығында да қолданылады, RAEX400 жоғары берік болат қабылдау бункерінде, престеу және қоректендіру тақталарында қолданылады.

Қоқыс таситын машина тұрмыстық қатты қалдықтарды (ҚҚҚ) жинауға, нығыздауға және көму орнына тасымалдауға арналған. Тұрмыстық қалдықтарды нығыздау итергіш пластинаның қысымымен жүзеге асырылады, бұл тиелген ҚҚҚ көлемін арттыруға мүмкіндік береді. Қоқыс таситын көліктер бүйірлік немесе артқы тиеу болуы мүмкін. Қоқыс таситын көліктер тиелген қалдықтардың сәйкесінше шанақ көлемі мен салмағы бойынша ерекшеленеді. Бұл көрсеткіштер сәйкесінше 7,5 м³-ден 20 м³-ге дейін, ал 3 тоннадан 9 тоннаға дейін өзгереді. Қоқыс шығаратын машинаның жұмысының тағы бір маңызды көрсеткіші тығыздау коэффициенті болып табылады - ол қарапайым машиналар үшін 2,5-тен көп функциялы қоқыс таситын машиналар үшін 6-ға дейін ауытқиды.

Соңғы кездері ауыстырылатын контейнерлерді артқы тиейтін қоқыс таситын көліктерге артықшылық берілуде. Бұл дизайнның артықшылықтары келесі факторларға байланысты:

- престеу жүйесі қалдықтарды нығыздау коэффициентін 5-ке дейін арттыруға мүмкіндік береді, ал бүйірлік жүктеме кезінде бұл коэффициент 1,5-2-ден аспайды;

- Контейнерді тиеу кезінде қоқыстың төгілуін жояды;

- Төңкеру механизмімен жұмыс істеу механизатор үшін әлдеқайда қауіпсіз, өйткені контейнер жерден тек 1,5-1,8 м биіктікке көтеріледі;

-доңғалақтардағы контейнерлерді пайдалану оларды көлік жақын жүре алмайтын жерлерден түсіру пунктіне жеткізуге мүмкіндік береді;

-әрбір нақты ҚҚҚ қабылдау пункті үшін контейнерлердің саны мен көлемін оңтайландыру мүмкіндігі;

-Қолмен де, алдыңғы тиегішпен де жүктеу мүмкіндігі.

Төменде Ұйғыр ауданының елді мекендерінде қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау мен шығаруды ұйымдастыру үшін қоқыс шығаратын көліктердің қажетті саны берілген.

Кесте12– Қоқыс шығаратын көліктердің қажетті саны

Көрсеткіштердің атауы	Саны	Ескерту
Көлемі 18,5 м3 қоқыс таситын көлік	7	
Көлікті басқару сенсоры	7	Қоқыс таситын көліктердің қозғалысын онлайн бақылау үшін

5.1.4.Қалдықтарды жинау мен шығарудың логистикалық схемаларын әзірлеу

Ұйғыр ауданы аймағындағы қалдықтарды логистикамен қамтамасыз ету бойынша қалыптасқан тәртіпті, сондай-ақ аймақтағы елді мекендерді болашақта дамытуды талдау негізінде қалдықтардың қозғалысының үлгісі өзгеріссіз қалады. Инфрақұрылым объектілерінің орналасуы, оның ішінде жаңа полигонның құрылыс алаңының орналасқан жері өзгеріссіз қалды.

Шешімдерде бірінші кезеңде 2000 адамнан астам халқы бар барлық елді мекендерді және екінші кезеңде 2000 адамға дейінгі елді мекендерді толық қамту шаралары қарастырылған.

Жобалық аумақтарда қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың оңтайлы бағыттарының ұзындығын есептеу үшін кіріс деректері Алматы облысындағы, соның ішінде Ұйғыр ауданындағы жолдардың жоғары сапалы графигі болып табылады. Желілік деректер жиынының негізгі элементтері қосылған жол сегменттері (екі түйін арасындағы жол учаскесі, түйіндер (жол сегменттерінің қиылысулары), жол сегменттерінің атрибуттары, топология. ArcGIS Pro үшін Network Analyst модулін пайдалану арқылы жол графигі құрылды - Network Dataset) және желі деректері конфигурацияланған атрибуттар болды - саяхат режимдері, шығындар, айналымдар, шектеулер және саяхат иерархиясы.

ГАЗ бағдарламалық кешенінің жол желісін кеңістіктік талдау алгоритмдерін қолдану әдісі ТҚҚ жинау және оларды ТҚҚ көму алаңына жеткізу маршруттарының ұзындығын есептеуге мүмкіндік берді.

Бағдарлама аясында ArcGIS Field Maps қосымшасы, ArcGIS Online бұлттық платформасы негізінде әзірленген Ұйғыр ауданы аймағындағы контейнерлік алаңдарда деректерді жинау үдерісі үшін мобильді қосымша құрылды. ArcGIS Field Maps – нақты уақытта орналасқан жерді түсіріп, мобильді құрылғылар арқылы жұмысшыларға

деректерді жинауға және өңдеуге көмектесу үшін карталар мен теңшелген пішіндерді пайдаланатын барлығы бір қолданба.

5.1.5.Салыстырмалы талдау және қалдықтарды басқару жүйесін дамытудың әлеуметтік-экономикалық қолайлы нұсқасын таңдау

Қалдықтарды басқару жүйесін құру принциптеріне сәйкес қалдықтарды өңдеу мен залалсыздандырудың бірнеше негізгі схемалары қарастырылған:

- кәдеге жарату жолының бойындағы даму схемасы;
- қалдықтарды қайта өңдеуді дамыту схемасы;
- механобиологиялық өңдеу жолы бойынша даму схемасын;
- энергияны қайта өңдеу жолындағы даму схемасы.

Экономикалық критерийлер бойынша ТҚҚ өңдеудің іргелі әдістерін салыстырмалы сапалық бағалау тікелей жану технологиясын, сондай-ақ ТҚҚ-ны тікелей компосттауды қолданатын зауыттарды салу экономикалық тұрғыдан ең аз орынды (ТМД тәжірибесі) екенін көрсетеді. Заманауи технологияларды қолдану және нормативтік техникалық талаптарды міндетті түрде орындау арқылы экологиялық проблемаларды жоюға болады.

Қалдықтарды басқару саласы мен оларды залалсыздандыру және қайта өңдеу технологиялары дамуының осы кезеңінде өндірісті дамытудың ең ұтымды моделі қазіргі уақытта пайда болатын қалдықтарды сұрыптауға бағытталған қалдықтардың ресурстық әлеуетін пайдалану тұжырымдамасын жүзеге асыратын схема болып табылады. қалдықтардың пайда болу көздерінде де (біртіндеп игеру) де, қалдықтарды сұрыптау объектілерінде де (қалдықтарды сұрыптау желілері, станциялар, кешендер) және ТҚҚ сұрыптағаннан кейін қалдықтарды орналастыру және қазіргі заманғы полигондарда СМР қайта өңдеу бойынша әзірлеу схемасы.

Қазіргі уақытта қалдықтарды қайта өңдеу жүйесі қалдықтарды, қайталама шикізат қоспаларын сұрыптауды, қайталама шикізаттың әртүрлі фракцияларын өнімге және жартылай өнімдерге қайта өңдеуді және сұрыптаудан кейін қалдықтарды кәдеге жаратуды қамтамасыз ететін заманауи кешенді полигондарды құру бағытында жаңғыртуды талап етеді.

Болашақта бұл модель отын (сұйық/қатты), жылу және электр энергиясын өндіруге бағытталған энергияны пайдалану жолы бойынша (энергетикалық әлеуеті бар, бірақ екінші

реттік шикізат болып табылмайтын кейбір фракциялар үшін) жергілікті даму схемаларымен толықтырылуы мүмкін. . Қазіргі уақытта отын мен энергия өндіру үшін қалдықтарды қайта өңдеу технологиялары әзірлеу/сынау сатысында, бұл бағыт ресурстарды үнемдейтін қалдықтарды басқарудың кешенді схемаларын құрудың негізгі бағыты болуы мүмкін;

Талдау көрсеткендей, қалдықтарды басқару саласы мен оларды залалсыздандыру және қайта өңдеу технологиялары дамуының қазіргі кезеңінде саланы дамытудың ең

қолайлы жолы қазіргі уақытта қалдықтардың ресурстық әлеуетін пайдалану концепциясын жүзеге асыратын схема болып табылады. қалдықтардың түзілу көзі ретінде қалдықтарды сұрыптау бойынша (халық – кезең-кезеңмен даму), және қалдықтарды сұрыптау объектілерінде (қалдықтарды сұрыптау желілері, станциялар, кешендер) және қазіргі заманғы полигондарда орналастыру бағыты бойынша даму схемасы. Қалдықтарды сұрыптау кешені полигонды көму көлемін азайтуға, пайдалы фракцияларды оқшаулауға және оларды сатуға дайындауға, осылайша қалдықтарды басқару бизнесіне пайдалы заттарды енгізуге мүмкіндік береді.

Бағдарламаны әзірлеу кезінде қолданыстағы технологиялық сұрыптау процестері, конструкторлық схемалар, негізгі технологиялық жабдықтар қарастырылды. Механикалық, жартылай автоматты және толық автоматтандырылған қалдықтарды сұрыптау кешендерінің салыстырмалы талдауы берілген.

Бағдарламада қалдықтарды сұрыптау кешенін салудың екі нұсқасы қарастырылды – механикаландырылған және жартылай автомат. Экономикалық орынды талдау кезінде таңдалған қайталама шикізаттың пайызын (25%-ға дейін) ескере отырып, жартылай автоматты сұрыптау желісінің пайдасына таңдау жасалды.

Қалдықтарды басқарудың ұсынылып отырған схемасы қазіргі заманғы нормативтік талаптарға сәйкес келмейтін орналастыру орындарын кезең-кезеңмен жабу және рекультивациялау қажеттілігін қарастырады.

Қалдықтарды басқару объектілерін орналастыруға арналған кешенді алаң.

Бағдарламаны әзірлеу барысында Ұйғыр ауданында 2000 адамнан астам халқы бар елді мекендерге қызмет көрсететін қалдықтарды өңдеу объектілерін орналастыру үшін ауданаралық біріктірілген учаскені құру қажеттілігі анықталды және 70 км дейінгі көліктік қолжетімділік радиусында орналасқан.

Кешенді учаскені өзара байланысты тәртіпте ұйымдастырылған және қабылдау, тиеу және түсіру, сұрыптау, сақтау және одан әрі жөнелтуге арналған инженерлік құрылымдардың, техникалық және технологиялық құрылғылардың кешендері түріндегі көліктік-логистикалық тізбектің ажырамас буындары ретінде қарастырылуы керек. жарату.

Осы Бағдарлама бойынша кешенді алаңды салу шығындары аудандық қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру мерзіміне сәйкес қабылданады – 5 жыл (2028 жылға дейін).

Кесте13– 2028 жылға арналған даму перспективаларымен Шонжы кешені учаскесінің есептік көрсеткіштері

Кешенді учаскенің атауы	Жиналған қалдықтардың көлемі, т/жыл	Полигон алаңы (қойма карталары), га	АЖЖ қуаты, мың тонна/жыл
"Шонжы"	21 604	1.2	20

ТҚҚ орналастыру орындарының оңтайлы орнын салыстыру және таңдау

Ұйғыр ауданының аумағында ауданаралық "Шонжа" кешенін салу ұсынылады (10-сурет), оның құрамына қалдықтарды сұрыптау станциясының кешені және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келетін қатты тұрмыстық қалдықтарды орналастыруға арналған заманауи полигон кіреді.

Ауданаралық кешен учаскесін орналастыру туралы шешім қабылдау критерийі ретінде тасымалдау шығындарын, полигонды салудың сметалық құнын, қалдықтарды сұрыптау станциясын қамтитын шартты шығындар қабылданды. Бағдарламаны іске асыру кезеңінде (2029 жылға дейін) Шонжа кешенді учаскесінің қызмет көрсету аймағына 2000-нан астам тұрғыны бар 11 елді мекен (17-кесте).

Кесте14- Шонжа полигонының қызмет көрсету аймағына кіретін елді мекендер (кешендік учаске)

Ұйғыр ауданы	Ават	Сүмбе
	Ақтам	Тасқарасу
	Бахар	Тиірмен
	Үлкен Ақсу	Шарын
	Кетпен	Шонжы
	Қалжат	

Қатты тұрмыстық қалдықтар полигондары – қатты тұрмыстық қалдықтарды орталықтандырылған қабылдау, залалсыздандыру және көму функцияларын орындайтын, қауіпті заттардың қоршаған ортаға түсуіне жол бермейтін, топырақты, атмосфераны, жер асты және жер үсті суларын ластайтын, олардың таралуын болдырмайтын экологиялық ғимараттар мен құрылыстардың кешендері. патогенді организмдер, кеміргіштер мен жәндіктер (ҚР ҚН 5.1 тармақ 1.04.15.2013).

Заманауи полигонды және қоқыс сұрыптау станциясын қоса алғанда, кешенді алаңды орналастыру үшін Шонжы ауылының аймағында учаске ұсынылады.

ҚҚҚ полигонын орналастыру үшін учаскені таңдау.

Қатты тұрмыстық қалдықтар полигондарын орналастыру Қазақстан Республикасы аймақтарының аумақтарын дамыту және елді мекендердің бас жоспарларын әзірлеу мәселелерін қарау кезінде көзделуі тиіс.

Полигонның сыйымдылығын есептеу және құрылымдардың құрамын анықтау кезінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық базасының және табиғатты қорғау заңнамасының талаптары ескерілді. Тұрмыстық қатты қалдықтар полигонын салу кезінде жер асты және жер үсті суларының, атмосфералық ауаның, топырақ пен өсімдіктердің жай-күйін, сондай-ақ шуылдың ластануын бақылайтын құрылғылар мен құрылыстарды қамтитын экологиялық жағдайды бақылау жүйесін құру жоспарлануда. полигонның ықтимал әсер ету аймағы. Газсыздандыру, сүзінді жинау және булану тоғандарына төгу жүйелерін салу жоспарлануда.

Бағдарламада қалпына келтірілген аумақтардың өнімділігі мен экономикалық құндылығын қалпына келтіруге, сондай-ақ қоршаған ортаның сапасын жақсартуға

бағытталған жұмыстар кешені болып табылатын қолданыстағы ҚҚҚ полигонын рекультивациялау көзделген. Бұл жұмыстарға полигонды салу, пайдалану және жабу кезінде жүргізілетін және жабық полигондарды тұрақтандыру – полигон топырағын нығайту және тұрақты тұрақты күйге жету процесі аяқталғаннан кейін жүргізілетін экологиялық және инженерлік іс-шаралар жатады.

Полигонды есептеу ҚР ҚН 1.04-15-2013 "Қатты тұрмыстық қалдықтарға арналған полигондар" полигонының ең аз қызмет ету мерзіміне қатысты – 15 жыл талаптарына сәйкес жүргізілді. Осы Бағдарлама бойынша полигонның бір бөлігін салуға шығындар аудандық қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру мерзіміне сәйкес қабылданады – 5 жыл (2028 жылға дейін).

20-кесте – 2038 жылға арналған даму перспективаларымен Ұйғыр ауданындағы ТҚҚ полигонының есептік көрсеткіштері

Параметр	Аты	Өлшем бірлігі	Индекс
Em	Сұрыптаусыз есептік кезеңдегі полигон сыйымдылығы	м3	378540.40
Ема	Жартылай автоматты сұрыптауды ескере отырып, болжамды кезеңдегі полигон сыйымдылығы – 25%	м3	321759.33
T	Полигонның есептік қызмет ету мерзімі	жылдар	15
Ф	Полигон аймағы	м2	45 424,85
FP	Бағдарламаның әрекет ету мерзіміне жер көлемі (2028 жылға дейін қоса алғанда)	м2	12 000,0

Шығындар қалдықтарды сұрыптайтын жабдықтың түрі мен қуатын таңдау бойынша Бағдарламаның ұсынымдарына сәйкес қабылдануы тиіс. Ұйғыр ауданы үшін қуаттылығы жылына 20 мың тонна болатын жартылай автоматты сұрыптау станциясын салу жоспарлануда.

Ұйғыр ауданы аймағында тазарту жүйесін дамытуды жоспарлап отырған әлеуетті инвесторларға қалдықтарды көмуге арналған заманауи полигон салу ұсынылады.

Жабық полигондарды рекультивациялаудың технологиялық шешімдері

Қалдықтарды басқарудың ұсынылып отырған схемасы нормативтік талаптарға сәйкес келмейтін орналастыру орындарын кезең-кезеңмен жабу және рекультивациялау қажеттілігін қарастырады.

Жабық ТҚҚ полигондары мен рұқсат етілген полигондарды рекультивациялау – қалпына келтірілген аумақтардың өнімділігі мен экономикалық құндылығын қалпына келтіруге, сондай-ақ қоршаған ортаның сапасын жақсартуға бағытталған жұмыстар кешені. Бұл жұмыстарға полигонды салу, пайдалану және жабу кезінде жүргізілетін

және жабық полигондарды тұрақтандыру – полигон топырағын нығайту және тұрақты тұрақты күйге жету процесі аяқталғаннан кейін жүргізілетін экологиялық және инженерлік іс-шаралар жатады. Оның үстіне бұл іс-шараның шығындары тіпті ҚҚҚ полигондарын жобалау кезеңінде де бағаға қосылуы керек.

Мелиорацияға дайындық кезеңінде жұмыс көлемін анықтау, технология мен құрал-жабдықты таңдау үшін полигон арнайы көліктердің, абаттандыру зауыттарының және т.б есеп беру деректері бойынша аттестацияланады. Бағыныстылығы бойынша жабық полигонды пайдаланудың барлық кезеңіне. Бастапқыда рекультивациялау үшін жобалық- сметалық құжаттар әзірленеді. Полигон алаңының геометриялық көрсеткіштері және материалдар қабаттарының мөлшері, тасымалдау қашықтығы, полигонның жұмыс істеу уақыты, өсімдіктердің түрлері, климаттық аймақты ескере отырып, жабық полигондар үшін тұрақтандыру кезеңдері рекультивацияның негізгі бастапқы деректері болып табылады.

Бүлінген жерлерді рекультивациялау бойынша жұмыстар кезең-кезеңімен жүзеге асыруды және Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын сақтауды талап ететін іс-шаралар жүйесін құрайды.

Мелиорацияланатын аумақтарды одан әрі мақсатты пайдалануды (ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы, рекреациялық немесе құрылыс) анықтайтын рекультивациялау бағыттары әрқашан екі кезеңде жүзеге асырылады және мелиорациялау жұмыстарының дәйекті орындалатын кешендерін білдіреді - техникалық, оны пайдаланушы ұйым жүзеге асырады. мелиорацияны жүзеге асыратын кәсіпорынның қаражаты есебінен мамандандырылған коммуналдық, ауыл шаруашылығы немесе орман шаруашылығы кәсіпорындары жүзеге асыратын полигон және биологиялық.

Бағдарлама Шонжа ауылы ауданындағы қолданыстағы полигонды (рұқсат етілген полигонды) рекультивациялауды көздейді, учаскенің ауданы 54 га, оның 6 га жері рұқсат етілген полигон болып белгіленді.

Қорытындылар мен ұсыныстар

"Сұрыптау-қайта өңдеу" схемасы бойынша ауданда қалдықтарды басқару жүйесін құру кезінде ол:

- полигонға жіберілетін қалдықтардың көлемін барынша азайту;
- қалдықтардың 25%-ға дейін ресурстық айналымға қайтарылуы (қайталама шикізат түрінде);
- қоршаған ортаға ең аз шығарындыларды қамтамасыз ету;
- барынша әлеуметтік қолдауға қол жеткізу;
- қайта өңдеу объектілерін шоғырландыру үшін жағдай жасау;
- қалдықтарды өңдеу/көшіру қондырғылары орналасқан жерлерде әлеуметтік және экологиялық шиеленістерді жеңілдету.

-Ұсынылып отырған нұсқа коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін нормативтік талаптар деңгейіне дейін жетілдіру бойынша іс-шараларды іске асырудың бірінші кезеңін қарастырады (тұрғындық қалдықтарды жоспарлы және жүйелі түрде жинаумен және шығарумен халықты 100% қамту, қазіргі заманғы қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын салу, рекультивациялау полигондар, заманауи арнайы техникалар алу және т.б.).

-аудан аумағында Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келетін ТҚҚ қалдықтарын жинау, тасымалдау (алып тастау), сұрыптау, өңдеу және кәдеге жарату объектілерінің кешенін құру.

Ауданның елді мекендерінде келесі іс-шаралар жоспарланған:

-контейнерлердің қажетті санын алу және орналастыру;

-мамандандырылған кәсіпорындарды қалдықтарды шығаруға арналған заманауи жабдықтармен жабдықтау;

-облыста түзілетін ТҚҚ-ның барлық көлемін сұрыптауға арналған қалдықтарды сұрыптау кешенін құру;

-қайталама шикізатты қабылдау үшін жылжымалы және стационарлық пункттер желісін құру;

-қайта өңдеуге жатпайтын қалдықтарды орналастыру үшін заманауи жоғары технологиялық полигон құру.

5.1.6. Ұйғыр ауданы аймақтың ТҚҚ басқару жүйесінің бөлігі ретінде

Объектілерді орналастыруды оңтайландырудың негізгі көрсеткіштері жүйелік объектілерді орналастырудың қабылданған тұжырымдамасын және елді мекендерді қалдықтарды орталықтандырылған жинаумен барынша қамтуды ескере отырып таңдалады. Осы мақсатта Алматы облысында мынадай негізгі оңтайландыру шарттары белгіленген:

-түзілетін қалдықтарды барынша орталықтандырылған жинау;

-қалдықтарды жаңа немесе реконструкцияланған заманауи полигондарға орналастыру;

-қалдықтарды жинау, шығару, кәдеге жарату және кәдеге жарату бойынша шығындарды оңтайландыру.

-Қалдықтарды басқару жүйесінің объектілерін орналастыру кезінде келесі сандық және сапалық көрсеткіштер ескеріледі:

-барлық елді мекендердің халқы;

-қалдықтардың түзілу көлемдерін есептеу;

-жинау және жинақтау орындарынан қалдықтарды көму (көшіру) орындарына дейінгі қашықтық;

-жүйелік объектілерді орналастыру аймақтарын анықтаудың оңтайлы критерийлері.

Алматы облысының географиялық жағдайының ерекшелігі (еуропалық стандарттар бойынша облыстың үлкен аумағы, дала және шөлейт жерлермен қиылысатын таулы

4. Шығарылатын қалдықтардың көлемі;

5. Басқа факторлар.

Осы өлшемдерді талдау нәтижесінде аудан аумағында полигонның орналасуы және қалдықтарды орналастыру орындарының оңтайлы саны белгіленді.

Ұйғыр ауданы аймағындағы қалдықтарды өңдеу объектілерінің аумақтық схемасы

Алматы облысы үшін әзірленген аймақтарға бөлу схемасы негізінде аумақтық кешендер анықталды, оның ішінде. ұйғыр. Техникалық-экономикалық көрсеткіштер қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының 15 жыл талап етілетін қалыпты пайдалану мерзіміне есептелген параметрлерге пропорционалды түрде қабылданады.

Ұйғыр аудандық аумақтық кешеніне елді мекендер кіреді Әкімшілік аудан орталығы ауылда орналасқан Ұйғыр ауданы. Шонжы ауылы.

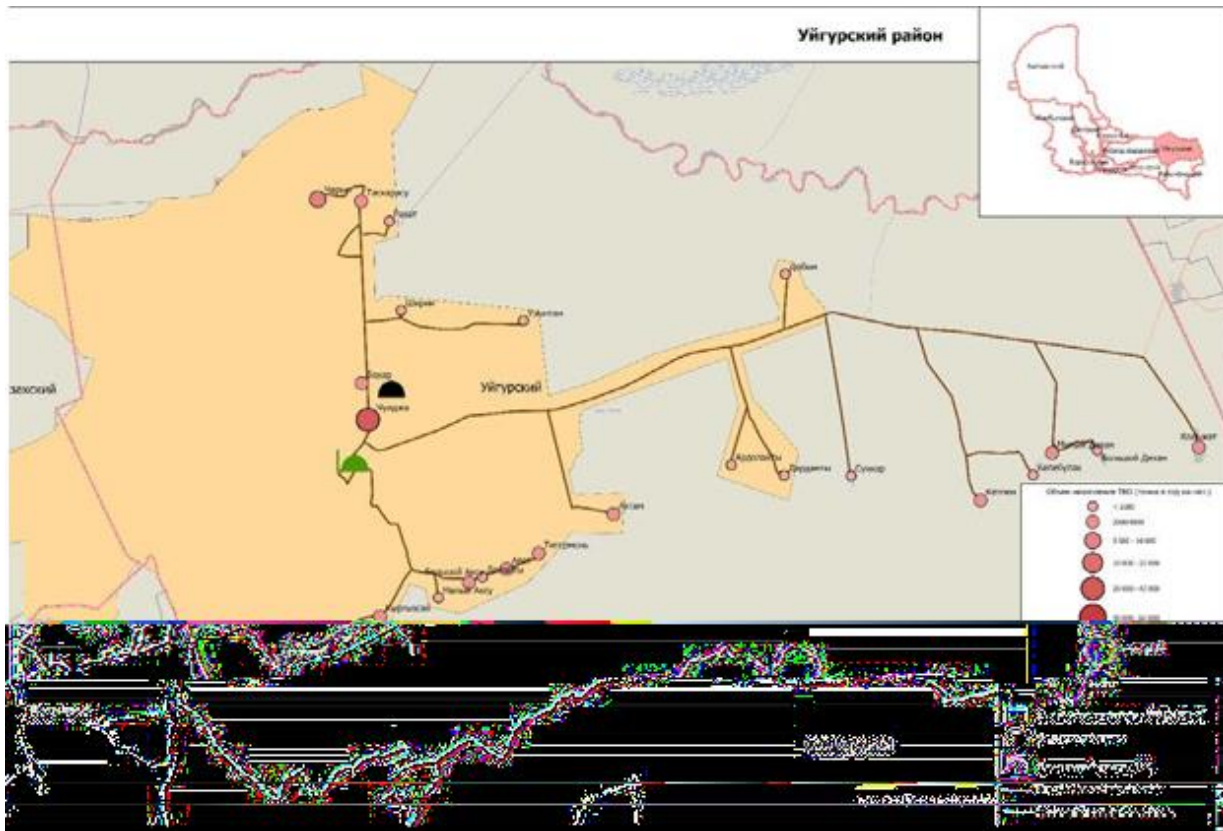
Ұйғыр аудандық территориялық кешені

Ұйғыр аудандық аумақтық кешенінде келесі қалдықтарды өңдеу объектілері орналасқан және құрылысы жоспарланған (18-кесте).

Кесте15- Шонжы кешені учаскесінің объектілерінің тізімі

Елді мекеннің атауы	ҚҚҚ басқару құралдары
Қолданыстағы нысандар:	Шонжы ауылындағы рұқсат етілген қатты тұрмыстық қалдықтар үйіндісі аумағы 54 га, оның 6 гектары тіркелген жер телімінде.
Қажетті әрекеттер:	1.Шонжы ауылында жаңа ТҚҚ полигоны салынғаннан кейін қолданыстағы рұқсат етілген полигонды жабу және рекультивациялау. 2."Шонжы" жаңа қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының құрылысы: -сыйымдылығы - 378 540 м³, оның ішінде сұрыптау (15%) - 321 760 м³. -полигонның қажетті ауданы 4,54 га (полигонның қалыпты пайдалану мерзімі 15 жыл). -бағдарламаны іске асыру кезеңінде полигонның қажетті жер көлемі 1,2 гектарды құрайды. 2.Кешенді учаскеге мыналар кіреді: -қалдықтарды сұрыптау станциясы (жылына 20 мың тонна) -ауыр жүктер мен көлік қалдықтарын бөлшектеу алаңы: -құрылыс қалдықтарын жинақтау және қайта өңдеу учаскесі (жұмыс істеуге Еңбекшіқазақ ауданы, Ақбастау кешені полигонында орналасқан жылжымалы ұсақтау және іріктеу кешені қарастырылған). 3.Шонжы ауылында: -қайта өңделетін материалдар мен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинайтын бір стационарлық пункт. -қайта өңделетін материалдар мен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинайтын бір жылжымалы пункт.

Шонжы кешені учаскесіндегі қалдықтарды басқару инфрақұрылымы нысандарының схемасы төмендегі суретте көрсетілген (12-сурет).

Сурет 9– Шонжы кешені учаскесіндегі нысандардың макеттері 5.1.7. Материалдық-техникалық база және қаржылық шығындар көрсеткіштерінің есебі

5.1.7.1.Кешенді учаскенің объектілері

Тұрмыстық қатты қалдықтар полигондары

Полигон құрылымдарының құны оның құрылысы мен пайдалануының нақты шарттарына, технологиялық қажеттіліктеріне және орналасуына (қолданыстағы электр және сумен жабдықтау желілеріне қатысты) және т.б. байланысты, сондықтан осы кезеңде шығындарды тек шамамен бағалауға болады.

ҚТҚ полигондарын салуға арналған сметалық күрделі шығындар (22-кестені қараңыз) ұқсас объектілерді салуға кеткен шығындарға сәйкес анықталады (Жұвалы ауданы, Б.Момышұлы ауылында қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының құрылысының егжей-тегжейлі жобасы, Жамбыл ауданы және Алматы облысы Ұйғыр ауданы Шонжы ауылында қатты тұрмыстық қалдықтарды сақтайтын полигон құрылысының техникалық-экономикалық негіздемесі).

Облыста қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын салуға қажетті сметалық шығындар төмендегі кестеде келтірілген (19-кесте).

Кесте16- 2028 жылға дейін (қоса алғанда) қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының картасын салуды қаржыландырудың жалпы қажеттілігі.

Қажетті сыйымдылық, мың м³ (т)	Қажетті сақтау алаңы, га	Құны, миллион теңге
108 018 (21 604)	1.2	75.5

Қалдықтарды сұрыптау станциялары

Күрделі полигондар құрамындағы қалдықтарды сұрыптау станциялары және қалдықтарды тасымалдау станцияларының бір бөлігі ретінде сұрыптау көрсеткіштеріне байланысты әртүрлі конфигурациядағы қалдықтарды сұрыптау желілерімен жабдықталған. Қалдықтарды сұрыптау станцияларын салуға арналған сметалық күрделі шығындар экономикалық аймақтардағы ұқсас объектілердің шығындары туралы деректер негізінде айқындалады (Жамбыл облысы Жуалы ауданы Б.Момышұлы ауылында қатты тұрмыстық қалдықтарды көму полигонының құрылысының егжей-тегжейлі жобасы. облыс және Алматы облысы Ұйғыр ауданы Шонжы ауылында қатты тұрмыстық қалдықтарды сақтайтын полигон құрылысының техникалық-экономикалық негіздемесі) және құрал- жабдықтардың преysкуранттары.

"Шонжа" кешені учаскесі құрамындағы қуаттылығы жылына 20 мың тонна қоқыс сұрыптау станциясының ғимараттары мен құрылыстарын салуға жалпы сметалық шығындар шамамен 146,0 млн теңгені құрайды.

Қайта өңдеу және қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинау пункттері

Қайталама шикізат пен қауіпті қалдықтарды қабылдаудың бір стационарлық пунктін құруға арналған сметалық шығындар шамамен 4 200 мың теңгені құрайды және модульдік ғимараттың, оны жайластырудың және қайталама шикізат пен қауіпті қалдықтардың әртүрлі түрлеріне арналған мамандандырылған контейнерлердің шығындарын қамтиды.

Қайталама шикізат пен қауіпті қалдықтарды жинаудың бір жылжымалы пунктін құруға арналған сметалық шығындар шамамен 12 450 мың теңгені құрайды және оған көлік пен оның жабдықтарының құны кіреді. Бұл жылжымалы пункттер шағын қалалардағы қайта өңделетін материалдар мен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған.

Ұйғыр аймағында қайта өңделетін материалдар мен қауіпті қалдықтарды жинау пункттерін ұйымдастыру үшін мыналар қажет:

-Қайталама шикізат пен қауіпті қалдықтарды қабылдаудың стационарлық пункттері – 1 дана.

-Қайталама шикізат пен қауіпті қалдықтарды жинаудың жылжымалы пункттері – 1 дана.

Құрылыс және сусымалы қалдықтарды және көлік қалдықтарын өңдеуге арналған қондырғылар

Құрылыс қалдықтарының негізгі көлемі, әсіресе ірі құрылыс қалдықтары, әдетте, ірі елді мекендерде түзіледі. Сонымен қатар, әрбір елді мекенде стационарлық кешендерді орналастыру құрылыс қалдықтарының ретсіз түзілуіне және жабдықтың бос тұрып

қалу ықтималдығына байланысты тиімсіз. Сонымен бірге жылжымалы ұсақтау және сүзгілеу кешендерін қолдану көптеген мәселелерді шешеді. Біріншіден, олар стационарлықтарға қарағанда бірнеше есе арзан, екіншіден, олар бірнеше елді мекенге қызмет көрсете алады.

5.1.7.2. Қалдықтарды жинау

ТҚҚ-ның қалыптасу көздерінде жиналуын қамтамасыз ету Бағдарламасын әзірлеу кезінде ТҚҚ жинау жүйесін контейнерлермен жабдықтау нұсқалары қарастырылды, қазақстандық өндірушілердің кез келген сыйымдылығы бар машиналарға жарамды әр түрлі көлемдегі типтік жобалары ұсынылды.

Алдыңғы және артқы жағындағы қоқыс таситын көліктердің тиеу құрылғылары арқылы босатылатын сыйымдылығы 1,1 м³ заманауи контейнерлерді сатып алу жоспарлануда. Контейнерлер жоғары сапалы болаттан жасалған және орташа қалыңдығы 80 мкм болатын коррозияға қарсы қорғаныс жабынымен жабылған, ыстық мырышпен қапталған. Контейнердің төрт тұтқасы, төрт өздігінен жүретін дөңгелектері бар, олардың біреуінде тежегіш бар. Сондай-ақ ылғалды кетіруге арналған дренаждық құрылғы бар. Тапсырыс берушінің өтініші бойынша контейнер қабырғаларын қосымша нығайту немесе тігістерді тығыздау мүмкін. Контейнердің корпусын RAL түс кестесінде кез келген түске бояуға болады, сонымен қатар қоқыс жинайтын компанияның логотипін және сериялық нөмірін қолдануға болады;

Мырышпен қапталған болат нұсқасы ауданның табиғи-климаттық жағдайлары - жауын-шашынның айтарлықтай мөлшері бар күрт континенттік климат, тәуліктік температураның кенеттен өзгеруі және жел жағдайлары негізінде қабылданды. Сонымен қатар, контейнерлер жақсы эстетикалық көрініс пен ұтқырлыққа ие.

Барлық контейнерлер басқару сенсорларымен (ONLINE) жабдықталған, олар орналасу деректерін, сәйкестендіру деректерін, контейнердің толтырылуын жібереді және контейнерді босату туралы ақпаратты көрсетеді. Сонымен қатар, әрбір контейнерге көлік келген кезде ғана ақпаратты жіберетін сенсорларды (OFFLINE) орнатуға болады. Танкті басқару деректеріне мыналар кіреді: танк координаттары, мекен-жайы, шағын аудан, қала, географиялық қоршау атауы, танк нөмірі, танктің меншік құқығы туралы ақпарат.

Аумақтарға қызмет көрсететін аумақтардың айтарлықтай бөлшектенуін, аулалардағы кірме жолдардың тар және апатты беттерін, техникалық қызмет көрсетудің қарапайымдылығын және қызмет ету мерзімін ұзарту мүмкіндігін ескере отырып, көлемі 1,1 м³ контейнерлерді пайдалану нұсқасы ұсынылады. Бөлек жинауды енгізудің кезең-кезеңімен жүргізілетін үдерісін, сондай-ақ ТҚҚ өңдеудің халықаралық тәжірибесін ескере отырып, контейнерлер санын 10-15%-ға арттыру қажет. Ұйғыр ауданының елді мекендері үшін көлемі 1,1 м³ 304 контейнер сатып алу қажет..

Сонымен қатар, уақытша қалдықтарды жинақтау орындарында болашақта көлемі 8 м³, бункерлік типті контейнерлерді пайдалануды болжауға болады.

ТҚҚ жалпы көлеміне тұрғындар мен заңды тұлғалардан жиналған қалдықтардың көлемі кіреді.

Кесте17– ТҚҚ жинау жүйесін контейнерлермен жабдықтаудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері

Аты	Е.И	Бірліктің құны, теңге	Саны	Жалпы құны, мың теңге
Контейнер 1,1 м3 қалыңдығы 2 мм мырышталған ST3 парақтан жасалған	ДК.	113 000	304	34352
Контейнерлерді бақылау сенсоры (ОНЛАЙН)	ДК.	35 000	304	10640
Барлығы				44 992

Ескерту: * - Қазақстандық өндірушінің жабдықтары қабылданды.

Жоғарыдағы кестеде (20-кесте) облыста және Бағдарламаға енгізілген халқы 2000-нан астам тұрғыны бар елді мекендер жағдайында ТҚҚ жинақтау мен жинауға арналған контейнерлерді жабдықтаудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері келтірілген -21- кесте.

Кесте 18 – Контейнерлердің қажетті саны

Жоқ.	Елді мекен	Контейнерлердің саны	Жалпы құны, мың теңге
1	Шонжы ауылдық округі	137	20 276 000
2	Ават ауылдық округі	12	1 776 000
3	Ақтам ауылдық округі	он бір	1 628 000
4	Бахар ауылдық округі	он бір	1 628 000
5	Үлкен Ақсу ауылдық округі	21	3 108 000
6	Кетпен ауылдық округі	13	1 924 000
7	Қалжат ауылдық округі	13	1 924 000
8	Кіші Дихан ауылдық округі	19	2 812 000
9	Тасқарасу ауылдық округі	18	2 664 000
10	Тиірмен ауылдық округі	он бір	1 628 000
он бір	Шарын ауылдық округі	38	5 624 000
	БАРЛЫҒЫ:	304	44 992 000

Елді мекендердегі жергілікті атқарушы органдар (шаруашылықтардың, ұйымдардың, мәдениет мекемелерінің, демалыс орындарының және т.б. аумақтарында) тұрғын үйлер мен қоғамдық орындардан санитарлық алшақтықты қамтамасыз ете отырып, ғимараттардың, көппәтерлі үйлердің және жеке тұрғын үйлердің маңында учаскелер салуды (қайта жаңартуды) ұйымдастырады. ғимараттар, балалар мекемелері, спорт алаңдары мен тұрғындар үшін демалыс аймақтары және мамандандырылған

көлікке ыңғайлы асфальт қолжетімділігі. Учаскенің негізі қатты, асфальтталған немесе бетонды, температураның өзгеруіне төзімді болуы керек, жабынның қалыңдығы кемінде 100 мм алаңға еркін қол жеткізуге қарай еңіспен.

Пайдаланылатын қалдықтардың құрамдас бөліктерін бөлу тиімділігін арттыру ұсынылады, бастапқы кезеңде ТҚҚ бөлек жинауды қамтамасыз ету.

-ҚҚҚ жалпы көлемінің 30%-ын құрайтын "дымқыл" қалдықтарды (негізінен тамақ қалдықтары) жинауға арналған контейнерлер.

-ТҚҚ жалпы көлемінің 70%-ын құрайтын "құрғақ қалдықтарды" жинауға арналған контейнерлер.

Халықтың қауіпті тұрмыстық қалдықтары қауіпті тұрмыстық қалдықтарды стационарлық немесе жылжымалы жинау пункттерімен (облыстың шалғай елді мекендерінде) қабылданады.

Контейнерлерді орналастыру алаңдарының орны мен саны, олардың дизайны мен жабдықталуы бағдарламаның келесі кезеңдерінде анықталады. Облыстағы елді мекендер аумағындағы контейнерлік алаңшалардың схемасы санитарлық нормалар мен қала құрылысы нормаларына сәйкес әзірленуі тиіс. Сондай-ақ контейнерлік алаңдардың электрондық төлқұжатын әзірлеу және автоматтандырылған тізілімді жүргізу жүйесін енгізу қажет.

Облыстағы елді мекендер үшін сыйымдылығы 4 контейнер болатын контейнерлік алаңдардың түрі қабылданды (контейнер алаңдарының схемасын әзірлеу кезінде әрбір контейнер алаңының өлшемдері мен сыйымдылығы анықталып, негізделуі керек) (22-кесте). Контейнер алаңдарының макетін әзірлеу кезінде қолданыстағылардың алдын ала түгендеуімен құрылымдардың қажетті саны есептелуі керек.

Жобалаудың кейінгі кезеңдерінде қалдықтардың желмен таралуын және аумақтың ретсіз көрінісін болдырмайтын, жақсырақ жабық типтегі контейнер алаңдарының типтік жобаларын жасауды қамтамасыз ету қажет.

Кесте19– Контейнер алаңдарын салудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері

Аты	Өлшенген бірлік.	Бірліктің құны, теңге	Саны	Жалпы құны, мың теңге
4 контейнерді орналастыруға арналған контейнерлік платформалар	ДК.	287 000	253	4 305
6 контейнерді орналастыруға арналған контейнерлік платформалар	ДК.	362 200	112	7 224
Барлығы				20 139

Ескерту: * - Қазақстандық өндірушінің жабдықтары қабылданды (Қосымшадағы коммерциялық ұсынысты қараңыз).

5.1.7.1. Қалдықтарды тасымалдау

Артқы тиейтін қоқыс таситын көліктер жинау көлігі ретінде ұсынылады, өйткені олар қоқыс жинайтын контейнерлерге қызмет көрсетуге мүмкіндік береді және бүйірден тиейтін қоқыс таситын көліктерге қарағанда айқын артықшылықтарға ие.

Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға және шығаруға арналған машиналарға арналған арнайы жабдық әдетте әртүрлі жүк көтергіштігі бар көлік шассиіне орнатылады, сондықтан қоқыс машиналарын олардың жүк көтергіштігіне, тасымалдау жүйесіне және тиеу принципіне негіздеген жөн. дене. Қоқыс таситын көліктерге кейбір озық техникалық шешімдер енгізілді: қоректендіру тақтасын жылжыту үшін роликтердің орнына фторопластикалық сырғытпалар қолданылады; эжектор тақтасы тек бір орталық бағыттаушы арқалық бойымен қозғалады, бұл пластинаның кептелу мүмкіндігін болдырмайды және оған техникалық қызмет көрсетуді жеңілдетеді; престеу гидравликалық цилиндрлердің поршеньдік қуысымен қамтамасыз етіледі, бұл престеу күшін 27 тоннадан 35 тоннаға дейін арттырады; гидравликалық цилиндр штангалары қатты қалдықтармен жанасу аймағынан шығарылады. Көліктің гидравликалық жүйесі де жетілдірілді.

Қоқыс таситын көліктерді: сапарларды, тұрақтарды, тоқтауларды, тоқтап тұруды, жүгірістерді, қозғалтқыш сағаттарын, сапарлар санын, рұқсат етілген және тыйым салынған полигондарға баруды, көлік салмағын онлайн бақылауға мүмкіндік беретін заманауи көлік құралдарын бақылау жүйесін енгізу ұсынылады. Сонымен қатар, жүйе жанармай құюды, отын шығынын, отынның төгілуін және техникалық қызмет көрсетуді бақылауға мүмкіндік береді.

Аудандар бойынша деректердің толық болмауы жалпы облыс бойынша ҚҚҚ жою жүйесін бағалауды қиындатады. ТҚҚ морфологиялық құрамы туралы ақпарат алу үшін орташа алынған статистикалық мәліметтер пайдаланылды. Ауданда түзілетін қалдықтардың құрамын дәлірек сипаттайтын көрсеткіштерді алу үшін қатты тұрмыстық қалдықтардың морфологиялық құрамын анықтау әдістемесі бойынша ТҚҚ қалдықтарының құрамын талдау қажет.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде есептеулер үшін "КОММАШ" зауытында (Ресей) шығарылған, техникалық сипаттамалары қалдықтарды 6 есе нығыздауға мүмкіндік беретін шанақ көлемі 18,5 м³ болатын КО 427 сериялы қоқыс таситын машиналар қолданылды.

Бағдарламаны әзірлеу кезінде қалдықтарды басқарудың қолданыстағы өңірлік бағдарламалары аясында шығаруды жүзеге асыратын ресейлік және беларусь компанияларының тәжірибесі зерттелді. Сондай-ақ Алматы облысында жұмыс істейтін

қалдықтарды жинайтын компаниялардың тәжірибесі де назарға алынды. Негізінен ауылдық жерлерде пайда болатын қоқыс шығаратын көліктің бұл түрімен қалдықтарды нығыздау іс жүзінде 2-3 есеге жетеді.

Ұйғыр ауданында ТҚҚ шығаруды ұйымдастыру үшін ТҚҚ шығару көлемдерін және олардың қозғалысын тіркеуге және бақылауға арналған жабдықпен жабдықталған 3 қоқыс тасушы машина қажет. Техникалық-экономикалық көрсеткіштер төмендегі кестеде берілген (23-кесте).

Кесте 20 – Тасымалдау жүйесін қоқыс таситын машиналармен және бақылау құралдарымен жабдықтаудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері

	Өлшенген бірлік.	Бірліктің құны, теңге	Саны	Жалпы құны, мың теңге
Қоқыс тасушы КО 427-73 МА3 автокөлігінің негізінде, артқы тиеумен, шанақ көлемі 18,5 м3	ДК.	45 900 000,00	7	321 300
Көлікті басқару сенсоры	ДК.	60 000,00	7	420
Жанармай деңгейінің сенсоры	ДК.	70 000,00	7	490
Көлік сенсорын басқару блогы	ДК.	35 000,00	1	70
Барлығы				322 280

ЕСКЕРТУ: * - Қазақстандық өндірушінің болмауына байланысты жабдықтың құны коммерциялық ұсыныстарға сәйкес ресейлік өндірушіден қабылданды.

5.1.7.2. Қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу кешені

Қазіргі уақытта облыстардың көпшілігінде сұрыптау кешендерінің болмауы, облыста бар сұрыптау желілерінің қуаттылығы мен технологиялық жарақтану дәрежесі осы Бағдарламада көрсетілген нысаналы индикаторларға қол жеткізуге мүмкіндік бермейді.

Техникалық-экономикалық көрсеткіштерді талдау негізінде қазіргі заманғы қалдықтарды сұрыптау орнында орналасқан қалдықтарды сұрыптау объектілерінде түзілетін қалдықтарды сұрыптауға бағытталған даму сызбасы (Алматы облысындағы қалдықтарды басқару секторының дамуының осы кезеңінде ең қолайлысы) таңдалды. кешенді және заманауи полигонда "құйрықтарды" жою.

Өзірлеуші технологиялық жабдықтардың әртүрлі комбинацияларын, салынып жатқан құрылымдардың техникалық көрсеткіштерін және қалдықтардың қозғалысының ұйымдық моделін қамтитын кешен құрылысының нұсқаларын ұсынады.

Қоқыс сұрыптау механикаландырылған станса кешенін, қоқыс таситын көліктерге арналған гараждарды (пайдалану қажет болған жағдайда), қайталама материалдық ресурстар қоймасын салу нұсқасы қарастырылды. Кешен өндіріс технологиясының талаптарына, өнеркәсіптік қауіпсіздікке, персонал үшін жағдайларды қамтамасыз етуге, өндірістік қызмет көрсету қажеттілігіне және т.б. талаптарға жауап беретін барлық негізгі құрылымдармен және қондырғылармен жабдықталған.

Қалдықтарды сұрыптау станциясының қуаттылығы мен жабдықталуы минималды және қатты тұрмыстық қалдықтардың жалпы көлемінен қайталама шикізатты таңдаудың 10% -нан аспауға мүмкіндік береді. Сондай-ақ Қазақстан Республикасы заңнамасының барлық стандарттары мен талаптарына сәйкес келетін сұрыпталмаған қалдықтарды орналастыруға арналған кешенді полигон салу жоспарлануда. Полигонды есептеуде қайталама шикізатты жинаудың болжамды көлемі ескерілді.

Екінші нұсқа үшін алдыңғы нұсқадағыдай сұрыптау станциясы мен полигон кешеніне арналған құрылымдар құрылысының жоспарлы тізбесі қабылданады. Айырмашылық сұрыптау жабдығының конфигурациясының және сыйымдылығының артуы болып табылады. Бұл СМР іріктеу көлемін 25%-ға дейін арттыруды және ТҚҚ шығару көлемінің пайыздық үлесін азайтуды қамтамасыз етеді. Опция ықтимал қолайсыз табиғи жағдайлармен (жер асты суларының төмен деңгейі, оқшаулағыш қабат үшін топырақты өңдеу және импорттау қажеттілігі) байланысты полигонды салудың жоғары күрделі шығындарын айтарлықтай төмендетеді.

Кесте21– "Шонжы" кешені учаскесіндегі қоқыс сұрыптау станциясы мен қалдықтарды орналастыру алаңы кешені

Аты	Бірлік өлшемдер	Индекс
Полигон аймағы	га	1.2
Қуаттылығы жылына 20 мың тонна механикаландырылған кешен алаңы	га	1.7

Сұрыптау процесінің технология нұсқасын таңдау 5.1.4 бөлімінде анықталған. Бағдарламаны іске асырудың бірінші кезеңінде Ұйғыр ауданы үшін қалдықтарды сұрыптау кешені үшін жартылай автоматты жабдық, кейіннен жартылай автоматты сұрыптау желісі үшін қосымша жабдықты алу мүмкіндігі қарастырылған. Полигонды және қалдықтарды сұрыптау стансасының сыйымдылығын есептеу үшін осы бағдарламаның жұмыс істеу кезеңіне (2028 жылды қоса алғанда) бастапқы деректер алынды.

Төменде қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу кешендерін салудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері келтірілген.

Кесте22– Қалдықтарды сұрыптау және көму кешендерін салудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері

Аты	Индекс	Бағасы, мың теңге
Полигон құрылысы	1,2 га	75 500

АЖ учаскелерінің құрылымдарын салу	20 мың тонна/жыл	167 000
Механикалық АЖ жабдықтары	20 мың тонна/жыл	224 851
Барлығы		467 351

ЕСКЕРТПЕ: * - Құрылыс құны мемлекеттік сараптаманың оң қорытындысын алған ұқсас жобалар бойынша қабылданды, жабдық құны коммерциялық ұсыныстарға сәйкес қабылданды.

Өнеркәсіпті дамытудың ұзақ мерзімді жоспарында бұл үлгіні мыналармен толықтыруға болатыны атап өтілген:

5.1.7.2.1.қайталама шикізатты өңдеудің жергілікті схемалары;

5.1.7.2.2.отын (сұйық/қатты) және жылу және электр энергиясын өндіруге бағытталған энергияны пайдалану жолы бойынша (энергетикалық әлеуеті бар, бірақ екінші реттік шикізат болып табылмайтын кейбір фракциялар үшін) жергілікті даму схемалары;

5.1.7.2.3.тыңайтқыштарды, биогазды және (немесе) энергияны өндіруді қоса алғанда, оларды қайта өңдеу, оның ішінде компосттау және қайта өңдеу жолымен өңдеу жөніндегі шараларды қоса алғанда, биологиялық ыдырайтын қалдықтарды көмуді азайтуды ынталандырудың жергілікті схемалары.

Қайта өңдеуге болатын материалдар мен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды стационарлық және жылжымалы жинау пункттерін құруға кеткен шығындар

Төмендегі кестеде (26-кесте) Ұйғыр ауданы аймағындағы қалдықтарды басқару жүйесін қайталама шикізат пен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды жинаудың жылжымалы пункттерімен қамтамасыз етудің техникалық-экономикалық көрсеткіштері ұсынылған. Аталған бағдарламаны жүзеге асыру аясында аудандағы стационарлық пункттің құрылысы Шонжы ауылында қарастырылған.

Кесте23– Қайталама шикізат пен қауіпті тұрмыстық қалдықтарды қабылдау пункттерін салу мен алудың техникалық-экономикалық көрсеткіштері

Аты	Өлшенген бірлік.	Бірліктің құны, мың теңге	Саны	Жалпы құны, мың теңге
Қайта өңдеуге болатын материалдар мен қауіпті қалдықтарды жинаудың стационарлық пункті	бірлік	4 200	1	4 200
Қайта өңдеуге болатын материалдар мен қауіпті қалдықтарды жинайтын	бірлік	12 450		12 450

жылжымалы пункт		1	
-----------------	--	---	--

Жабық полигондарды және рұқсат етілмеген үйінділерді рекультивациялауға кеткен шығындар

Полигонды рекультивациялауға арналған болжамды шығындар бастапқы деректердің бөлігі ретінде тапсырыс беруші ұсынған алдын ала көрсеткіштерге негізделеді. Құрылыс көлемдері мен сметалық шығындар бойынша түпкілікті жобалық шешімдер жобалаудың келесі кезеңдерінде (ежей-тегжейлі жобалау) қабылдануы тиіс.

Аналог ретінде рекультивация жобасының шешімдері қабылданды, Ресей, Мәскеу облысы Балашиха қаласында полигон қалдықтарын сақтау карталарын салу шығындары. Ұсынылған бастапқы деректерде қолданыстағы полигондарды рекультивациялау шығындарын дұрыс анықтауға арналған көрсеткіштердің көпшілігі жоқ. Есептеулер үшін полигон алаңының 1 га шығындарының көрсеткіші алынды, бұл ретте облыс бойынша полигондар бойынша орташа толтыру коэффициенті – 75%.

Кесте24 – Шонжы ауылындағы рұқсат етілген полигонды рекультивациялау бойынша техникалық-экономикалық көрсеткіштер

Аты	Бірлік	Индекс
Ұйғыр ауданы (Шонжы ауылы)		
Жер учаскесінің жалпы ауданы, соның ішінде:	га	6.00
Қалпына келтірілген жердің жалпы ауданы	га	54
Жұмыстың жалпы сметалық құны	мың теңге	220 000

5.1.1.Материалдық-техникалық базаны қалыптастыру бойынша негізгі іс-шаралар

Алматы облысы Ұйғыр ауданының Қалдықтарды басқару бағдарламасының материалдық-техникалық базасын және қаржылық көрсеткіштерін қалыптастыру бойынша негізгі іс-шаралар төмендегі кестеде көрсетілген (28-кесте).

Кесте 25- Алматы облысы Ұйғыр ауданының Қалдықтарды басқару бағдарламасының материалдық-техникалық базасын және қаржылық көрсеткіштерін қалыптастыру бойынша негізгі іс-шаралар

Оқиға атауы	Қаржылан-дыр у көзі	Қаржылық қамтамасыз ету параметрлері, мың теңге					
		Барлығы	2024	2025	2026	2027	2028
Бөлім. Ғылыми-зерттеу, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар							
Контейнер алаңдарын, ірі көлемдегі қалдықтарды жинау	Республикалық		-	-	-	-	-

алаңдарын және қайталама шикізатты жинау пункттерін орналастыру схемаларын әзірлеу	бюджет	2000					
	Жергілікті бюджет		2 000,0	-	-	-	-
	Басқа көздер		-	-	-	-	-
ҚТҚ полигонының құрылысына жобалық құжаттаманы әзірлеу	Республикалық бюджет		-	-	-	-	-
	Жергілікті бюджет	19 185	-	19,185,0	-	-	-
	Басқа көздер		-	-	-	-	-
Күрделі қалдықтарды сұрыптау учаскелерінің құрылымдарын салудың жобалық құжаттамасын әзірлеу	Республикалық бюджет		-	-	-	-	-
	Жергілікті бюджет	39 185	-	39 185,0	-	-	-
	Басқа көздер		-	-	-	-	-
	Республикалық бюджет						

Полигондарды рекультивациялау б о й ы н ш а жобалық-сметалық құжаттаманы әзірлеу (рұқсат етілген полигон		лик алы к бю дже т	22 000	-	-	-	-	-
		Же ргілікті бю дже т		-	-	22 000,0	-	-
		Бас қа көз дер		-	-	-	-	-
		Рес пуб лик алы қ		2000	-	-	-	-
Оқиға атауы		Қар жы лан дыр у көзі	Қаржылық қамтамасыз ету параметрлері, мың теңге					
		Барлығы	2024	2025	2026	2027	2028	
түзілуі мен жинақталуын ың нормативтері н есептеу/ түзету		бю дже т						
		Же ргілікті бю дже т		1000,0	-	-	-	1000,0
		Бас қа көз дер		-	-	-	-	-
Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру бойынша		Рес пуб лик алы қ бю дже т	2000	-	-	-	-	-
		Же ргілікті						

халыққа тарифтерді есептеу/ түзету	бю дже т		1000,0	-	-	-	1000,0
	Бас қа көз дер		-	-	-	-	-
Бөлім бойынша жалпы		86 370	4000	58 370	22 000	-	2000
Бөлім. Қалдықтарды басқарудың өндірістік-технологиялық базасын қалыптастыру							
Контейнер паркін ауыстыру. Қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру	Рес пуб лик алы қ бю дже т	44 992	-	-	-	-	-
	Же ргіл ікті бю дже т		17 996,8	13 497,6	13 497,6	-	-
	Бас қа көз дер		-	-	-	-	-
Контейнер алаңдарын салу	Рес пуб лик алы қ бю дже т	20 139	-	-	-	-	-
	Же ргіл ікті бю дже т		8 055,6	6 041,7	6 041,7	-	-
	Бас қа көз дер		-	-	-	-	-
	Рес пуб лик алы қ		-	-	-	-	-

Қайталама шикізат пен қауіпті қалдықтарды қабылдаудың стационарлы қ пункттерін орнату		бю дже т	4 200				-	
		Же ргілі ікті бю дже т		-	-	-	-	-
		Бас қа көз дер		-	-	4200,0	-	-
Қайта өңделетін материалдар мен қауіпті қалдықтарды жинаудың жылжымалы пункттерін ұйымдастыру		Рес пуб лик алы қ бю дже т	12 450	-	-	-	-	-
		Же ргілі ікті бю дже т		-	-	-	-	-
		Бас қа көз дер		-	-	-	-	12 450,0
Қалдықтарды жинау		Рес пуб лик алы қ	322 280	-	-	-	-	-
Оқ иға ата уы	Қар жы лан дыр у көзі	Қаржылық қамтамасыз ету параметрлері, мың теңге						
		Барлығы	2024	2025	2026	2027	2028	
ма ши нал ары н	бю дже т							
	Же ргілі ікті бю дже т		92 060,0	92 095,0	92 095,0	46 030,0	-	

ауыстыру	Басқа көздер		-	-	-	-	-
ТҚ	Республикалық бюджет	75 500	-	-	-	-	-
Қ	Жергілікті бюджет		-	22 650,0	22 650,0	22 650,0	7 550,0
көмуге арналған полигон құрылысы	Басқа көздер		-	-	-	-	-
Қалдықтардың сұрыпталуы	Республикалық бюджет		-	-	-	-	-
кеңестерінің жабдықтары	Жергілікті бюджет		-	-	-	-	-
(механикалық) қосалға, а, кешенді сұрыптау	Басқа көздер		-	195 925,5	117 555,3		-

ала ңы объ екті лер ін сал у		391 851				78 370,2	
По лиг онд ы рек уль тив аци яла у (і рұқ сат етіл ген пол игон)	Рес пуб лик алы қ бю дже т Же ргіл у (ікті бю дже т Бас қа көз дер	220 000	-	-	-	-	-
			-	-	66 000,0	66 000,0	88 000,0
			-	-	-	-	-
Бөлім бойынш а жалпы		1 091 412	118 112	330 210	322 040	225 500	95 550
Оқиғала р бойынш а жалпы		1 177 782	122 112	388 580	344 040	225 500	97 550

Ескерту: объектілерді салу құны мемлекеттік сараптаманың оң қорытындысын алған ұқсас жобаларға негізделген.

5.1.ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ БӨЛІМ

5.1.1.Қалдықтарды басқарудың аймақтық жүйесінің ұйымдық моделі

Бұл бөлімде Ұйғыр ауданы үшін тұтыну қалдықтарын басқарудың өңірлік жүйесін (бұдан әрі – Өңірлік жүйе) әзірлеу ведомстволық бағыныстағы аумақта қалдықтарды экологиялық қауіпсіз басқаруды қамтамасыз етудің стратегиялық мақсатын және оған қол жеткізу құралдарын анықтайды. Ұйғыр ауданының аймақтық жүйесі Алматы облысының коммуналдық қалдықтарды басқарудың өңірлік жүйесінің дербес бірлігі және құрамдас бөлігі болып табылады.

Өңірлік жүйені енгізудің негізгі бағыттары:

1. елді мекендердің аумақтық орналасуын және көліктік байланыстардың, оның ішінде шағын елді мекендер үшін қалдықтарды өңдеу объектілерін орналастырудың өңірлік қағидатын ескере отырып, қолжетімді үздік технологияларды пайдалана отырып, қалдықтарды басқару технологияларын әзірлеу;

2. қалдықтарды экологиялық қауіпсіз басқаруды қамтамасыз етудің экономикалық және қаржылық тетіктерін;

3. қалдықтарды экологиялық таза басқаруды ақпараттық-талдамалық қамтамасыз ету;

4. экологиялық білім беру және қалдықтарды басқару саласында білім беру.

5.1.1.1.Аудандық қалдықтарды басқару жүйесіне қатысты мәселелер

Қалдықтарды басқарудың өңірлік жүйесін құруға қойылатын талаптар келесі міндеттерді анықтайды:

1)ауданда коммуналдық қалдықтарды басқару саласында тиімді басқару жүйесін құру;

2)коммуналдық қалдықтарды басқару саласында инфрақұрылым құру;

3)рұқсат етілмеген қалдықтарды орналастыру орындарын жою Неліктен бұл аймақта ұсынылған:

1)полигон салу және барын рекультивациялау;

2)заманауи қалдықтарды сұрыптау кешенін салу;

3)Алматы облысының Өңірлік қалдықтарды басқару жүйесінің бірлігі ретінде қалдықтарды басқарудың ең прогрессивті моделін құру;

Бұл ретте Ұйғыр ауданы үшін қалдықтарды басқарудың соңғы нәтижесі және оны бағалау тиімдірек болатынын айта кету керек, егер облыстың елді мекендері Облыстық ТҚҚ басқармасын құруға қажетті құрамдас бөлігі болған жағдайда. Алматы облысының жүйесі. Алматы облысында КҚҚ басқарудың өңірлік жүйесін құру өкілеттігі мемлекеттік кәсіпорын – "Алатау" коммуналдық шаруашылығы ЖШС (5.2.1.2). Ауданда жиналған қалдықтардың көлемі қатты тұрмыстық қалдықтарды басқарудың толық циклін құруға мүмкіндік бермейді: жинау – шығару – сұрыптау –

қалдық материалдардың барлық түрлерін өңдеу – елеусіз санына байланысты өнімді өндіру және өткізу (болжалды саны 2023 ж. - 6,9 мың тонна, 2028 жылы - 8,5 мың тонна/жыл). Сонымен бірге, жоспарланған мерзімде (2029 жылға дейін) экономиканың "Қалдықтарды басқару" толыққанды секторын құрудың одан әрі процесіне ауыртпалықсыз кірісу үшін осы Бағдарламада ұсынылған шараларды жүзеге асыруды ұсынамыз. Оның аумақтық бірлігі ретінде Алматы облысының аумағы және Ұйғыр ауданы.

5.1.1.2. Уәкілетті ұйым – "Алатау" коммуналдық шаруашылық ЖШС

Алматы облысы әкімдігінің 2023 жылғы 7 желтоқсандағы № 431 қаулысымен

"Алатау" коммуналдық шаруашылық" ЖШС құрылды, оның міндеттерінің бірі Алматы облысында қалдықтарды басқарудың өңірлік жүйесін құру болып табылады. Компания 2023 жылдың 11 желтоқсанында тіркелген.

Қалдықтарды басқару саласындағы кәсіпорынның субъектілері мен қызметі:

1) Қалдықтарды жинау, шығару, жою, көму, өңдеу, шығару, залалсыздандыру, орналастыру және сақтау жүйесін ұйымдастыру.

2) Кәсіпкерлік субъектілерін қалдықтарды жинауға, шығаруға және өңдеуге тарту.

3) Қалдықтарды шығару схемаларын әзірлеу және бекіту.

4) Қалдықтарды жинау, шығару, кәдеге жарату, көму, қайта өңдеу, шығару, залалсыздандыру, орналастыру және сақтау жүйесін жаңғырту және жетілдіру.

5) Қалдықтарды жинау, шығару, көму, көму, өңдеу, кәдеге жарату, залалсыздандыру, орналастыру және сақтау бойынша орталықтандырылған мониторингті ұйымдастыру.

6) Қалдықтардың пайда болуы мен пайдаланылуын есепке алу жүйесін ұйымдастыру.

7) Қалдықтарды басқару саласындағы шаруашылық қызметтің табыстылығы үшін жағдай жасау.

8) Рұқсат етілмеген полигондарды қалпына келтіру бойынша іс-шараларды жоспарлауды және жүзеге асыруды ұйымдастыру.

9) Қалдықтарды басқару және өңдеу бойынша кеңес беру орталығын құру және пайдалану.

10) Алматы облысында қалдықтарды басқарудың автоматтандырылған ақпараттық жүйесін құру және жүргізу.

11) Алматы облысында қалдықтарды басқаруды жақсарту бойынша зерттеулер мен әзірлемелерді қолдау.

12) Қалдықтарды өңдеумен айналысатын барлық ұйымдар мен жеке тұлғалар үшін міндетті нұсқаулықтар мен әдістемелік құжаттарды белгіленген тәртіппен әзірлеуге және бекітуге бастамашылық ету.

13) Қалдықтарды басқаруға байланысты объектілерді салуды, реконструкциялауды және жөндеуді қамтамасыз ету үшін инвестицияларды тарту.

14)Қалдықтарды басқарумен байланысты салаларда МЖӘ тетіктерін пайдалану үшін жағдай жасау.

15)PR науқандарын ұйымдастыру, соның ішінде қалдықтарды іріктеп жинау бойынша халықпен жұмыс.

16)Автоматтандыру және цифрландыру, қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру.

17)Бұқаралық ақпарат құралдарында ақпараттық науқан.

18)Қалдықтар туралы ақпараттық ресурсты құру және қолдау.

19)Қалдықтарды басқару және өңдеу бойынша көрмелер ұйымдастыру, көрмелер мен конференцияларға қатысу, соның ішінде. Халықаралық деңгейде.

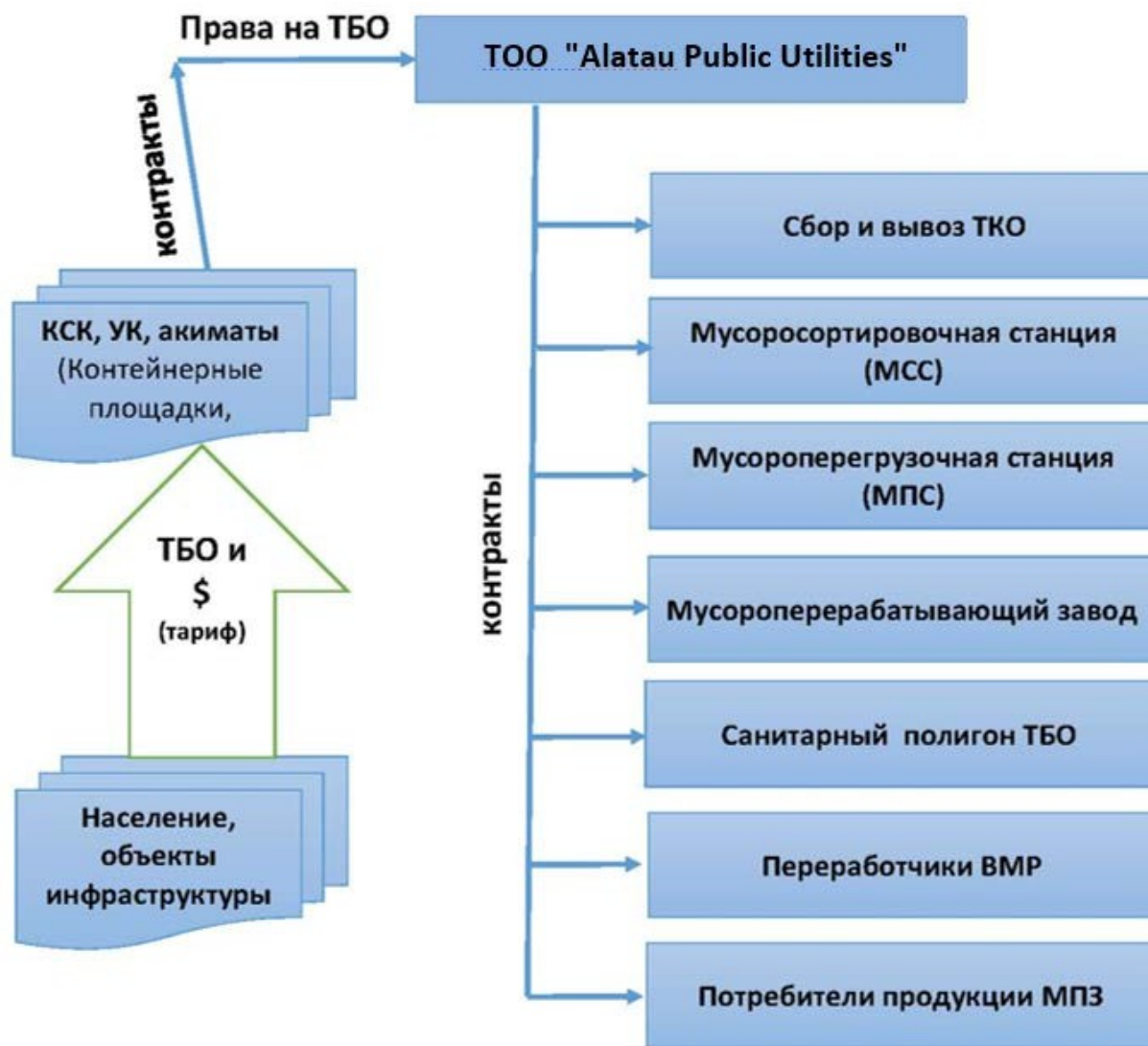
20)Қалдықтарды басқару жүйесін дамытуды ынталандыру бойынша өңірлік конкурстар өткізу.

Берілген өкілеттіктерге сәйкес "Алатау" коммуналдық шаруашылығы" ЖШС аумақтық оператор/үйлестіру агенті функцияларын ала отырып, Алматы облысында

Өңірлік ТҚҚ басқару жүйесін құру және қолдау бойынша жұмыстарды жүргізетін болады.

Ұйғыр ауданының елді мекендері Алматы облысындағы ӨҚҚ басқарудың Өңірлік жүйесінің құрылымына кіреді.

Коммерциялық құрылымдар мен "Алатау" коммуналдық шаруашылық" ЖШС арасындағы өзара іс-қимылдың ұсынылатын схемасы (13-сурет):

Сурет салу10– Коммерциялық құрылымдар мен "Алатау" коммуналдық шаруашылық ЖШС-нің өзара әрекеттесуінің ұсынылған схемасы

Коммерциялық құрылымдардың "Алатау" коммуналдық шаруашылық ЖШС-мен өзара әрекеттесуінің ұсынылатын нұсқасы (ұсынылады):

Опция(14-сурет) аймақтағы қатты тұрмыстық қалдықтарды басқарудың бүкіл процесін толық есепке алуды және бақылауды көздейді. "Алатау коммуналдық шаруашылығы" ЖШС (бұдан әрі – ЖШС) бастапқы шикізаттың да (жинақталатын қатты қалдықтар) да, өңделген өнімдердің де, оның ішінде. аралық.

ЖШС қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және шығару, сұрыптау, қайта өңдеу және кәдеге жарату бойынша қызметтерді көрсетуге келісім-шарттар жасайды, бұл ретте аралық және түпкілікті өңдеу өнімдерінің, сондай-ақ олардың қалдықтарының меншік иесі болып қалады. ЖШС халықтан және заңды тұлғалардан тарифтердің алынуын қамтамасыз етеді және Жүйе бюджетіне жауапты. Сонымен қатар, Жүйені дамыту үшін өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген жауапкершілігі қағидаты қолданылуы мүмкін/қажет.

Өз кезегінде ЖШС шарт жасалған Жүйе объектілерінің иелеріне шикізатпен қамтамасыз ету және көрсетілген қызметтерге ақы төлеуге кепілдік береді.

Плюс – бұл опция полигондарды дұрыс игеру және ТҚҚ өндеуді ұйымдастыру мақсатында тарифтік қорларды, бюджеттік және басқа да инвестицияларды шоғырландыруға және оңтайлы маневр жасауға мүмкіндік беретін ЖШС-нің айрықша ұстанымы болып табылады. ТО-ның айрықша позициясы оған шағын ЖШҚ немесе жеке меншік иелерінің қазіргі кезде қолданылып жүрген тек жартылай, шағын көлемді және ең тиімді қалдықтарды іріктеп өндеуді жоюға мүмкіндік береді, үздіксіз жаппай өндеуді жолға қояды, бұл үшін қосымша қаржылық ресурс жасайды. Жүйенің жалпы дамуы. Кәдеге жаратуға жатпайтын қалдықтардың ең аз мөлшері. Полигондардың ауданын қысқарту. Сонымен қатар, Жүйені құрудың бастапқы кезеңінде қалдықтарды басқарудың барлық кезеңдерінде есепке алу және бақылау функцияларын бір қолға шоғырландыру барлық технологиялық кезеңдердегі шығындарды, шикізат пен өнімдердің саны мен сапасын анықтауға мүмкіндік береді. барлық кезеңдерді қамтиды және өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген жауапкершілігі қағидатын қолдануды және тиісінше РОП Операторымен қарым-қатынасты жеңілдетеді.

Минус -ойластырылған құқықтық механизмді қажет етеді.

5.1.1.3. ҚҚҚ-ны қайта өндеу мәселені шешу жолы ретінде

Тапсырыс беруші мен "Алатау" коммуналдық шаруашылық ЖШС алдында күрделі міндет тұр – бизнеске қосымша қаржыландыру көздерін табу, егер оны дереу және толық шешпесе (бұл шындыққа жанаспайды), ең болмағанда бастауға мүмкіндік беретіндей жағдай жасау. жетістіктерге жету перспективасымен оларға қатысты айтарлықтай прогресс. Мұндай қосымша көздерді іздеу ҚҚҚ шығару және кәдеге жарату жүйесінің өзінде ғана мүмкін, өйткені тарифтік алымдарды немесе бюджеттік инвестицияларды түбегейлі арттыруға деген үміт мәселені белгісіз болашаққа итермелейді.

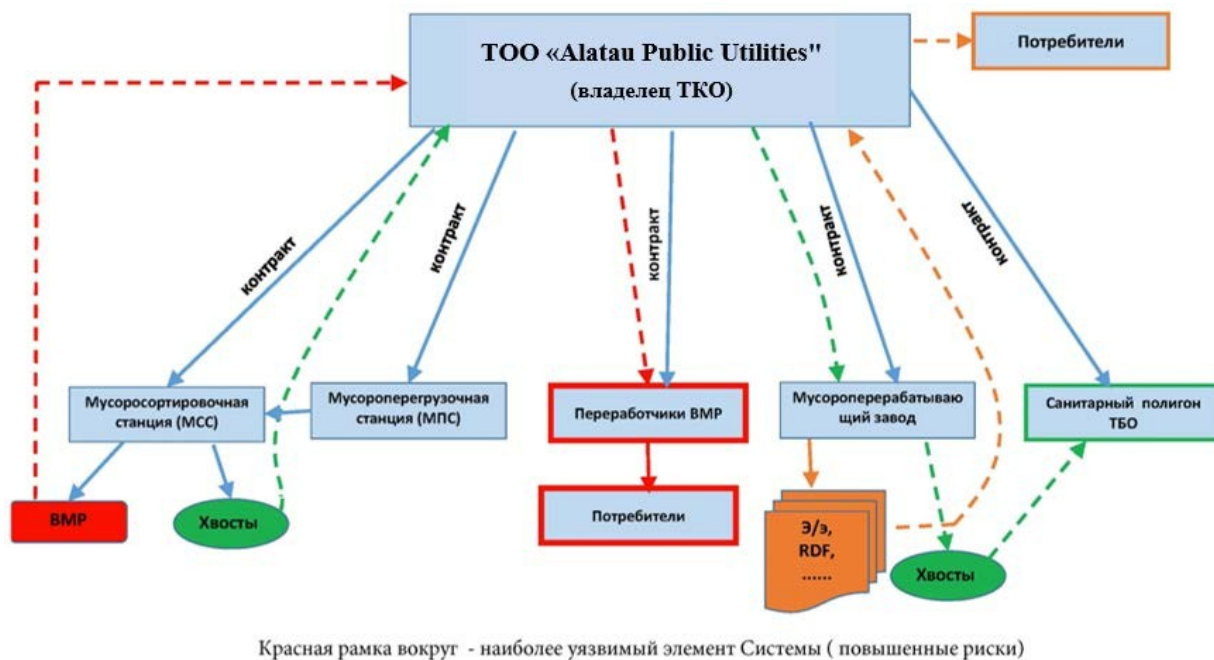
Несие немесе бюджеттік емес инвестициялар арқылы қаржыландыру сияқты, біз онсыз мәселені шеше алмайтынымыз анық, қатты тұрмыстық қалдықтармен жұмыс істеу жүйесінде несие берушілермен және инвесторлармен ымырасыз есеп айырысу үшін алынуы мүмкін қосымша пайда болған жағдайда ғана мүмкін болады. одан әрі тұрақты жұмыс және даму.

Сонымен, негізгі технологиялық – бұл экономикалық және сонымен бірге стратегиялық – міндет: қалдықтарды пайдалы қайта өндеу.

Бұл ретте қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өндеу және кәдеге жарату бойынша алдын ала белгіленген белгілі бір технологияларды енгізу аса сенімді емес екені ескеріледі.

Ұйғыр аймағында қатты тұрмыстық қалдықтарды басқару және өндеу жүйесін дамыту бойынша ұсыныстар алға қойылған мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған - қалдықтарды өндеуге барынша мүмкін болатын материалдарды беруді қамтамасыз ету.

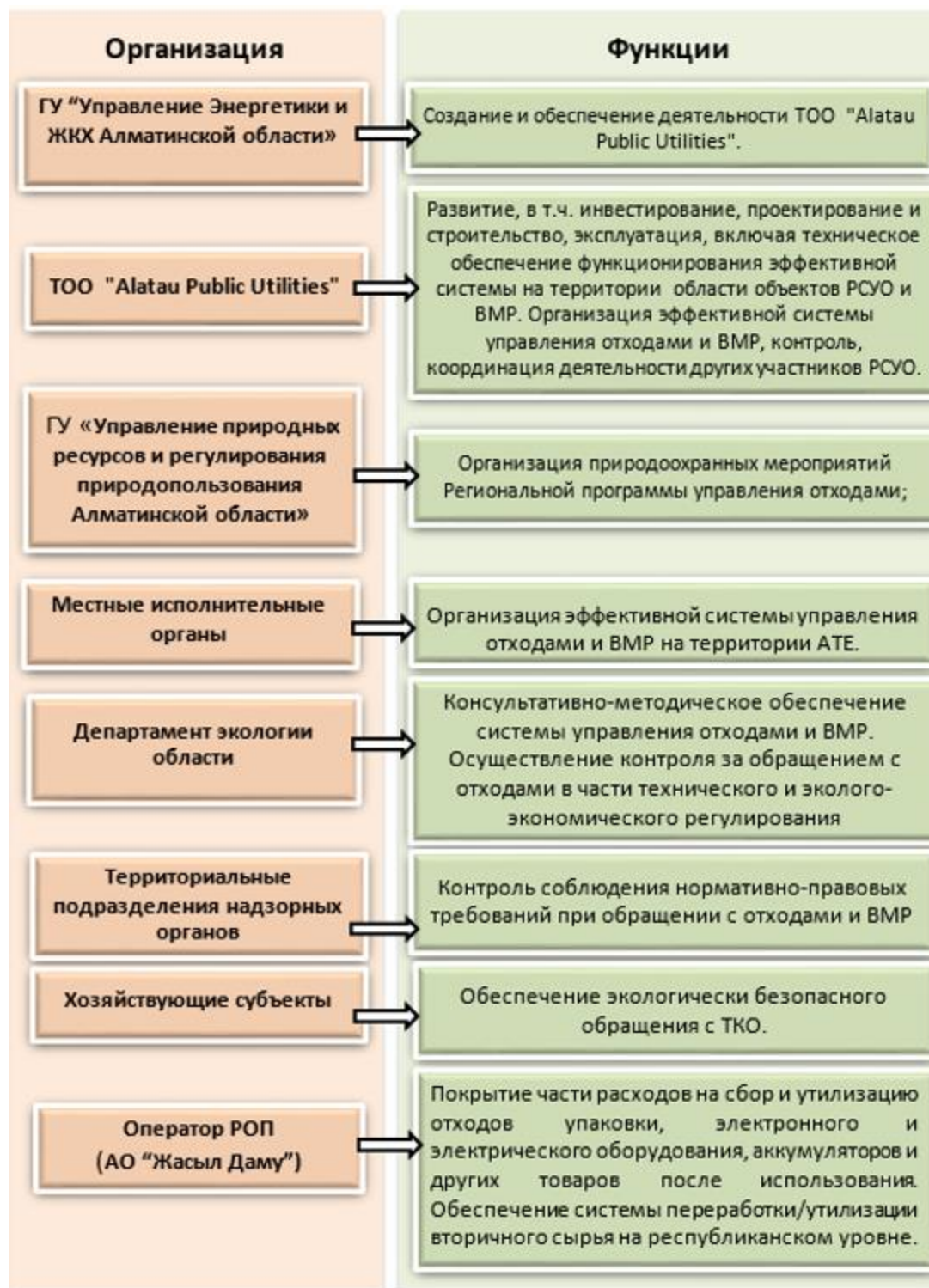
Ауданда түзілетін ТҚҚ көлемі аз болғандықтан және тиісінше алынған ТҚҚ, СМР өндеудің инвестициялық тартымдылығы жоғары емес. Ұйғыр ауданының кешенді полигонында сұрыпталған ТҚҚ алынған СМР Алматы облысының РСДУ құрамына кіретін басқа кәсіпорындарға өндеуге берілуі мүмкін.

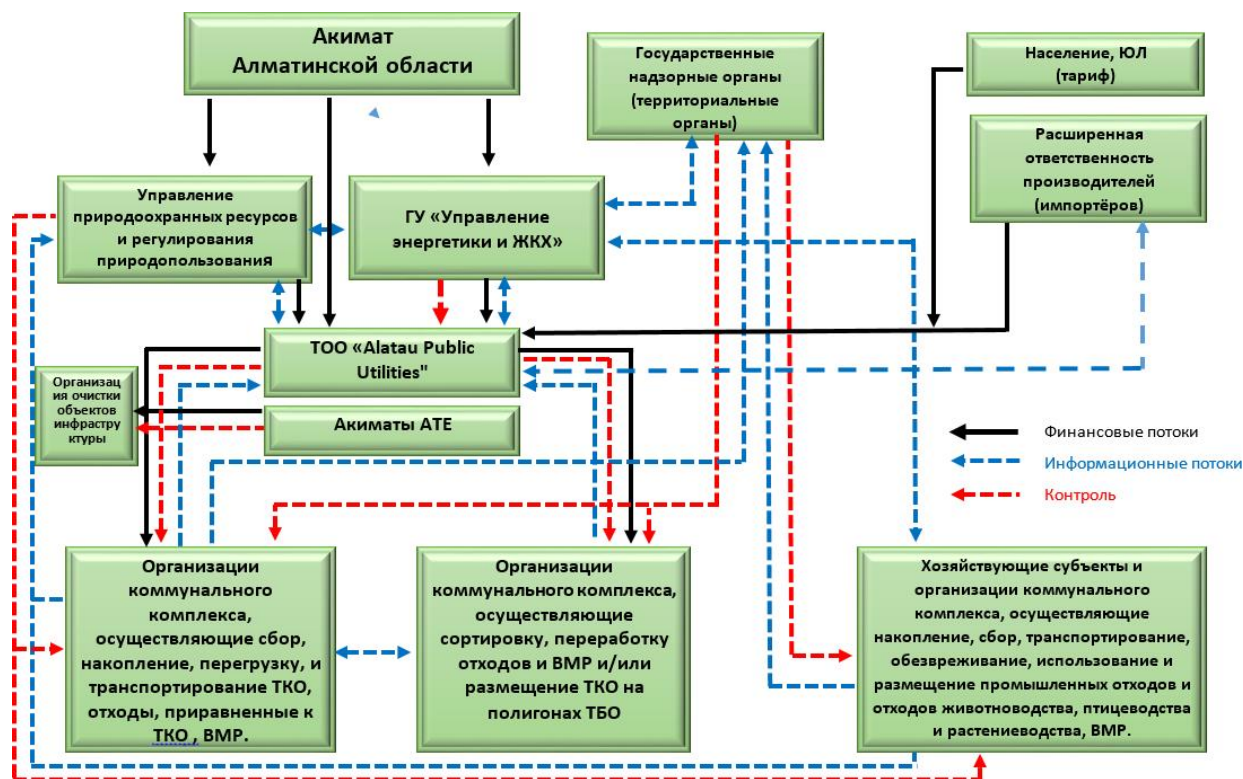
Сурет салу11- Опция (ұсынылады). Барлық процестерді "Алатау" коммуналдық шаруашылық ЖШС басқарады

5.1.1.4.Институционалдық схема

Алматы облысының өңірлік қалдықтарды басқару жүйесінің институционалдық схемасы төмендегі диаграммаларда көрсетілген.

Сурет салу12- Алматы облысының өңірлік қалдықтарды басқару жүйесінің институционалдық моделі

Сурет салу13- Жүйенің ұсынылатын негізгі моделі

Кесте26- Алматы облысындағы қалдықтарды басқарудың аймақтық жүйесі институционалдық схемасы

Жоқ.	Жобаға қатысушының аты	Жобаға қатысушы туралы ақпарат	Жобаға қатысушының функциялары	Жобаға қатысушының жауапкершілігі
1.	Бағдарлама әкімшісі	"Энергетика және тұрғын үй - коммуналдық шаруашылық бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару және өңдеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	"Алатау" коммуналдық шаруашылық " ЖШС құру, қолдау және қызметін бақылау
		"Табиғи ресурстар және		"Алатау" коммуналдық

2.	Бағдарламаның тең әкімшісі	табиғат т ы пайдал ануды реттеу баскар масы" мемлек еттік мекеме сі	1.Облыста қалдықтарды басқару саласында мемлекеттік экологиялық саясатты жүзеге асыру. 2.Қоршаған ортаны қорғау шараларын әзірлеу	шаруа шылық " ЖШС ағымда ғ ы қызмет і н е эколог иялық монито ринг
3	Жобаға қатысушы 1 (инвестициядан кейінгі кезеңдегі теңгерім ұстаушы)	" Алатау комму налдық шаруа	1.Қалдықтарды және қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыру, басқа қатысушылардың қызметін бақылау, үйлестіру. 2.Автоматтандырылған акпараттық жүйені құру (Қалдықтарды басқарудың аймақтық жүйесі).	1 . Жүйелі к инфрак ұрылы м объекті лерін баскар у үшін операт орлард ы конкур стық іріктеу үшін құжатт а р пакетін әзірлеу (біліктіл і к талапта р ы, конкур стық құжатт ама, аумақт ы қ лоттар д ы бөлу және негізде умен аумақт ы қ қалдық тарды баскар

				шылығ ы " ЖШС	3.Облыстық қалдықтарды басқару және қалдықтарды басқару жүйесі объектілерін инвестициялау, жобалау және салу. 4.Облыстағы филиалдардың/ өкілдіктердің жұмысын ұйымдастыру.	у схемас ы). 2 . Тендер өткізу және операт орлард ы таңдау 3.Өз құзыре т і шегінд е Жүйені нормат ивтік-қ ұқықты қ және қаржы лы қ қамтам асыз ету 4 . Жүйелі к қондыр ғ ы операт орлары ның ағымда ғ ы қызмет і н бақыла у
Жо қ.	Жобаға қатысушының аты	Жобаға қатысу ш ы туралы ақпара т	Жобаға қатысушының функциялары			Ж о б а ғ а қатысушының жауапкершілігі
						5 . М Ж Ә қағидаттарын енгізу . 6.Қалдықтарды басқарудың аймақтық жүйесін (ҚҚБЖ) құру.

					5.Тиісті ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды жүргізу 6.Қалдық ағындарын басқару, қызмет көрсетудің барлық түрін жеткізушілерді таңдау, халық үшін тарифтік саясатты қалыптастыру. 7.Аймақты тазалау, тазалау. 8.Коммуналдық қалдықтарды қалыптастыру және жинақтау нормативтерін, халыққа арналған тарифтерді әзірлеу және Мәслихатқа бекітуге ұсыну. 9.Контейнер алаңдарын орналастыру схемасын әзірлеу және бекіту, оның ішінде ірі көлемдегі қалдықтарды жинау және СМР жинау алаңдары. 10.Контейнер алаңдарын күтіп ұстауды бақылау. 11.ROP-пен әрекеттесу.	7.Қалдықтарды басқарудың өңірлік бағдарламасын іске асыру. 8.Қалдықтарды, соның ішінде ҚҚҚ басқаруды бақылау. 9.Аумақты санитарлық тазалауды дамыту бағдарламалары мен жоспарларын қалыптастыру және іске асыру, қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы нормативтік құқықтық базаны жетілдіру, оның ішінде Алматы облысында қалдықтарды басқару саласында бірыңғай техникалық және тарифтік саясатты қалыптастыру. 10.Қалдықтардың пайда болу көлемдері мен көздері, оларды қайта өңдеу және орналастыру объектілері, сондай-ақ қалдықтарды орналастыру үшін төлемдерді жинау туралы бірыңғай дерекқорды қамтитын Қалдықтарды
Жоқ.	Жобаға қатысушының аты	Жобаға қатысушы туралы ақпарат	Жобаға қатысушының функциялары	Жобаға қатысушының жауапкершілігі		
				басқару" ААЖ құру және жүргізу.		

				11. Қалдықтардың рұқсатсыз тастау мүмкіндігін жою. 12. Облыста қалдықтарды, қайталама шикізатты және қайталама өнімдерді басқару объектілерінің кешенін құру, олардың экологиялық және экономикалық тиімді жұмыс істеуін кейіннен қамтамасыз ету, тиісті есепке алумен мониторингті ұйымдастыру бойынша инвестициялық және құрылыс процесі. 13. РОП-пен келісімдер жасау. 14. РР компаниясы
		"Алатау коммуналдық шаруашылығы" ЖШС / тендер негізінде	1. Өңірлік қалдықтарды басқару жүйесі мен СМР АЭҚ объектілерінің	1. Облыстағы қалдықтарды және қайталама

4.	Жобаға қатысушы 2 (Операциялық ұйым)			келісім-шарт бойынша тартылған мамандандырылған компаниялар.	аумақтарында тиімді жүйенің жұмыс істеуін техникалық қамтамасыз ету.	ресурстарды басқару жүйесінің объектілерін басқару.
5.	Жобаға қатысушы 3			Алматы облысы бойынша экология департаменті	1.Өз құзыреті шегінде қалдықтарды басқаруға бақылауды жүзеге асыру. 2.Қалдықтарды басқару және қалдықтарды басқару жүйесін консультативтік	1."Алатау" коммуналдық шаруашылық" ЖШС ағымдағы қызметіне экологиялық мониторинг. 2.Тұтыну қалдықтарын есепке алу, қайта өңдеу және кәдеге жарату бойынша белгіленген
Жоқ.	Ж о б а ғ а қатысушының аты	Жобаға қатысушы туралы ақпарат	Жобаға қатысушының функциялары		Ж о б а ғ а қатысушының жауапкершілігі	
			және әдістемелік қамтамасыз ету		нормалар мен ережелерді сақтау.	
					1. А Т Э аумағында Аймақтық бағдарламаны ж ә н е қалдықтарды басқару схемасын іске асыру. 2. Р М У О объектілерін орналастыру үшін жер телімдерін бөлу, учаскені таңдау актілерін дайындау, қоғамдық	

6.	4 жобаның қатысушысы	Ұйғыр ауданының жергілікті атқарушы органдары	1.АТЭ аумағында қалдықтар мен қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыру. 2.АТЭ аумағында қалдықтарды басқарудың аумақтық схемасын әзірлеу және бекіту. 3.Қызметтердің тұтынушысы (қоғамдық орындардан қоқыс шығару, аумақты тазалау, мемлекеттік сектор қызметтері)	тыңдаулар мен талқылаулар өткізу. 3 . А Т Э аумағында облыстық Схемаға сәйкес қ а т т ы тұрмыстық қалдықтарды және қайталама шикізатты есепке алуды, бақылауды, экологиялық қауіпсіз және экономикалық тұрғыдан тиімді жинауды, жинақтауды, әкетуді (тасымалдауды), залалсыздандыруды және пайдалануды ұйымдастыру. 4 . А Т Э инфрақұрылым объектілерін санитарлық тазалауды қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. 5.Әрбір АТҚ-да қалдықтарды басқарудың аумақтық
Жоқ.	Жобаға қатысушының аты	Жобаға қатысушы туралы ақпарат	Жобаға қатысушының функциялары	Жобаға қатысушының жауапкершілігі
				схемаларын әзірлеу және бекіту. 6.Қалдықтарды басқарудың облыстық жүйесі объектілерінің (контейнер алаңдарының, қатты тұрмыстық қатты қалдықтарға арналған контейнерлердің, бункерлердің, уақытша сақтау орындарының,

				лагуналардың, полигондардың, ақпараттың) орналасу схемасын көрсете отырып, облыста және ауданда қалдықтармен жұмыс істеу тәртібін жергілікті атқарушы органдармен әзірлеу және бекіту. стендтер және т.б.). 7.Тәрбие және үгіт-насихат жұмыстары.
7	5 жобаның қатысушысы	Алматы облысының қадағалау органдарының аумақтық бөлімшелері	1. Қалдықтарды басқару және SMR бойынша нормативтік талаптардың сақталуын бақылау	1. Қазақстан Республикасының қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы заңнамасының қолданыстағы талаптарын сақтау, олардың өкілеттіктері мен құзыреттеріне сәйкес қалдықтарды өңдеу объектілерін орнату және оларға техникалық қызмет көрсету.
Жоқ.	Жобаға қатысушының аты	Жобаға қатысушы туралы ақпарат	Ж о б а ғ а қатысушының функциялары	Жо ба ғ а қат ыс уш ын ың жа уа пк ер ші ліг і
				1. Қа йта өң де уді қа мт ам ас ыз ету ең үн ем

ді
жә
не
эко
лог
ия
лы
қ
тиі
мді
жо
лм
ен
жү
зег
е
ас
ыр
ыл
ад
ы.
2.
Кә
дег
е
жа
рат
у
ақ
ыс
ы
төл
енг
ен
қа
пта
ма
ны
таң
ба
ла
у.
3.
Бе
кіт
ілг
ен
таң
ба
ме
н
бе
лгі
ле

8	6 жобаның қатысушысы	ROP операторы ("Жасыл Даму" АҚ)	1.Қалдықтарды басқаруды жетілдіру, сондай-ақ EPR принципін енгізу. нге н қа пта ма қал ды қта ры н жи на у, жо ю жә не ке йін не н қа йта өң де у. 4. Қа лд ық тар ды дұ ры с жи на уд ың ма ңы зд ыл ығ ы тур ал ы ха лы қт ы ха ба
---	----------------------	---------------------------------	--

			рд ар ету ма қса ты нд а ақ па рат ты қ на уқа нд ар ды өтк ізу.
			1. ТҚ Қ есе пк е ал уд ы, өн дір істі к бақ ыл ау ды жә не эко лог ия лы қ қау іпс із бас қар уд ы ұй ым дас

9	7 жобаның қатысушысы	Алматы облысындағы кәсіпкерлік субъектілері, соның ішінде Ұйғыр ауданы	1.ТҚҚ экологиялық қауіпсіз басқаруды қамтамасыз ету.	ты ру. 2. ТҚ Қ жи на у жә не ш ығ ар у бо йы нш а кел ісі м- ша ртт ар жа сау 3. Ин фр акұ ры лы м қал ды қта ры н бө лек жи на у 4. Өн дір істі к қал ды қта рд ы бас
---	----------------------	--	--	---

			қар у бағ да рл ам ала ры н әзі рл еу
--	--	--	--

Ұйғыр ауданы үшін Алматы облысының қалдықтарды басқарудың өңірлік жүйесін құрудың нәтижелері:

1. Тұрмыстық қатты қалдықтардың түзілуі мен қозғалысының коммерциялық есебі.
2. Қалдықтардың ағынын, оларды өңдеу және кәдеге жарату әдістерін бақылауды қамтамасыз ету.
3. Табиғи ортаға теріс әсерді азайту.
4. Барлық деңгейдегі бюджеттерге қалдықтарды орналастыру үшін төлемдерді жинауды ұлғайту.
5. Қалдықтардың пайда болу көлемдері мен көздері, оларды қайта өңдеу және орналастыру объектілері, сондай-ақ қалдықтарды орналастыру үшін төлемдерді жинау туралы бірыңғай деректер базасын құру.
6. Спонтанды полигондарды жоюға арналған бюджеттік шығындарды жою.

5.1.2.Өндірушінің кеңейтілген жауапкершілігі қағидатын іске асыру(импорттаушылар) Өндірушінің (импорттаушының) кеңейтілген жауапкершілігі қағидатын (бұдан әрі –ЭПР) тиімді іске асыру мыналардысыз мүмкін емес:

1. Аумақтық оператор институтын құру – оның қызмет ету аймағында қатты тұрмыстық қалдықтарды басқаруға жауапты ұйым ("Алатау" коммуналдық шаруашылық" ЖШС).
2. Қалдықтарды басқарудың аймақтық схемасы стратегиялық жоспарлау мен бақылау құралы болып табылады.
3. Өңірлік қалдықтарды басқару бағдарламасы аймақтық схеманы қаржыландыру құралы болып табылады.
4. Өндірушінің кеңейтілген жауапкершілігі тұтыну қалдықтарын қайта өңдеуге арналған қаражат көзі болып табылады.
5. Қалдықтарды басқару мемлекеттік қызмет ретінде – қалдықтармен жұмыс істеуге арналған бірыңғай тарифтер.

Аумақтық оператор – инвестициялауды, Жүйе объектілерін жобалауды және салуды, қалдықтарды басқарудың басқа қатысушыларының қызметін бақылауды және үйлестіруді қоса алғанда, "Алатау" коммуналдық шаруашылығы" ЖШС базасында Алматы облысының әкімдігі құратын құрылым. Әкімдікпен әзірленген және келісілген

аймақтарға бөлу схемасына сәйкес облыстағы "Алатау" коммуналдық мемлекеттік мекемесінің қалдықтармен жұмыс істеу қызметін МЖӘ форматында ұйымдастыру ұсынылады.

5.1.3.Қалдықтарды басқару моделін енгізу құралдары

Аймақтық схеманы жасау кезіндегі негізгі міндеттердің бірі ақпаратты жинау және өңдеу болып табылады. Қалдықтарды басқару нарығының барлық қатысушылары туралы сенімді деректерді мүмкіндігінше тезірек алу қажет. Бұл жүздеген және мыңдаған заңды тұлғалар (қалдық шығаратын компаниялар), ондаған қалдықтарды тасымалдайтын компаниялар (ондаған және жүздеген көліктер), мыңдаған контейнер алаңдары. Мәліметтерді жинаудың осы кезеңіндегі қателіктер қалдықтарды басқарудың дұрыс емес аумақтық схемасын құруға әкелуі мүмкін.

Қалдықтарды басқару саласында басқару, мониторинг және шешімдер қабылдау жүйесін құру мақсатында "Алатау" коммуналдық шаруашылық" ЖШС базасында Алматы облысының өңірлік қалдықтарды басқару жүйесіне арналған ААЖ құру қажет, оның бөлімшесі болуы тиіс. ұйғыр аймағы.

ААЖ құрудың мақсаты – Алматы облысының аумағында, оның ішінде Ұйғыр ауданының аумағында ұйымдастыру және енгізу жүйесі туралы деректерді жинау, сақтау, жаңарту, өңдеу, талдау, жоспарлау, визуализациялау процестерін автоматтандыру. .

1)ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР

Зерттеу нәтижелері бойынша Ұйғыр ауданына арналған 2025 – 2028 жылдарға арналған осы коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасында көзделген іс-шараларды жүзеге асыру үшін қаржы ресурстары сомасында 1 177 782,0 мың теңгені құрады, соның ішінде 769 281,0 мың теңге жергілікті бюджеттен және 408 501,0 мың теңге – басқа да бюджеттен тыс көздер.

Ұсынылған іс-шаралар мен қажетті қаржы ресурстары туралы мәліметтер 7-бөлімде берілген.

Кесте 27– Ұйғыр ауданы бойынша 2025 – 2028 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасының іс-шараларын іске асыру үшін қажетті қаржы ресурстары

Жылдар бойынша	Барлығы, мың теңге	Республикалық бюджет, мың теңге	Жергілікті бюджет мың теңге	Басқа қаржыландыру көздері, мың теңге
2025	388 580	-	192 654	195 926
2026	344 040	-	222 284	121 755
2027	225 500	-	134 680	90 820
2028	97 550	-	97 550	-
Барлығы:	1 177 782	-	769 281	408 501

2)БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖОСПАРЫ ЖӘНЕ БАСЫМДЫҚ ӘРЕКЕТТЕР
Бұл бөлімде Бағдарламаның нысаналы индикаторларына қол жеткізу мақсатындағы басым іс-шаралар және оларды іске асыру жоспары берілген (4-бөлім).

ҚТҚ басқару бағдарламасының басымды іс-шаралары мен іске асыру жоспары екі бөлікке бөлінген (31-кестеЖәне32-кесте):

- Келесі іс-шараларды қамтитын Алматы облысы деңгейінде:
- Ақпараттық оқиғалар
- Тәрбиелік іс-шаралар
- Ғылыми-зерттеу, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар
- Ұйымдастырушылық іс-шаралар
- Жүйелік шаралар (Нормативтік құқықтық базаны жетілдіру бойынша шаралар)
- Ұйғыр ауданы әкімдігі деңгейінде:
- Ғылыми-зерттеу, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар.
- Қалдықтарды басқарудың өндірістік-технологиялық базасын қалыптастыру.

Кесте 28- Алматы облысы бойынша ТҚҚ басқару бағдарламасының басым бағыттары мен іске асыру жоспары

№ п/п	Наименование мероприятия (Целевой показатель)	Исполнитель	Источники финансирования	Всего на период действия программы, тыс. тг.	Финансовые затраты на реализацию, тыс. тг.				
					в том числе по годам				
					2024	2025	2026	2027	2028
1	Информационные мероприятия (Показатель № 4)								
1.1	Информационная кампания в средствах массовой информации (в том числе разработка и прокат в эфире социальной рекламы)	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	38 860	7 772	7 772	7 772	7 772	7 772
			РБ						
			МБ	38 860	7 772	7 772	7 772	7 772	7 772
			иные источники						
1.2	Разработка , изготовление и распространение информационных материалов по вопросам обращения с отходами (в том числе брошюр, рекламных стендов и т.п.)		Всего	15 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
			РБ						
			МБ	15 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
			иные источники						
1.3	Создание и поддержание информационного ресурса об отходах		Всего	1 500	540	240	240	240	240
			РБ						
			МБ	1 500	540	240	240	240	240
			иные источники						
1.4	Организация выставок по вопросам обращения с отходами , участие в выставках и конференциях, в т.ч. в международных		Всего	30 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
			РБ						
			МБ	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
			иные источники	20 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
1.5	Проведение региональных конкурсов, стимулирующих развитие системы обращения с отходами (в том числе развитие раздельного сбора отходов, снижение объема образующихся отходов и т.п.)	Всего	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
		РБ							
		МБ	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
		иные источники							
	ИТОГО по разделу 1	Всего	95 360	19 312	19 012	19 012	19 012	19 012	
		РБ							
		МБ	75 360	15 312	15 012	15 012	15 012	15 012	
		иные источники	20 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	

№ п/п	Наименование мероприятия (Целевой показатель)	Исполнитель	Источники финансирования	Всего на период действия программы, тыс. тг.	Финансовые затраты на реализацию, тыс. тг.				
					в том числе по годам				
					2024	2025	2026	2027	2028
2	Образовательные мероприятия (Показатель №4)								
2.1	Проведение семинаров для работников МИО (вкл. ОЖКХ), общественных советов (5 семинаров на 30 человек каждый)	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	5 700	1 140	1 140	1 140	1 140	1 140
			РБ						
			МБ	5 700	1 140	1 140	1 140	1 140	1 140
			иные источники						
2.2	Проведение семинаров для работников сферы образования (школы, СУЗы и пр.) (3 семинара на 30 человек каждый)		Всего	3 800	760	760	760	760	760
			РБ						
			МБ	3 800	760	760	760	760	760
			иные источники						
2.3	Проведение семинаров для работников дошкольных учреждений (3 семинара на 30 человек каждый)		Всего	3 800	760	760	760	760	760
			РБ						
			МБ	3 800	760	760	760	760	760
			иные источники						
2.4	Проведение семинаров для работников организаций коммунального комплекса и хозяйствующих субъектов, занятых в системе обращения с отходами (5 семинаров на 20 человек каждый)		Всего	21 000	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
			РБ						
			МБ	21 000	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
			иные источники						
	ИТОГО по разделу 2		Всего	34 300	6 860	6 860	6 860	6 860	6 860
			РБ						
			МБ	34 300	6 860	6 860	6 860	6 860	6 860
			иные источники	-	-	-	-	-	-

№ п/п	Наименование мероприятия (Целевой показатель)	Исполнитель	Источники финансирования	Финансовые затраты на реализацию, тыс. тг.					
				Всего на период действия программы, тыс. тг.	в том числе по годам				
					2024	2025	2026	2027	2028
3	Научно-исследовательские, опытно-конструкторские и проектно-изыскательские работы (Показатель №1, 2)								
3.1	Разработка пакета документов для проведения конкурсов (сбор и вывоз ТКО от населения), включая разработку схемы лотов на территории области (районов)	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	10 000			10 000		
			РБ						
			МБ	10 000			10 000		
			иные источники						
3.2	Приобретение АИС "Обращение с отходами" Алматинской области, адаптация и внедрение (1 этап)		Всего	290 000	40 000	70 000	70 000	70 000	40 000
			РБ						
			МБ	290 000	40 000	70 000	70 000	70 000	40 000
			иные источники						
	ИТОГО по разделу 3		Всего	300 000	40 000	70 000	80 000	70 000	40 000
			РБ						
			МБ	300 000	40 000	70 000	80 000	70 000	40 000
			иные источники	-	-	-	-	-	-
4	Организационные мероприятия (Показатель №1, 2)								
4.1	Разработка первоочередных региональных нормативных актов	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	22 000	20 000	2 000		-	-
			РБ						
			МБ	22 000	20 000	2 000			
			иные источники						
4.2	Создание и функционирование Центра по управлению отходами		Всего	70 000	30 000	10 000	10 000	10 000	10 000
			РБ						
			МБ	70 000	30 000	10 000	10 000	10 000	10 000
			иные источники						
	ИТОГО по разделу 4		Всего	92 000	50 000	12 000	10 000	10 000	10 000
			РБ						
			МБ	92 000	50 000	12 000	10 000	10 000	10 000
			иные источники						
	ВСЕГО		Всего	521 660	116 172	107 872	115 872	105 872	75 872
			РБ	-	-	-	-	-	-
			МБ	501 660	112 172	103 872	111 872	101 872	71 872
			иные источники	20 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000

№ п/п	Наименование мероприятия (Целевой показатель)	Исполнитель	Источники финансирования	Финансовые затраты на реализацию, тыс. тг.					
				Всего на период действия программы, тыс. тг.	в том числе по годам				
					2024	2025	2026	2027	2028
5	Системные мероприятия								
	Мероприятия по совершенствованию нормативно-правовой базы (Показатель №1, 2)								
5.1	Разработка Порядка обращения с ТКО на территории области, каждого адм районов и городов (Показатель 1, 4)	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	660,0	660,0				
			РБ						
			МБ	660,0	660,0				
			иные источники						
5.2	Разработка порядка организации и ведения мониторинга за движением отходов (Показатель 1)	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	500,0	500,0				
			РБ						
			МБ	500,0	500,0				
			иные источники						
5.3	Разработка Порядка размещения контейнерных площадок. Разработка технической спецификации для проведения конкурсов на строительство контейнерных площадок	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	600,0	600,0				
			РБ						
			МБ	600,0	600,0				
			иные источники						
5.4	Разработка конкурсной документации для проведения закупок работ по сбору и вывозу ТКО на территории области, включая экономически обоснованную схему разделения территории области на лоты.	УЭиЖКХ, ТОО "Alatau Public Utilities"	Всего	1 500,0	1 500,0				
			РБ						
			МБ	1 500,0	1 500,0				
			иные источники						
	ИТОГО по разделу 5		Всего	3 260,0	3 260,0				
			РБ						
			МБ	3 260,0	3 260,0				
			иные источники						
	ИТОГО по разделам 1-5		Всего	524 920,0	119 432,0	107 872,0	115 872,0	105 872,0	75 872,0
			РБ						
			МБ	504 920,0	115 432,0	103 872,0	111 872,0	101 872,0	71 872,0
			иные источники	20 000,0	4 000,0	4 000,0	4 000,0	4 000,0	4 000,0

Кесте29- Ұйғыр ауданы аймағындағы ТҚҚ басқару бағдарламасының басым бағыттары мен жүзеге асыру жоспары

№ п/п	Наименование мероприятия (Целевой показатель)	Исполнитель	Источники финансирования	Финансовые затраты на реализацию, тыс. тг.					
				Всего на период действия программы, тыс. тг.	в том числе по годам				
					2024	2025	2026	2027	2028
6	Научно-исследовательские, опытно-конструкторские и проектно-изыскательские работы								
6.1	Разработка схем размещения контейнерных площадок, площадок для сбора крупногабаритных отходов и приемных пунктов вторичного сырья (Показатель № 1,2)								
	Уйгурский район	ТОО "Alatau Public Utilities", ОЖКХ района	МБ	2 000,0	2 000,0				
	Итого			2 000,0	2 000,0	-	-	-	-
6.5	Разработка ПСД на строительство полигона ТБО* (Показатель № 3)								
	Уйгурск								

10)	ий район	ТОО "Alatau Public Utilities"	МБ	19 185,0		19 185,0			
	Итого			19 185,0		19 185,0			
6.6	Разработка ПСД на строительство сооружений комплексной мусоросортировочной площадки (Показатель 2)								
	Уйгурский район	ТОО "Alatau Public Utilities"	МБ	39 185,0		39 185,0			
	Итого			39 185,0		39 185,0			
6.9	Разработка ПСД на рекультивацию полигона (санкционированной свалки)* (Показатель № 3)								
	Уйгурский район	ТОО "Alatau Public Utilities"	МБ	22 000,0			22 000,0		
	Итого			22 000,0			22 000,0		
6.10	Расчет/корректировка норм образования и накопление коммунальных отходов (Показатель № 1)								
	Уйгурский район	ОЖКХ	МБ	2 000,0	1 000,0				1 000,0
	Итого			2 000,0	1 000,0				1 000,0
6.11	Расчет/корректировка тарифа для населения на сбор, транспортировку, сортировку и захоронение твердых бытовых отходов (Показатель № 1,2)								
	Уйгурский район	ОЖКХ	МБ	2 000,0	1 000,0				1 000,0
	Итого			2 000,0	1 000,0				1 000,0
	ИТОГО по		Всего	86 370,0	4 000,0	58 370,0	22 000,0	-	2 000,0
			РБ	-	-	-	-	-	-
			МБ	86 370,0	4 000,0	58 370,0	22 000,0	-	2 000,0
			Иные						
				-	-	-	-		-

		разд елу 6			исто чни ки						-	
№ п/ п	Наименование мероприятия (Целевой показатель)	Исп олн ител ь	Ист очн ики фин анси рова ния	Финансовые затраты на реализацию, тыс. тг.								
				Всего на период действия программы, тыс. тг.	в том числе по годам					2028		
					2024	2025	2026	2027				
7.	Формирование производственно-технологической базы по обращению с отходами											
	Совершенствование системы обращения с твердыми бытовыми отходами											
7.1	Замена контейнерного парка. Организация раздельного сбора отходов (Показатель 1, 2)											
	Уйгурский район	ТО О "	МБ	44 992,0	17 996,8	13 497,6	13 497,6					
	количество, шт	Alat a u Publ ic Utili ties"		304	122	91	91	-			-	
	Итого			44 992,0	17 996,8	13 497,6	13 497,6				-	
7.2	Замена мусоровывозящего автомобильного парка (Показатель 1, 2)											
	Уйгурский район	ТО О "	МБ	322 280,0	92 060,0	92 095,0	92 095,0	46 030,0				
	количество, шт	Alat a u Publ ic Utili ties"		7	2	2	2	1			-	
	Итого			322 280,0	92 060,0	92 095,0	92 095,0	46 030,0			-	
7.3	Строительство контейнерных площадок (Показатель 1, 2)											
	Уйгурский район	ОЖ КХ райо на	МБ	20 139,0	8 055,6	6 041,7	6 041,7					
	Итого			20 139,0	8 055,6	6 041,7	6 041,7					
7.4	Строительство приемных пунктов вторичного сырья (включая приобретение мобильных пунктов) (Показатель 1, 2)											
		ТО О "										
		Alat a u										

[illegible]

ИТОГО по разделу 7		РБ	-	-	-	-	-	-
		МБ	682 911	118 112	134 284	200 284	134 680	9 550
		иные источники	408 501	-	195 926	121 755	90 820	-
ВСЕГО по Уйгурскорму району (разделы 6-7)		Всего	1 177 782	122 112	388 580	344 040	225 500	9 750
		РБ	-	-	-	-	-	-
		МБ	769 281	122 112	192 654	222 284	134 680	9 750
		иные источники	408 501		195 926	121 755	90 820	-
Примечание:								
* Объемы финансирования соответствуют строительству новых полигонов и должны быть откорректированы с учетом существующих инженерно-геологических условий								